

ZAMERANIE ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR NA ROK 2005

OBSAH

Úvod.....	2
1. Európska únia.....	4
2. Organizácia Severoatlantickej zmluvy	7
3. Vzťahy so susednými štátmi a cezhraničná spolupráca	9
3.1. Vzťahy Slovenskej republiky so susednými štátmi.....	9
3.2. Vyšehradská štvorka.....	11
3.3. Regionálna a cezhraničná spolupráca	11
4. Ďalšie oblasti dvojstrannej spolupráce	12
4.1. Vzťahy so štátmi NATO a Európskej únie	12
4.2. Vzťahy so štátmi Spoločenstva nezávislých štátov	20
4.3. Vzťahy so štátmi Západného Balkánu	24
4.4. Vzťahy s ďalšími západoeurópskymi štátmi a štátnymi útvarmi.....	27
4.5. Vzťahy so štátmi Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky, Austrálie a Oceánie	28
4.5.1. Vzťahy so štátmi Ázie, Austráliou a štátmi Oceánie	28
4.5.2. Vzťahy so štátmi Blízkeho a Stredného východu a severnej Afriky	31
4.5.3. Vzťahy so štátmi subsaharskej Afriky	34
4.5.4. Vzťahy so štátmi Latinskej Ameriky	36
4.6. Vzťahy v oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva	37
5. Ďalšie oblasti mnohostrannej spolupráce.....	39
5.1. Pôsobenie SR v medzinárodných medzivládnych organizáciách	39
5.1.1. Organizácia spojených národov	39
5.1.2. Rada Európy	42
5.1.3. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)	42
5.1.4. Západoeurópska únia	43
5.1.5. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)	44
5.1.6. Svetová obchodná organizácia (WTO).....	44
5.1.7. Stredoeurópska iniciatíva (SEI)	45
5.1.8. Iné medzinárodné organizácie.....	46
5.2. Odzbrojenie a kontrola zbrojenia	46
5.2.1. Kontrola exportu vojenského materiálu a tovarov.....	47
5.2.2. Konvenčné zbrane	49
5.2.3. Odzbrojenie na fórach širšej dimenzie.....	49
5.3. Zahraničná spolupráca a rozvojová pomoc	50
5.3.1. Oficiálna rozvojová pomoc (ODA)	50
5.3.2. Humanitárna pomoc	50
6. Medzinárodnoprávna a konzulárna oblasť	51
6.1. Medzinárodnoprávna oblasť	51
6.2. Konzulárna oblasť	51
6.3. Ľudské práva a práva osôb patriacich k národnostným menšinám	54
7. Informačná činnosť a prezentácia zahraničnopolitických aktivít SR	56
8. Budovanie diplomatického zboru a personálna politika	57
Zoznam skratiek	59

ÚVOD

Rok 2004 bol zlomovým rokom pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Slovenskej republiky. Získanie pevných bezpečnostných garancií v rámci systému kolektívnej obrany NATO a inštitucionálne zakotvenie v spoločnom politickom a ekonomickom priestore Európskej únie predstavujú nielen nové možnosti na presadzovanie zahraničnopolitických záujmov SR, ale aj novú zodpovednosť za vývoj v globálnom meradle a aktívnu účasť na riešení bezpečnosti všetkých členov NATO a EÚ.

Vstupom do NATO a EÚ získala SR kvalitatívne nové postavenie v medzinárodných vzťahoch, čo nachádza vyjadrenie v každodennej praxi. V zmysle Programového vyhlásenia vlády SR z roku 2002 bude vláda *“vykonávať primeranú a realistickú zahraničnú politiku, ktorej základným cieľom a princípom bude presadzovanie záujmov Slovenskej republiky v ich najširšom spektre a ochrana práv jej občanov v zahraničí”*. **Primeranosť** a **realizmus** zahraničnej politiky SR viedol v predchádzajúcom období k sústredeniu personálnych a materiálnych zdrojov zahraničnej služby SR prioritne na dosiahnutie integračných cieľov. Začlenenie Slovenska do EÚ a NATO *“významným spôsobom posilnilo medzinárodné postavenie Slovenskej republiky a rozšírilo priestor jej zahraničnopolitickým aktivitám. Význam Slovenska, ako voči partnerom vo vnútri oboch zoskupení, tak aj navonok voči tretím krajinám, zásadne stúpol. Týmto sa vytvorili predpoklady pre účinnejšie presadzovanie záujmov Slovenskej republiky v medzinárodnom prostredí.”* (Strednodobá stratégia zahraničnej politiky Slovenskej republiky do r.2015, 28. október 2004). Po naplnení integračných ambícií je preto potrebné prehodnotiť orientáciu uvedených zdrojov, pri súčasnom zachovaní primeranosti a realizmu našej zahraničnej politiky. V uvedenom kontexte sa ako najefektívnejšia metóda presadzovania slovenských zahraničnopolitických záujmov javí **kategorizácia** vzťahov vychádzajúc z možností, ktoré nám prináša využitie nástrojov získaných vďaka integrácii a prísna **špecializácia** na naše zahraničnopolitické priority.

V uvedenom kontexte je nevyhnutné rozlišovať tieto roviny zahraničných vzťahov Slovenskej republiky:

1. *Základnú rovinu* tvoria vzťahy s našimi bezprostrednými susedmi. Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko a Ukrajina sú krajinami, s ktorými máme okrem spoločných hraníc aj najužšie hospodárske, spoločenské a kultúrne väzby. Hoci s výnimkou Ukrajiny sú naši susedia členmi EÚ a okrem Rakúska a Ukrajiny tiež členmi NATO, integrácia nemôže v našich vzťahoch v plnej miere nahradiť bilaterálny rozmer komunikácie.
2. *Druhú rovinu* predstavujú vzťahy s krajinami v rámci EÚ a NATO. Bilaterálne vzťahy sa tu značne prekrývajú s multilaterálnymi vzťahmi v rámci týchto integračných zoskupení. Navyše v rámci EÚ, v dôsledku vytvorenia vnútorného trhu a postupného budovania priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, sú tradičné funkcie štátu nahrádzané individuálnou aktivitou fyzických a právnických osôb, pričom EÚ vytvára priestor a garancie pre realizáciu ich aktivít. Vzťahy členských štátov sa tak orientujú najmä na úpravu spoločných pravidiel EÚ a spoločné pôsobenie štátov únie navonok.
3. *Tretiu rovinu* predstavujú vzťahy s ďalšími štátmi nášho prioritného zahraničnopolitického záujmu, za ktoré sme identifikovali krajiny Západného Balkánu (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Macedónsko, Srbsko a Čierna Hora) a krajiny východnej Európy (okrem Ukrajiny tiež Ruská federácia a Bielorusko). V týchto prípadoch ide o regióny kde sú mimoriadne aktívne tak EÚ ako aj NATO. Slovenská republika môže v dôsledku svojich špecifických predpokladov do tohto kolektívneho úsilia priniesť osobitnú pridanú hodnotu. Vzhľadom na záujmy Slovenskej republiky v týchto regiónoch chceme stáť v popredí kolektívneho úsilia pri stabilizácii a rozvoji uvedených oblastí.
4. *Štvrtú rovinu* tvoria vzťahy SR s ostatnými krajinami. Tu okrem absencie spojeneckých záväzkov naše vzťahy sú determinované najmä geografickou vzdialenosťou, málo rozvinutou hospodárskou spoluprácou (96% slovenského exportu a 90% importu smeruje do/z krajín Európy a Severnej Ameriky), minimálnym cestovným ruchom (96,9% zahraničných návštevníkov SR v roku 2003 pochádzalo z Európy a Severnej Ameriky).

Vzťahy s týmito krajinami môžu mať rôznu intenzitu, prioritne sú však zamerané na:

- a) ochranu záujmov občanov SR, najmä prostredníctvom poskytovania konzulárnych služieb; nový rozmer však získava aj táto základná funkcia štátu – po vstupe do EÚ sa slovenskí občania môžu domáhať diplomatickej a konzulárnej ochrany u ktoréhokoľvek členského štátu EÚ, ktorý má v danej tretej krajine zastúpenie – nepriamo teda majú slovenskí občania bezprostrednú diplomatickú a konzulárnu ochranu prakticky v ktoromkoľvek štáte sveta.
- b) presadzovanie hospodárskych záujmov SR, najmä podpora vzájomného obchodu a investícií. V kontexte globalizácie a nadštátnych korporácií sa aj tento rozmer diplomacie do istej miery modifikuje – na jednej strane nie je vždy možné jednoznačne určiť pôvod investície a na druhej strane nadštátne korporácie už

bežne vystupujú ako nezávislý subjekt rokovaní o prípadnej investícií. Ekonomický rozmer diplomacie však aj naďalej zohráva kľúčovú úlohu.

- c) spoluprácu na pôde medzinárodných organizácií; vzťahy v tomto smere nadobúdajú osobitný rozmer vzhľadom na ambíciu SR stať sa v rokoch 2006-2007 členom Bezpečnostnej rady OSN. V roku 2005 preto bude kľúčovú súčasť nášho diplomatického úsilia predstavovať získavanie podpory pre úspech našej kandidatúry, ako aj výmena skúseností so súčasnými členmi BR OSN a nadväzovanie kontaktov s predpokladanými budúcimi členmi BR OSN.
- d) sledovanie a účasť na riešení krízových oblastí súčasného sveta – členstvo v EÚ a NATO nám umožňuje aktívnejšie a efektívnejšie sa podieľať na predchádzaní resp. riešení konfliktov a v kontexte prípadného členstva v BR OSN sa staneme bezprostredne zodpovednými a zaangažovanými na zachovávaní mieru a bezpečnosti vo svete.

Uvedená kategorizácia zohľadňuje popri bilaterálnom aj multilaterálny rozmer diplomacie a ich vzájomné úzke prepojenie. Napriek tomu si multilaterálna diplomacia zachováva osobitné miesto, pričom popri tradičnej bilaterálnej a multilaterálnej rovine spolupráce sa vytvorila nová rovina vzťahov determinovaných mimoriadne intenzívnou spoluprácou založenou na hodnotovej spriaznenosti štátov zúčastnených na európskej a transatlantickej integrácii. V rámci multilaterálnej spolupráce bude mať budúci rok osobitné postavenie tiež pôsobenie v OSN v súvislosti s kandidatúrou na post nestáleho člena Bezpečnostnej rady a pôsobenie v Stredoeurópskej iniciatíve vzhľadom na predsedníctvo SR v tejto organizácii.

V neposlednom rade má vstup do EÚ významné implikácie aj dovnútra Slovenskej republiky - nosná časť európskej integrácie sa stáva bezprostrednou doménou nie zahraničnej, ale vnútornej politiky SR. Rezort zahraničných vecí zostáva koordinátorom našich aktivít v EÚ. Bezprostredne však zodpovedá len za problematiku spadajúcu pod Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a oblasť vonkajších vzťahov Európskej únie. Ostatné otázky sa stali súčasťou agendy ostatných rezortov.

1. EURÓPSKA ÚNIA

Členstvo SR v Európskej únii (EÚ) znamená novú kvalitu **vnútornej aj zahraničnej politiky**. Prináša novú zodpovednosť, ale aj možnosti vo všetkých sférach života spoločnosti - od občianskej cez ekonomickú, právnu, sociálnu, regionálnu až po zahranično-politickú, bezpečnostnú a obrannú.

Vyžaduje si osvojenie **novej dimenzie pre realizáciu** slovenských zahraničnopolitických, ale aj vnútropolitických **záujmov** v celoeurópskom kontexte. Vyplýva z toho **potreba nového prístupu zo strany všetkých ústredných orgánov štátnej správy** k jednotlivým otázkam európskej spolupráce s cieľom efektívne presadzovať záujmy SR v rámci EÚ. Členstvo v EÚ umožňuje každému členskému štátu plnohodnotne a aktívne sa zapojiť do práce na celoeurópskych, resp. globálnych úlohách a prioritách.

Cieľom SR v oblasti európskej integrácie v roku 2005 bude **zefektívňovanie činnosti ústredných orgánov štátnej správy** zastupujúcich SR v rozhodovacích orgánoch EÚ. Prioritná pozornosť pritom musí byť venovaná úlohám, ktoré sa týkajú úrovne ministerských rád, výborov stálych predstaviteľov a pracovných skupín Rady EÚ. Kontinuálne musí prebiehať proces skvalitňovania prípravy potrebných dokumentov pre rokovania predstaviteľov SR v inštitúciách EÚ (s dôrazom na Radu) a tým vytvárania možností pre ich lepšie zapojenie na všetkých úrovniach.

Medzi kľúčové momenty súvisiace s členstvom SR v EÚ bude patriť zavedenie **Mechanizmu spolupráce medzi NR SR a vládou SR pri tvorbe stanovísk k legislatívnym návrhom Európskej komisie (EK)** v podmienkach SR do praxe. V rámci mechanizmu spolupráce bude vytvorený informačný systém, ktorý okrem skvalitnenia a zefektívnenia prípravy stanovísk SR k legislatívnym návrhom EK zlepši informovanosť zákonodarného orgánu a výkonnej moci o európskych záležitostiach.

SR bude presadzovať intenzívny **dialóg s európskymi inštitúciami** – v prvom rade s Európskym parlamentom (EP), EK, Radou, Súdny dvorom a Účtovným dvorom. Osobitnú úlohu bude zohrávať **spolupráca s EP** a skupinou poslancov, ktorí v ňom zastupujú SR.

Jednou z dôležitých úloh bude využívanie možností pre vstup do predprípravnej fázy legislatívnych dokumentov. V tejto súvislosti je zvýraznená potreba cieľavedomej tvorby a realizácie **personálnej politiky SR voči európskym inštitúciami**. Znamená to efektívne a v súlade s prioritami využívať možnosti obsadzovania ponúknutých miest tak, aby sa posilňoval európsky rozmer odbornosti expertov doma aj v Bruseli.

SR bude pokračovať v realizácii politiky v oblasti **personálneho manažmentu, lobingu a koordinácie kandidátúr na posty v európskych inštitúciách**. To bude vyžadovať posilňovanie spolupráce medzi MZV SR a ďalšími ústrednými orgánmi štátnej správy v oblasti poskytovania informácií o vhodných kandidátoch na posty vyššieho a stredného manažmentu v rámci inštitúcií EÚ.

Pre možnosť správneho stanovenia si národných priorít a schopnosť sledovať na úrovni EÚ prijaté európske priority a aktívne sa do nich zapájať, je nevyhnutné dôsledne analyzovať a vyhodnocovať **aktuálne strategické materiály EÚ**, medzi ktoré patria napr. Stratégia EK na nasledujúci rok, Legislatívny a pracovný program EK, program predsedníctiev a pod. Ústredné orgány štátnej správy musia legislatívne dokumenty EÚ zohľadňovať pri príprave plánov legislatívnych úloh, prijaté legislatívne normy EÚ transponovať v súlade s časovými harmonogramami uvedenými v príslušnom *acquis* a rovnako dôležitá je pripravenosť podrobne sledovať a podieľať sa na príprave nových legislatívnych noriem a ďalších rozhodnutí na úrovni EÚ.

SR bude v tejto súvislosti naďalej **zosúlaďovať** medzinárodnoprávne záväzky, ktoré vyplývajú pre SR zo zmlúv uzatvorených v rámci kompetencií EÚ, a to dovnútra i navonok, ako aj z právne záväzných rozhodnutí inštitúcií EÚ. Budeme upravovať tiež medzinárodné zmluvné vzťahy, ktorých sa dotkli povinnosti SR, vyplývajúce z Prístupovej zmluvy. Budeme pokračovať v harmonizácii zmluvnej základne s právom EÚ. Dôležitou oblasťou zamerania činnosti bude aj nová intenzívnejšia spolupráca rezortov štátnej správy a zástupcu SR v konaní pred Súdny dvorom, najmä v oblasti nesporového konania o predbežných otázkach.

SR bude pri presadzovaní záujmov v EÚ budovať **stabilné partnerské vzťahy** so všetkými členskými krajinami EÚ, ako aj s parlamentnými a mimoparlamentnými skupinami, mimovládnyimi a neštátnymi organizáciami v Bruseli predovšetkým v oblastiach prioritného záujmu SR so zapojením podnikateľských, odborných, akademických kruhov a tretieho sektora.

Hlavné európske otázky na rok 2005

Štandardnými úlohami v oblasti európskych záležitostí bude príprava na pravidelné summity EÚ, príprava na ministerské rady a rokovania na odbornej úrovni s dôrazom na pracovné skupiny Rady EÚ, v ktorých sa prerokujú všetky legislatívne návrhy EÚ.

Po podpise **Zmluvy o Ústave pre Európu** predstaviteľmi všetkých členských štátov EÚ 29.10.2004 v Ríme začalo plynúť dvojročné obdobie určené na jej ratifikáciu. V tomto období predpokladáme aj v SR pokračovanie širšej vnútropolitckej a spoločenskej diskusie o potrebe reformy EÚ. Vláda a MZV SR ako inštitúcie, ktoré boli do procesu tvorby textu Zmluvy priamo zapojené, budú do tejto diskusie aktívne a odborne prispievať. Diskusia by následne mala vyústiť do ratifikácie Zmluvy o Ústave pre Európu.

Intenzívna pozornosť bude na vládnej aj rezortnej úrovni venovaná kvalitatívnej príprave na **rokovania o Finančnej perspektíve** na roky 2007-2013 a **kohéznej politike** EÚ, ich vecnej aj politickej dimenzii, rokovaniam o **Lisabonskej stratégii** a ďalším prioritným a koncepčným úlohám EÚ.

SR bude aktívna v **procese rozširovania EÚ** s dôrazom na tie štáty Západného Balkánu, ktoré preukážu pripravenosť na začatie rokovaní o vstupe do EÚ. Budeme podporovať a ponúkneme spoluprácu kandidátskym krajinám s osobitným dôrazom na spoluprácu s Chorvátskom. Pri tureckých aspiráciách na členstvo v EÚ budeme vychádzať z rámcov daných Stanoviskom SR k začatiu prístupových rokovaní s Tureckom schváleným NR SR 30.11.2004, pričom smerodajným bude nezvratnosť tureckého pokroku v prístupovom a reformnom procese.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika a vonkajšie vzťahy EÚ

V oblasti **Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) a vonkajších vzťahov** EÚ bude pokračovať úsilie o aktívnu participáciu SR na formovaní a realizácii politik II. piliera EÚ. Vstupom do EÚ sa SR stala spoluzodpovednou za široké spektrum SZBP EÚ a slovenská diplomacia tejto skutočnosti prispôbi využívanie svojich kapacít. SR má ako člen možnosť využívať zahraničnopolitické nástroje EÚ a prostredníctvom nich zvýšiť svoj vplyv a dosiahnuť záujmy v zahraničnopolitickej oblasti.

Pri vypracúvaní iniciatív v oblasti SZBP bude SR aj naďalej využívať efektívne **nástroje predbežnej koordinácie** s ďalšími členskými krajinami v ad hoc skupinách i v tradičných formátoch, napr. V4 a Regionálne partnerstvo.

V zmysle priorit zahraničnej politiky SR sa ťažisko aktivít slovenskej diplomacie bude orientovať predovšetkým na tvorbu a implementáciu európskej politiky voči **Západnému Balkánu, východnej Európe** a pri realizácii koncepcie Európskej susedskej politiky.

Dôležitou ambíciou SR je tiež prispieť k **rozvoju transatlantických vzťahov** a kapacít **Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP)**. V rámci EBOP bude snahou SR dosiahnuť maximálny synergický účinok s aktivitami v iných organizáciách, najmä NATO, tak aby ambície EÚ, ako celku, stanovené v Európskej bezpečnostnej stratégii mohli byť napĺňané s minimálnou duplikáciou s aktivitami na iných fórach. Zvláštnu pozornosť bude potrebné venovať budovaniu kapacít civilného krízového manažmentu a tvorby bojových skupín EÚ, ktoré si vyžadujú vysoký stupeň spolupráce viacerých rezortov a úpravu vnútorných systémov manažmentu zdrojov.

Jedným z prioritných smerov aktívneho pôsobenia na pôde inštitúcií a orgánov EÚ budú otázky **boja s terorizmom a nešírenia zbraní hromadného ničenia**. SR chce byť aktívnym účastníkom procesu tvorby opatrení, ktoré zvýšia vnútornú aj vonkajšiu bezpečnosť EÚ.

SR sa zapojí do diskusie o podobe budúcej **európskej zahraničnej služby**, ktorá má vzniknúť po vstupe Zmluvy o Ústave pre Európu do platnosti, s cieľom vyhnúť sa duplicitě a nejasnostiam vo výkone kompetencií.

Bude pokračovať realizácia projektov **externej komunikačnej stratégie** v členských štátoch EÚ, pričom sa predpokladá, že stratégia sa postupne transformuje na trvalú agendu komplexnej prezentácie SR v zahraničí.

Pozornosť budeme venovať tiež technickým aspektom komunikácie medzi členskými krajinami a inštitúciami EÚ, hlavne dobudovaniu informačných sietí II. piliera EÚ.

2. ORGANIZÁCIA SEVEROATLANTICKEJ ZMLUVY

SR sa veľmi rýchlo po vstupe do Organizácie severoatlantickej zmluvy (NATO) vymedzila ako krajina podporujúca **silnú transatlantickú väzbu** s prioritným záujmom o vývoj situácie a angažovanie sa NATO na Balkáne a o podporu rozvoja vzťahov s Ukrajinou.

Prijatím 12 záväzkov z balíka Pražských záväzkov spôsobilosti (Prague Capabilities Commitments) a prevzatím úlohy vedúcej krajiny v oblasti likvidácie výbušných systémov (Explosive Ordnance Disposal) sa SR tiež zaradila medzi **“protransformačné” krajiny**. Primerane svojim možnostiam postupne zvýšila svoju účasť na operáciách pod vedením NATO, najmä v Afganistane (ISAF).

Vychádzajúc z programového vyhlásenia vlády SR, ako aj z doterajšieho pôsobenia SR na pôde NATO, musia byť aj naďalej pri formulovaní zamerania zahraničnej politiky SR vo vzťahu k NATO rešpektované nasledujúce zásady:

- kontinuita, transparentnosť a predvídateľnosť,
- plné využitie členstva ako nástroja na presadzovanie záujmov SR,
- zohľadnenie faktu, že na výkone zahraničnej politiky v oblasti bezpečnostnej politiky sa významnou mierou podieľa MO SR a dôležitú úlohu zohráva účasť OS SR na medzinárodnom vojenskom krízovom manažmente.

Konkrétne ciele zahraničnej politiky na rok 2005 v tejto oblasti musia vychádzať zo skutočnosti, že v najbližšom období sa bude NATO ako celok, ale aj samostatné členské krajiny, prioritne zameriavať na:

- úspešnú realizáciu operácií – Afganistan (ISAF), Kosovo (KFOR), operácia Aktívne úsilie v Stredozemí, pôsobenie výcvikovej misie v Iraku (NTM-I);
- transformáciu obranných a plánovacích štruktúr a mechanizmov;
- upevňovanie transatlantických vzťahov.

Operácia Medzinárodných bezpečnostných a asistenčných síl (ISAF) v **Afganistane** predstavuje pre NATO vysokú politickú a bezpečnostnú prioritu. SR by mala podporovať také kroky, ktoré napomôžu zvládnutiu úlohy NATO a zachovanie jeho dôveryhodnosti v očiach medzinárodného spoločenstva ako aktéra schopného pôsobiť aj mimo vlastného územia. Politická podpora rozhodnutí na pôde NATO by mala byť primerane premietnutá do pôsobenia a podpory SR v silách ISAF a v civilno-vojenských Provinčných rekonštrukčných tímoch (PRT). Zachovanie úrovne prítomnosti SR v Afganistane, ako bola dosiahnutá v roku 2004, by malo byť minimálnym cieľom aj v roku 2005.

V súlade so zásadou kontinuity politických postojov a vzhľadom na všeobecnú citlivosť situácie v **Iraku**, SR musí zotrvať na svojich doterajších postojoch k pôsobeniu NATO v Iraku. Potvrdením doterajšieho postoja presadzujúceho pragmatický prístup k hladkému a úspešnému zabezpečeniu implementácie cieľov Implementačných výcvikových síl (NTFOR-I), bude aj hľadanie možností zúčastniť sa, v miere primeranej svojim kapacitám, na výcvikových a vzdelávacích aktivitách NATO v Iraku i mimo.

V súlade s dlhodobými prioritami zahraničnej politiky SR v regióne **Balkánu** slovenská diplomacia musí aktívne vstupovať do stabilizačných procesov, ktoré sa očakávajú v budúcom roku, nevynímajúc diskusiu o štatúte Kosova. V tomto konkrétnom prípade by malo ísť o koordináciu bilaterálneho pôsobenia a aktivít na pôde medzinárodných organizácií - OSN, NATO, EÚ, OBSE s cieľom podporovať taký spôsob riešenia kosovského problému, ktorý bude predstavovať najmenšiu mieru rizika obnovenia ozbrojeného konfliktu. Na pôde NATO bude SR aj naďalej podporovať zapojenie Srbska a Čiernej Hory a Bosny a Hercegoviny do programu Partnerstvo za mier (PFP), zároveň však bude bilaterálne obe krajiny vyzývať k splneniu jasne stanovených politických a technických podmienok. V bilaterálnej rovine bude SR aktívne pomáhať v oblasti reformy ozbrojených síl v oboch krajinách a hľadať možnosti, ako sa zapojiť do kooperačných a asistenčných projektov NATO s využitím prostriedkov rozvojovej pomoci. Otvorenie ZÚ SR v Sarajeve by pre SR malo znamenať ďalšiu možnosť ako nielen priamo ale aj prostredníctvom NATO efektívnejšie prispievať k rekonštrukcii regiónu. Vo vojenskej oblasti by mala SR jednoznačne zachovať minimálne súčasnú úroveň zastúpenia v KFOR a zapojiť sa do novootváraného veliteľstva NATO v Sarajeve, ale zároveň hľadať ďalšie možnosti navýšenia v súlade s operačnými požiadavkami velenia operácie.

V oblasti **partnerstva** bude SR, okrem vyššie zmienených aktivít vo vzťahu ku krajinám Balkánu, aktívne podporovať pokračovanie a prehĺbovanie politického a vojenského dialógu s Ukrajinou. Po zhodnotení politického diania na Ukrajine a plnenia Akčného plánu cieľov **NATO-Ukrajina** na rok 2005, ktoré obsahujú aj demokratizačné

ciele, je možné zvažovať povýšenie vzťahov medzi NATO a Ukrajinou na úroveň účastníckej krajiny MAP. Politickú podporu Ukrajine potvrdíme konkrétnymi aktivitami MZV SR a MO SR zameranými do oblastí politických a obranných reforiem a transformácie, vrátane hľadania možností zapojenia SR do projektov NATO (trust fond) na likvidáciu ručných a ľahkých zbraní a munície.

V rámci Rady **NATO-Rusko** bude SR podporovať pokračovanie politického dialógu a aktívne sa do neho zapájať s cieľom zintenzívniť politickú diskusiu o bezpečnostných hrozbách a riešení regionálnych konfliktov (najmä na území bývalého SNŠ) a konkrétne rozvíjať praktickú spoluprácu v oblastiach spoločného záujmu (boj s terorizmom, mierové operácie, protiraketová obrana, ochrana obyvateľstva, spoločné cvičenia, a pod.).

SR ako členská krajina EÚ i NATO bude presadzovať čo najintenzívnejšiu spoluprácu týchto integračných zoskupení. V praktickej rovine predovšetkým v oblasti spôsobilostí pri zachovaní zásady budovania vojenských kapacít EÚ komplementárne ku kapacitám NATO.

Zahraničná politika SR vo vzťahu k NATO, resp. (vojenské) pôsobenie SR ako členskej krajiny musia byť podporené konkrétnymi praktickými krokmi v oblasti jeho obrannej a vojenskej politiky. Tieto by mali zabezpečiť prípravu dostatočných personálnych a finančných zdrojov pre účasť v celom spektre operácií NATO. Na pôde NATO sa SR bude aktívne zapájať do tvorby politiky zdrojov najmä v oblasti financovania nedostatkových spôsobilostí, o.i. v operáciách a aktívne vyhľadávať a presadzovať projekty v rámci Programu bezpečnostných investícií NATO. Potrebné bude tiež definovať národné vstupné a výstupné ukazovatele pre použiteľnosť a nasaditeľnosť síl, čo nám umožní lepšie plánovať kapacity vhodné na použitie v operáciách a adekvátne sa tak zúčastňovať na kolektívnej obrane NATO a implementácii jej rozhodnutí. Pozornosť bude tiež potrebné venovať presadzovaniu národných postojov k problematike kontroly vzdušného priestoru (Air Policing)

V rámci **bilaterálnych stykových aktivít** je v roku 2005 možné zvažovať realizáciu návštevy generálneho tajomníka NATO v SR. Bilaterálne návštevy najvyšších predstaviteľov SR v NATO, t.j. mimo spoločných rokovaní Severoatlantickej rady, sa aj vzhľadom na protokolárne zvyklosti členských krajín NATO neočakávajú.

3. VZŤAHY SO SUSEDNÝMI ŠTÁTMI A CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA

3.1. Vzťahy Slovenskej republiky so susednými štátmi

Vzťahy so susednými krajinami predstavujú základnú rovinu presadzovania záujmov SR. Od roku 2004 sú, s výnimkou UA, navyše upevnené **spoločným členstvom v EÚ** a v prípade CZ, HU a PL tiež **spojenctvom v rámci NATO**.

Integračná agenda bude vzhľadom na prienik našich záujmov tvoriť dôležitú súčasť bilaterálnej agendy. Úsilie o koordinovaný postup a následnú lepšiu možnosť presadiť sa v rámci EÚ sa prednostne bude týkať novej finančnej perspektívy na roky 2007-2013, Lisabonskej stratégie, reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky, ďalšieho rozširovania EÚ, príprav na vstup do schengenského systému, kde perspektívne spolu s PL a HU prevezmeme zodpovednosť za ochranu východnej hranice EÚ, ako aj úsilia o liberalizáciu prístupu na trh práce. V rámci cezhraničnej spolupráce sa budú realizovať konzultácie expertov na tému využívania štrukturálnych fondov EÚ v spoločných projektoch v pohraničných oblastiach. V rámci NATO možno očakávať konzultácie týkajúce sa adaptácie NATO na nové podmienky.

Vysoký význam naďalej pripisujeme **Vyšehradskej spolupráci**, ktorá má potenciál multiplikovať vplyv stredoeurópskeho regiónu na medzinárodnú politiku a osobitne na pôsobenie v rámci EÚ a NATO. V tomto smere sa ako mimoriadne perspektívna javí už začatá spolupráca V4 – Benelux. Podieľame sa však aj na spolupráci v rámci regionálneho partnerstva a na ďalších regionálnych iniciatívach podunajských krajín. Osobitný význam bude mať v priebehu roka 2005 naše predsedníctvo v **Stredoeurópskej iniciatíve (SEI)**, ktorej členom sú všetky naše susedné štáty.

Osobitné postavenie má medzi našimi susedmi **Ukrajina**, kde naopak integrácia SR viedla k určitým prekážkam vo vzájomných vzťahoch (napr. vízová politika). SR však má dlhodobý a trvalý záujem na stabilite, rozvoji a prosperite UA a na jej približovaní sa k európskym a transatlantickým štruktúram. UA preto zaraďujeme medzi naše zahraničnopolitické priority.

Česká republika

V bilaterálnej rovine nie sú otvorené prakticky žiadne zásadné politické otázky a CZ zostáva pre SR aj naďalej najbližším partnerom a najužším spojencom, s ktorým nás spája mnoho spoločných atribútov, predovšetkým spoločenských, historických a kultúrnych.

V otázke ratifikácie tzv. režimovej zmluvy nebude SR vyvíjať aktivitu, ale bude čakať či uvedený dokument bude ratifikovaný v českom parlamente, nakoľko doterajší vývoj naznačuje, že v CZ nie je dostatok politickej vôle na tento krok.

Zvýšená pozornosť bude venovaná spolupráci vo vojenskej oblasti. SR podporuje spoločné pôsobenie česko-slovenskej jednotky KFOR pod vedením NATO, aj ďalšiu diskusiu o realizácii projektu "Spoločné nebo", zameraného na vzájomnú spoluprácu pri ochrane vzdušného priestoru.

Poľská republika

V dôsledku predčasných parlamentných volieb na jar a prezidentských volieb na jeseň možno v roku 2005 očakávať pokles intenzity bilaterálnych kontaktov na najvyššej úrovni. Očakáva sa však návšteva predsedu Senátu resp. Sejmu PL v SR.

Predsedníctvo PL vo V4 zrejme posilní snahu PL vystupovať v úlohe regionálneho lídra. Možno tiež predpokladať úsilie PL o zlepšenie spolupráce aj v rámci Weimarskej trojky (W3). V tejto súvislosti možno očakávať návrhy na spoločné konzultácie W3 a V4. Bude žiaduce monitorovať všetky aktivity počas predsedníctva PL v Rade Európy a ciele, s ktorými bude pripravovať summit najvyšších predstaviteľov Rady Európy v máji 2005.

Vzhľadom na prienik záujmov SR a PL môže analýza vývoja vzťahov medzi PL, UA a RU pomôcť SR stanoviť si reálne ciele v tejto oblasti. SR by sa tiež mala aktívnejšie zapájať do spoločných projektov s PL a ďalšími krajinami V4 zameraných na UA, najmä v oblasti podpory rozvoja občianskej spoločnosti, vzdelávania a kultúry, ktoré podnecujú európske smerovanie UA a tvorbu efektívnej východnej politiky EÚ. Súčasťou tejto

analýzy by malo byť aj hodnotenie energetickej politiky PL a snáh ruských energetických koncernov o preniknutie do poľského energetického sektora.

Plán bilaterálnej spolupráce s PL vo vojenskej oblasti na rok 2005 predpokladá uskutočnenie pravdepodobne 60 aktivít, čo je zárukou skvalitnenia výmeny informácií vo všetkých oblastiach. Spolu s DE a PL budú pokračovať rozhovory o vytvorení spoločnej bojovej skupiny pod velením PL pre potreby vojenského krízového manažmentu EÚ. Skupina by mala byť operačne spôsobilá v roku 2009.

Maďarská republika

SR má záujem naďalej rozvíjať vzťahy s HU, ktoré sú založené na vzájomnej dôvere, rešpekte a výhodnosti.

S cieľom zintenzívniť dvojstrannú spoluprácu v duchu Základnej zmluvy sa do popredia dostáva úloha celkového oživenia práce zmiešaných komisií. Z hľadiska priorít by malo ísť najmä o komisie pre hospodársku a cezhraničnú spoluprácu.

V roku 2005 chce SR pokračovať v expertných rokovaniach o vykonaní rozhodnutia Medzinárodného súdneho dvora vo veci Gabčíkovo–Nagymaros (bližšie vid' kapitola 6.1.). Bude tiež potrebné pokračovať v expertných rokovaniach o revízii zmluvnej základne.

Primeranú pozornosť si vyžaduje uplatňovanie dvojstrannej dohody o vzájomnej podpore menšín v oblasti školstva a kultúry podpísanej v roku 2003. Prvé vyhodnotenie skúseností z jej realizácie sa uskutoční na zasadaní zmiešanej komisie pre záležitosti menšín.

Rakúska republika

Kľúčovou oblasťou bilaterálnych vzťahov bude aj naďalej rozvoj cezhraničnej spolupráce. Dôležitou úlohou je i dobudovanie kvalitnej dopravnej infraštruktúry, najmä diaľničného spojenia medzi Viedňou a Bratislavou a rozvoj železničného a vodného spojenia. Rozvoj jadrovej energetiky v SR zostáva taktiež citlivou témou vzhľadom na vnútropolitické konotácie v AT.

V roku 2005 bude AT finalizovať svoju prípravu na predsedníctvo v EÚ (1. polrok 2006). Zahraničná politika SR bude preto hľadať styčné body spolupráce. Vzhľadom na predpoklad, že SR bude v čase rakúskeho predsedníctva EÚ nestálym členom BR OSN, zväzíme možnosti lepšej koordinácie členských štátov EÚ zastúpených v BR OSN.

Zahraničná politika AT sa dlhodobo intenzívne zaoberá vývojom na Balkáne. Téma Balkánu bude patriť medzi priority rakúskeho predsedníctva EÚ, preto by SR mala ešte viac zintenzívniť koordináciu s AT v tomto regióne. SR by mala pôsobiť na AT tiež v smere zaradenia UA medzi priority predsedníctva.

Ukrajina

SR bude aktívne napomáhať konkrétnym krokom UA zameraným na jej postupné začleňovanie do spoločenstva demokratických a trhovo orientovaných európskych štátov. V nadchádzajúcom období bude SR pokračovať v rozvoji dobrých susedských a korektných vzťahov s UA.

V ekonomickej oblasti bude cieľom SR zabezpečiť vybalansovaný a dynamický rozvoj vzájomne výhodných obchodno-ekonomických vzťahov s UA prostredníctvom uplatňovania efektívnych nástrojov hospodárskej politiky, posilňovaním ekonomickej spolupráce v prihraničných regiónoch, podporou prijatia UA do WTO a do CEFTA (pri splnení náležitých podmienok) s následnou liberalizáciou vzájomných obchodných vzťahov.

3.2. Vyšehradská štvorka

Prijatím novej Vyšehradskej deklarácie predsedami vlád V4 dňa 12. mája 2004 v Kroměříži sa spolupráca V4 prispôbila podmienkam členstva vyšehradských krajín v EÚ.

Zahraničná politika SR v rámci V4 sa bude koncentrovať na rozvoj spolupráce krajín V4 v rámci Európskej susedskej politiky ako aj na rozvoj regionálnej spolupráce.

SR sa bude podieľať na rozbehnutí nového produktu Medzinárodného vyšehradského fondu (MVF) - Vyšehradského strategického programu.

K najvýznamnejším podujatiam bude patriť summit prezidentov krajín V4 v PL v I. štvrtroku 2005 a summit premiérov V4.

Vláda SR z titulu funkcie deponitára Dohody o zriadení MVF bude pracovať na skorom zavŕšení procesu novelizácie uvedenej dohody, ktorý reflektuje na skutočnosť vstupu členských krajín MVF do EÚ. Minister zahraničných vecí SR bude predsedáť Konferencii ministrov zahraničných vecí MVF z čoho pre MZV SR vyplynú ďalšie konkrétne úlohy.

3.3. Regionálna a cezhraničná spolupráca

V oblasti cezhraničnej spolupráce sa v roku 2005 bude MZV SR podieľať na vykonávaní medzivládnych dohôd o cezhraničnej spolupráci so všetkými susednými krajinami, participovať na práci medzivládnych komisií pre cezhraničnú spoluprácu a podporovať spoluprácu v rámci euroregiónov.

MZV bude prispievať k vytváraniu optimálnych podmienok pre čerpanie finančných prostriedkov z programu INTERREG III. A (SR-PL, SR-CZ, SR-AT), trilaterálneho programu INTERREG III. A - TACIS (SR-HU-UR), INTERREG III. B (transnacionálna spolupráca) a INTERREG III. C (interregionálna spolupráca).

4. ĎALŠIE OBLASTI DVOJSTRANNEJ SPOLUPRÁČE

4.1. Vzťahy so štátmi NATO a EÚ

Vzťahy s krajinami EÚ a NATO dosiahli vstupom SR do EÚ a NATO **novú kvalitatívnu úroveň**. Vo vzájomných vzťahoch bol lobbying v záujme prijatia do integračných zoskupení nahradený konzultáciami týkajúcimi sa **vnútornej agendy týchto zoskupení**, ktorá bude popri tradičnej **bilaterálnej agende** dominovať vzťahom s uvedenými krajinami. Najmä v rámci EÚ bude mimoriadne dôležitá schopnosť včas anticipovať možné problémy a identifikovať potenciálnych spojencov pri presadzovaní našich záujmov. Z konkrétnych otázok budú v priebehu budúceho roka nosnými: nová finančná perspektíva EÚ a v jej kontexte otázka prípadnej harmonizácie daní a financovania EÚ, s osobitným dôrazom na tie krajiny, ktoré sú čistými prispievateľmi do rozpočtu únie; problematika ďalšieho rozširovania EÚ; ratifikácia Zmluvy o Ústave pre Európu; strednodobé hodnotenie plnenia Lisabonskej stratégie; budúcnosť Paktu stability a rastu; SZBP EÚ vo všeobecnosti a osobitne budovanie EBOP v nadväznosti na prispôsobovanie sa NATO novým podmienkam. Osobitný dôraz budeme klásť na liberalizáciu pracovného trhu pre občanov SR v krajinách EÚ, ktoré tak ešte neučinili.

V kontexte kandidatúry SR na členstvo v **BR OSN** na roky 2006-2007 bude dôležitou súčasťou získavanie podpory našej kandidatúry, výmena skúseností a budovanie kontaktov s prípadnými budúcimi partnermi v BR OSN s osobitným dôrazom na FR, UK a US ako stálych členov BR OSN.

Predsedsťstvo SR v roku 2005 v **Stredo európskej iniciatíve** združujúcej 17 krajín ponúka takisto výnimočnú príležitosť na prezentáciu SR a presadzovanie jej záujmov.

Ekonomická diplomacia, kultúrna diplomacia a prezentácia SR v zahraničí budú tvoriť štandardnú súčasť spolupráce.

Spojené štáty americké

SR je vnímaná ako spojenec nielen v rámci NATO, ale aj v operáciách v AF a IQ. Tento politický kapitál je žiaduce v priebehu rokov 2005-2006 zúročiť vo forme zorganizovania historickej prvej návštevy prezidenta US v SR. Popri tom sa v prvej polovici roku 2005 predpokladá uskutočnenie návštevy US zo strany predsedu NR SR, pracovnej cesty premiéra SR a návštevy podpredsedu vlády a ministra hospodárstva, zameraných najmä na obchodno-ekonomickú spoluprácu, vedu a výskum.

V oblasti ľudských práv bude potrebné sledovať a prípadne reagovať na hodnotenie SR vo výročných správach, ktoré sú uverejňované MZV US (január 2005 - Správa o dodržiavaní ľudských práv vo svete; jún 2005 - Správa o obchodovaní s ľuďmi; september 2005 - Správa o náboženských slobodách).

Výsledky prezidentských volieb v US potvrdili, že väčšina amerických občanov si želá zachovanie kontinuity politiky súčasnej americkej administratívy. V bilaterálnej oblasti to bude znamenať pokračovanie vynikajúcich vzájomných vzťahov, ďalší rozvoj spolupráce a posilňovania spojenectva medzi SR a US.

Základné priority ZP SR voči US v roku 2005 možno zhrnúť nasledovne:

- Udržiavanie pozitívneho mena SR ako spoľahlivého transatlantického spojenca US a pretavovanie tohto faktu do bilaterálnej relácie.
- Realizácia vzájomných návštev na čo najvyššej úrovni.
- Šírenie úspechu investorov v SR a získavanie nových investícií z US.
- Získavanie expertnej a finančnej podpory US v boji proti korupcii, v reforme zdravotníctva, školstva a sociálnej starostlivosti a pokračujúcej reforme ozbrojených síl.
- Posilnenie marketingu SR v US, propagácia cestovného ruchu a vygenerovanie "success stories" o SR v médiách v US.
- Otvorenie dvoch nových HK SR (Seattle, Austin).
- Koordinácia ekonomickej diplomacie s postojmi a krokmi EÚ. Záujmom SR bude prispievať k pozitívnej ekonomickej agende a transatlantickému ekonomickému dialógu, ktorý môže pozitívne ovplyvniť prílev amerických investícií a prehĺbenie obchodu s US.
- Úsilie o začlenenie SR do Visa Waiver Program.

Nemecká spolková republika

DE ostáva popri našich susedoch aj naďalej najvýznamnejším politickým a hospodárskym partnerom SR v Európe. Potvrdíť by to mala aj predpokladaná návšteva predsedu Spolkového snemu v SR v prvom polroku 2005.

Z politicko-bezpečnostného hľadiska bude dôležité sledovať vývoj na nemeckej politickej scéne ohľadne ťažiskových oblastí angažovania sa DE v AF a na Balkáne a vývoja situácie v IQ.

Bude potrebné pokračovať v nadštandardnej spolupráci s DE pri obnove AF (účasť slovenských expertov v Provinčnom rekonštrukčnom tíme Kundus). Vstupom SR do NATO sa vytvorili lepšie možnosti pre zapojenie slovenskej zbrojnej výroby v rámci NATO. Bude potrebné pokračovať v dobrej spolupráci OS SR a Bundeswehru v oblasti výcviku, vzdelávania a afirmačného procesu.

Bude potrebné vytvárať ďalšie väzby a prepojenia na spolkovej i krajiniských úrovniach, s osobitným dôrazom na hospodársku spoluprácu a obchodnú výmenu.

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

Najdôležitejšími udalosťami v UK v roku 2005 budú parlamentné voľby koncom 1. polroka a predsedníctvo UK v EÚ v 2. polroku 2005. UK v roku 2005 tiež preberá predsedníctvo v G8. Očakávanou prioritou bude riešenie problémov Afriky.

Pre získanie podpory pre kandidatúru SR do BR OSN budeme využívať skutočnosť, že mnoho geograficky vzdialených krajín má jediné diplomatické zastúpenia v Európe v Londýne.

Vzhľadom na predvolebnú kampaň a následné predsedníctvo v EÚ sa neočakávajú osobitné bilaterálne stykové aktivity na najvyššej úrovni. Na stretnutia vrcholných predstaviteľov oboch krajín bude treba využívať najmä priestor počas multilaterálnych rokovaní.

SR bude pokračovať v aktivitách zameraných na rozvoj obchodno-ekonomickej spolupráce a najmä na výraznejší prílev britského kapitálu do SR, ktorého súčasný podiel nezodpovedá finančnej sile UK. Zintenzívnia sa tiež aktivity v oblasti prezentácie SR.

Írska republika

Podobnosti medzi SR a IE vytvárajú predpoklady pre blízku spoluprácu či priam spojenectvo oboch krajín, a to najmä v rámci EÚ. Prioritou zahraničnej politiky SR voči IE v roku 2005 preto bude zintenzívniť bilaterálne kontakty.

Najvýznamnejšou bilaterálnou aktivitou v roku 2005 bude návšteva prezidenta SR v IE, ktorá nadviaže na návštevu írskej prezidentky v SR v roku 2003. Na nižších úrovniach bude prioritou rozvoj kontaktov medzi expertmi štátnej správy, podnikateľmi a mimovládnyimi organizáciami.

V oblasti obchodnej a hospodárskej spolupráce sa SR bude usilovať o efektívne využívanie vyspelých írskych technológií, zvýšenie podielu IE na investíciách v SR, naštartovanie pozitívneho trendu v dosiaľ nevyrovnanej obchodnej bilancii a aktívnu prezentáciu SR ako atraktívnej dovolenkovej destinácie pre írsky cestovný ruch.

Keďže Cork, partnerské írské mesto SR pri vstupe do EÚ, sa v roku 2005 stane "hlavným mestom kultúry EÚ", dôležitou súčasťou aktivít bude prezentácia kultúry SR v IE.

Francúzska republika

Osobitnú pozornosť budeme venovať vývoju vzťahu FR ku krajinám strednej Európy s cieľom upevňovať v ňom svoje zodpovedajúce miesto. Predmetom pozornosti SR bude tiež sledovanie aktivít v oblasti posilnenej spolupráce členských krajín EÚ vychádzajúcich z francúzskych iniciatív, francúzsko-nemeckého dialógu, resp. spolupráce FR s ďalšími krajinami ako UK a ES.

Osobitným aspektom prípravy SR na členstvo v BR OSN bude posilňovanie väzieb SR smerom k frankofónnemu svetu, kde má FR nezastupiteľné postavenie.

Z hľadiska členstva SR v NATO a EÚ je potrebné aj posilnenie bezpečnostných konzultácií, pretože francúzske prístupy zostávajú vo vzťahu k rozvoju transatlantických vzťahov stále špecifické, pričom dominuje snaha o výrazný posun v budovaní EBOP.

V roku 2005 sa dôraz bude klásť aj na rozvíjanie bilaterálnej spolupráce jednotlivých rezortov. Osobitnú pozornosť bude SR venovať ďalšiemu rozvoju hospodárskej spolupráce, podpore sľubne sa rozvíjajúcemu prílevu

francúzskych investícií a exportu SR na francúzsky trh. Cieľom je tiež upriamiť pozornosť Francúzov na SR ako na zaujímavú destináciu pre rozvoj cestovného ruchu. Vo francúzskom prostredí má osobitný význam kultúrna spolupráca.

Španielske kráľovstvo

Cieľom SR bude udržať pozitívny trend vo vývoji vzájomných bilaterálnych vzťahov a nadviazať úzke kontakty s predstaviteľmi novej španielskej vlády, ktorá vzišla z volieb v roku 2004. Bude pokračovať príprava samostatných návštev predsedu vlády a prezidenta SR v ES s výhľadom ich uskutočnenia v roku 2005, resp. v roku 2006. Za účelom odstránenia existujúcej asymetrie v oblasti stykov na úrovni parlamentov sa v prvej polovici roka 2005 predpokladá návšteva predsedu Kongresu ES. Zintenzívnenie kontaktov sa očakáva aj na úrovni výborov NR SR. Značný priestor pre rozšírenie slovensko-španielskej spolupráce existuje predovšetkým v hospodárskej oblasti.

ES ako autor tzv. Barcelonského procesu je silným stúpencom posilnenia EUROMED-u medzi členskými krajinami EÚ a krajinami arabského sveta. Pri príležitosti 10. výročia vzniku Barcelonského procesu sa na jeseň 2005 uskutoční v Barcelone summit (tzv. Barcelona+) venovaný predovšetkým ekonomickej dimenzii.

Portugalská republika

Významným impulzom rozvoja vzťahov s PT budú viaceré návštevy najvyšších predstaviteľov oboch krajín. V prvom polroku 2005 navštíví PT prezident SR a v priebehu roka 2005 sa ráta aj s realizáciou vzájomných návštev premiérov SR a PT.

Dôležitým aspektom rozvoja vzájomnej spolupráce sú aj veľmi blízke stanoviská SR a PT na kľúčové vojensko-bezpečnostné otázky: v oblasti EBOP ide o jej posilňovanie tak, aby bola komplementárna NATO, angažovanie sa na Balkáne, v AF a IQ, identické postoje v oblasti boja s medzinárodným terorizmom a podpora silnej transatlantickej väzby.

Osobitnou úlohou v oblasti ZP SR voči PT v roku 2005 bude zúročenie politického dialógu v ekonomickej oblasti. SR bude tiež napomáhať realizáciu prvej veľkej priamej zahraničnej investície z PT v SR (Key Plastics v Dolnom Kubíne).

Talianska republika

Prioritnou úlohou v oblasti kontaktov najvyšších predstaviteľov SR a IT v roku 2005 bude úsilie o realizáciu návštevy prezidenta SR, resp. predsedu NR SR alebo predsedu vlády SR v IT. Obe tieto návštevy, nadväzujúce na realizované návštevy talianskeho prezidenta (2002) a talianskeho predsedu vlády (2004) v SR, by sa mali výrazne premietnuť do dvojstranných vzťahov oboch štátov a stať sa impulzom k zintenzívneniu spolupráce vo všetkých oblastiach.

V priebehu roka 2005 budú pokračovať rokovania a prijímanie opatrení, ktoré umožnia podpísanie protokolu o novej revízii dvojstrannej zmluvnej základne medzi SR a IT.

V oblasti kultúry a školstva bude pokračovať úsilie o zriadenie Slovenského historického ústavu v Ríme (v rámci Slovenského inštitútu) a vytvorenie nevyhnutných predpokladov na otvorenie ďalšieho výmenného lektorátu slovenského jazyka a literatúry v IT, príp. aj iných (nevýmenných) lektorátov pôsobiacich na talianskych vysokých školách. Dôležitým krokom v tejto oblasti bude podpísanie nového Protokolu o bilingválnych sekciách a fungovaní lektorátov slovenského jazyka a literatúry v priebehu roka 2005.

Vzhľadom na predsedníctvo SR v SEI v roku 2005, na predkladanie spoločných projektov krajinám SEI bude žiaduce využiť sekretariát SEI, ktorý sa nachádza v Terste v IT.

Slovenská republika

V politickej oblasti bude potrebné nadviazať kontakty s predstaviteľmi novozvoleného parlamentu a vlády SI, ktoré sú výsledkom volieb zo septembra 2004. Tradične dobrú spoluprácu by mala potvrdiť recipročná návšteva prezidenta SR v SI. Pripravovať sa bude aj návšteva predsedu Národného zhromaždenia SI v SR.

Vychádzajúc z našich doterajších aktivít budeme naďalej aktívne podporovať integračné ambície SI do OECD.

V roku 2005 sa predpokladá podpísanie Dohody o utajovaných skutočnostiach. Zmluvno-právna základňa je na požadovanej úrovni a vytvára priestor na rozvoj vzájomnej spolupráce.

Vzájomný slovensko-slovinský obchod možno hodnotiť ako intenzívny s rastom vzájomného obratu, avšak negatívnym pre SR. Objem vzájomnej obchodnej výmeny by mohol v roku 2005 prekročiť rekordnú úroveň 300 miliónov USD. Oblasť ekonomicko-obchodná bude patriť medzi trvalé úlohy, s cieľom zastaviť negatívny rast salda obchodnej bilancie.

Holandské kráľovstvo

Po skončení predsedníctva v EÚ (2. polrok 2004) budú holandskí predstavitelia opäť prístupní bilaterálnym kontaktom, pričom sa predpokladá väčšia frekvencia návštev predstaviteľov SR v NL (v predstupovom období navštívila SR väčšina členov vlády NL). Okrem recipročných návštev rezortných ministrov SR by sa v roku 2005 mohla uskutočniť aj návšteva predsedu vlády SR v NL.

Na bilaterálnej úrovni má osobitne veľký potenciál rastu spolupráca v rámci rezortov vnútra, jednak v oblasti migračnej a azylovej politiky, kde SR môže využiť dlhoročné holandské skúsenosti, ako aj v oblasti právomocí policajných zborov. NL je vhodným partnerom pre SR aj z hľadiska nášho prioritného záujmu o rozvoj transatlantických vzťahov. NL, podobne ako SR, zostáva oddané posilňovaniu vzťahov medzi EÚ a US.

Aktivity na ďalší rozvoj ekonomickej spolupráce SR s NL budú v roku 2005 prednostne zamerané na rozšírenie kooperačných kontaktov a podporu investícií najmä malých a stredných firiem v strojárskom a osobitne v automobilovom priemysle.

Belgické kráľovstvo

Zahraničná politika SR voči BE sa bude v priebehu roka 2005 sústreďovať na ďalšie zintenzívnenie politického dialógu na najvyššej úrovni, v rámci ktorého sa plánuje návšteva predsedníčky Senátu BE a predsedu Snemovne reprezentantov BE v SR. Prioritnou úlohou v oblasti kontaktov najvyšších predstaviteľov oboch krajín bude dlhodobá príprava štátnej návštevy belgického kráľa Alberta II. v SR, s realizáciou ktorej sa ráta v roku 2006.

Veľká pozornosť sa bude venovať rozvoju spolupráce medzi SR a regiónmi a jazykovými spoločenstvami BE, pričom táto spolupráca sa bude opierať o programy spolupráce, ktoré SR podpísala s Flámskym a Valónskym regiónom a hlavné mesto Bratislava s Regiónom Brusel – Hlavné mesto.

SR bude tiež participovať na ďalšom rozvoji spolupráce vo formáte V4 – Benelux.

Budeme pokračovať v posilňovaní ekonomickej spolupráce. Významnú úlohu v tejto oblasti by mali zohrať aj jestvujúce HK SR v Gente a Antverpách. SR sa bude usilovať v roku 2005 otvoriť nový HK SR v Liège a vymenovať nového honorárneho konzula v Namure.

Luxemburské veľkovoľvodstvo

Rozvoj bilaterálnej spolupráce medzi SR a LU v roku 2005 budú ovplyvňovať predovšetkým aktivity súvisiace s predsedníctvom LU v EÚ v 1. polroku 2005.

Priestor na osobitné bilaterálne rokovania najvyšších predstaviteľov SR a LU sa vytvorí až po skončení luxemburského predsedníctva v 2. polovici roka 2005. V tomto období sa uskutoční štátna návšteva Veľkovoľvodu Henriho v SR a v štádiu dlhodobých príprav sú aj samostatné oficiálne návštevy predsedu vlády LU a predsedu Parlamentu LU v SR.

Dánske kráľovstvo

SR bude v rozvoji bilaterálnych kontaktov aktívne využívať programovú snahu DK o komplexný rozvoj vzťahov s malými a stredne veľkými krajinami na pôde EÚ a NATO s cieľom koordinovane presadzovať spoločné záujmy. V prvom polroku 2005 by mala dobré bilaterálne vzťahy potvrdiť návšteva predsedu dánskeho parlamentu v SR.

V rozvoji bilaterálnych vzťahov bude SR vychádzať z absencie otvorených alebo sporných otázok vo vzájomných vzťahoch, zo záujmu oboch strán o spoluprácu na základe zhody alebo blízkosti postojov k rozhodujúcim zahranično-politickým otázkam a prirodzenej vzájomnej podpory SR a DK ako veľkosťou a významom porovnateľných krajín.

Švédske kráľovstvo

Vzťahy so SE sú výraznou mierou určované konzultáciami a zosúladňovaním národných pozícií k jednotlivým spoločným európskym politikám. Pozícia SE, ako čistého prispievateľa do rozpočtu EÚ, je totiž diametrálne rozdielna od pozície SR.

Vo vzťahu k Rade krajín Baltského mora bude SR, ako pozorovateľská krajina, definovať svoje priority a aktívnejšie sa zúčastňovať na práci vybraných pracovných skupín.

Pozornosť bude venovaná i rozvoju hospodárskej spolupráce s cieľom zvýšiť objem obchodnej výmeny a získať ďalšie švédске investície.

Fínska republika

Počas návštev v roku 2005, medzi ktoré bude patriť aj návšteva predsedu parlamentu FI v SR, by sa najvyšší predstavitelia oboch krajín mali sústrediť na rozvoj spolupráce v oblasti ochrany ľudských práv a národnostných menšín, kooperáciu v oblasti nelegálnej migrácie a spoluprácu národných parlamentov.

V septembri 2005 sa uskutoční Helsinská konferencia 2005 – mobilizácia politickej vôle. Jej cieľom bude posilnenie zodpovednosti v celosvetových inštitúciách, podpora Miléniovej deklarácie OSN a riešenie celosvetových zdravotníckych kríz.

Helénska republika

Pridanú hodnotu v dvojstrannej spolupráci s EL, ktorú prinieslo členstvo v EÚ a NATO bude možné využiť v oblastiach spoločného záujmu, ktorými sú najmä situácia na Západnom Balkáne a spolupráca pri budovaní transeurópskych sietí, spájajúcich strednú Európu s EL a Tureckom.

V bilaterálnej oblasti je potrebné obnoviť intenzitu oficiálnych stykových aktivít, dočasne zníženú v období 2003-2004 z dôvodov gréckeho predsedníctva v EÚ a parlamentných volieb. Je nutné uzatvoriť rozpracované zmluvné dokumenty – dohodu o ochrane utajovaných skutočností, dohodu o medzinárodnej cestnej doprave, readmisnú dohodu. V rámci rozvoja ekonomických vzťahov bude dôležité etablovanie SR ako zaujímavej destinácie pre početných gréckych turistov cestujúcich do strednej Európy. Je potrebné transformovať neefektívny formát zmiešanej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu na fórum s účasťou ekonomických subjektov z oboch krajín.

Vhodné by bolo nadviazať intenzívne konzultácie vzhľadom na to, že SR a EL budú s najväčšou pravdepodobnosťou spoločne členmi BR OSN v roku 2006.

Zo stykových aktivít je potrebné uskutočniť prvú oficiálnu návštevu predsedu NR SR v EL. Žiaduce je pripraviť oficiálnu návštevu predsedu vlády SR v EL.

Pobaltské krajiny

Silnou stránkou zahraničnej politiky SR vo vzťahu k **Estónsku**, **Litve** a **Lotyšsku**, je bezproblémovosť bilaterálnych vzťahov a existencia spoločných záujmov a postojov (EÚ, NATO, jadrová energetika). Táto skutočnosť by sa mala odraziť aj v realizácii návštev predsedov parlamentov EE a LV v SR. Zaujímavú perspektívu ponúka spolupráca vo formáte Benelux-Pobaltské krajiny-Vyšehradská štvorka.

Perspektívnou je aj spolupráca vo vojenskej oblasti (prestavba ozbrojených síl, spoločná účasť v medzinárodných misiách, vojenské vzdelávanie a výcvik).

Dobudovanie a aktualizácia zmluvnej základne vytvorí predpoklady pre rozvoj bilaterálnej spolupráce a stane sa ďalším impulzom pre hospodársku a kultúrnu spoluprácu. Členstvo v EÚ ponúka možnosť výmeny študentov a ďalšie formy vzájomnej spolupráce v prospech občanov. Pre pobaltské krajiny sa núka aj možnosť využiť skúsenosti SR v oblasti postavenia národnostných menšín.

V budúcom roku bude pravdepodobne diskutovaná otázka členstva EE, LT a LV do OECD, pričom SR môže nielen podporiť ich snahu o členstvo, ale aj poskytnúť čerstvé skúsenosti z prístupového procesu.

Cyperská republika

SR sa v roku 2005 bude zameriavať na udržiavanie dobrých slovensko-cyperských vzťahov a rozširovanie vzájomnej bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce s ťažiskom na poskytovaní “dobrých služieb” v mierovom procese rozdelených cyperských komún. Tieto slovenská diplomacia poskytuje lídrom grécko-cyperských a turecko-cyperských politických strán pri organizovaní bikomunitných stretnutí. Rovnako k tomu prispieva aj kontingent príslušníkov OS SR v rámci mierovej misie OSN UNFICYP.

SR podporuje riešenie cyperského problému na báze rezolúcií OSN, ktoré zakotvujú územnú celistvosť a zvrchovanosť CY. Budeme rešpektovať rozhodnutia na základe medzinárodného práva a práva EÚ pri prijímaní rozhodnutí spojených s cyperským problémom.

Predseda NR SR pri októbrovej návšteve CY pozval predsedu cyperského parlamentu na návštevu SR v roku 2005, čo spolu s návštevou cyperského prezidenta v SR koncom novembra 2004 výrazne posilňuje slovensko-cyperské kontakty na najvyššej úrovni. Tento pozitívny trend treba zachovať aj v roku 2005 a posilniť intenzifikáciu bilaterálnych vzťahov v hospodárskej oblasti, ako aj na úrovni iných rezortných ministrov.

Malta

V rámci stykových aktivít na najvyššej úrovni sa bude úsilie sústreďovať na realizáciu návštevy podpredsedu vlády SR P. Csákyho na MT v prvom polroku 2005, ako i na zabezpečenie stretnutia nových prezidentov oboch krajín na multilaterálnom fóre. Bude potrebné zlepšovať úroveň bilaterálnych vzťahov i na rezortnej a regionálnej úrovni.

Rumunsko

V roku 2005 bude SR pokračovať v pozitívnom trende spolupráce v bilaterálnej a multilaterálnej oblasti. SR bude podporovať kontakty a intenzívny politický dialóg s novým rumunským vedením (návšteva premiéra SR, návšteva predsedu Snemovne poslancov RO, návšteva ministra zahraničných vecí SR, návšteva ministra obrany RO, návšteva ministra vnútra RO). Budeme rozvíjať spoluprácu v rámci štruktúr NATO a pokračovať v odovzdávaní skúseností z negociácií s EÚ. Budeme pokračovať v súčinnosti a vzájomnej podpore kandidatúr na medzinárodných fórach, ako i v spolupráci a konzultáciách odborných rezortov. V roku 2005 v RO začne príprava svetového kongresu Frankofónie, ktorý sa uskutoční v Bukurešti v roku 2006.

Obchodná a ekonomická spolupráca medzi SR a RO bude vychádzať zo záverov 6. zasadnutia Zmiešanej slovensko-rumunskej komisie pre ekonomickú spoluprácu (október 2004) a pozitívnych trendov v roku 2004.

V konzulárnej oblasti sa pozornosť sústreďí na realizáciu bilaterálnej dohody o bezvízových stykoch, podpis bilaterálnej dohody o spolupráci v colných otázkach, na začatie rokovaní o novej zmluve o sociálnom zabezpečení a na dohodu o vzájomnej starostlivosti o vojnové hroby. SR bude pokračovať v hľadaní vhodného kandidáta na post honorárneho konzula v dynamicky sa rozvíjajúcom regióne Banát (Timișoara) a Arad.

V oblasti školstva a kultúry chce SR obnoviť rokovania o návrhu medzivládnej dohody o vedeckej a vedecko-technickej spolupráci a existujúce dohody aj naďalej využívať na podporu bilaterálnej výmeny v oblasti školstva, resp. na propagáciu SR a slovenskej kultúry v RO, a to aj formou spoločných kultúrnych akcií krajín EÚ a V4.

Prostredníctvom Úradu splnomocnenca vlády SR pre zahraničných Slovákov a ďalších relevantných inštitúcií bude SR venovať väčšiu pozornosť práci so slovenskou krajskou komunitou pri podpore jej vzdelávania a technicom vybavení škôl, rozvíjaní kultúrnych aktivít, ako i pri zlepšovaní celkových životných podmienok krajanov v niektorých oblastiach (vylepšovanie cestnej a elektrorozvodnej infraštruktúry) a podpore činnosti krajanského zväzu.

Bulharská republika

Prioritami zahraničnej politiky SR voči BG v roku 2005 budú: podpora vstupu BG do EÚ, úzka spolupráca v rámci štruktúr NATO; spolupráca na medzinárodných fórach, vzájomná podpora pri presadzovaní kandidatúr a spolupráca v regionálnych projektoch v oblasti Balkánu, napr. v rámci PS pre JVA.

Budeme pokračovať v pravidelných politických kontaktoch (minister zahraničných vecí a minister obrany SR, predseda vlády BG). SR bude podporovať rozvoj economickej spolupráce v zmysle záverov 6. zasadnutia Zmiešanej medzivládnej komisie (november 2004 v Sofii). V záujme posilnenia vzájomných kultúrnych výmen a prezentácií sa v spolupráci s MK SR uskutoční v roku 2005 "Týždeň slovenskej kultúry v Bulharsku".

V oblasti bilaterálnej zmluvnej základne zostáva uzavrieť rozpracované dohody – o readmisii osôb, o právnej pomoci v občianskych veciach.

V konzulárnej oblasti sa v roku 2005 bude klásť dôraz na zabezpečovanie plnej ochrany práv a záujmov SR a, v podmienkach stabilne sa zvyšujúceho počtu slovenských turistov v BG, poskytovanie kvalitných konzulárnych služieb v súlade s požiadavkami európskeho konzulárneho práva a Schengenského acquis.

Turecko

SR bude v roku 2005 pokračovať v tradícii dobrej spolupráce v bilaterálnej a multilaterálnej oblasti s TR. Politický dialóg medzi SR a TR bude pokračovať najmä realizáciou odloženej návštevy predsedu vlády SR

v TR. Intenzifikácia vzťahov je nutná i na parlamentnej úrovni vrátane návštev predsedov parlamentov a vybraných výborov, ako aj na úrovni jednotlivých rezortných ministrov (minister obrany TR v SR a minister hospodárstva SR v TR).

V roku 2005 sa v zmluvno-právnej oblasti SR sústreďujú na podpísanie Zmluvy o právnej pomoci v občianskych a obchodných veciach a pokračovanie v dobudovaní zmluvnej základne s cieľom dosiahnuť ratifikáciu piatich už podpísaných zmlúv. Vo vojensko-priemyselnej oblasti by sa malo vypracovať Memorandum o porozumení v oblasti vojenského výskumu a vývoja. Ťažisko obchodno-ekonomických vzťahov SR bude v činnosti Zmiešanej medzivládnej hospodárskej komisie.

Nórske kráľovstvo a Island

Bilaterálne vzťahy SR s NO a IS sa vyznačujú bezproblémovosťou a stabilitou. V prvom polroku 2005 sa pripravuje cesta predsedu NR SR do NO a na IS. Koncom roka 2005 sa v NO uskutočnia parlamentné voľby, ktoré naznačia nielen ďalšie vnútropolitické smerovanie krajiny, ale aj prípadné členstvo NO v EÚ. Takýto vývoj by pravdepodobne otvoril otázku členstva v EÚ aj na IS.

Dlhodobým cieľom ZP SR v oboch teritóriách je zintenzívňovanie vzájomných vzťahov, a to nielen z hľadiska politického, ale najmä ekonomického. V roku 2005 bude jednou z priorít spolupráce s IS a najmä s NO rozbehnúť implementáciu využívania prostriedkov z tzv. Nového finančného mechanizmu EHP (ide o prostriedky, ktoré IS a NO uhradili ako svoj členský príspevok do EHP a sú určené pre nové členské štáty EÚ).

V rámci spolupráce s oboma krajinami v oblasti multilaterálnej spolupráce bude potrebné zintenzívňovať vzájomnú podporu kandidátúr do orgánov medzinárodných organizácií.

Kanada

V bilaterálnej oblasti bude mať SR v roku 2005 päť oblastí prioritného záujmu: vzájomné konzultácie a získanie čo najväčšieho množstva informácií o skúsenostiach CA z pôsobenia na poste nestáleho člena BR OSN, zintenzívnenie politických stykov, prezentácia slovenskej kultúry a s ňou súvisiaca celková prezentácia SR, ekonomická diplomacia a pokračovanie spolupráce s kanadskou vládou agentúrou pre rozvojovú pomoc CIDA, v trilaterálnej spolupráci ODA a v programe ODACE pre strednú Európu.

V období september-október 2005 sa predpokladá uskutočnenie pracovnej návštevy predsedu vlády SR v CA. Realizovateľnosť bilaterálnych stykových aktivít bude závisieť najmä od vývoja na kanadskej vnútro politickej scéne, kde je jednoznačným determinantom aktivít najvyšších kanadských predstaviteľov existencia menšinovej vlády. Bilaterálne kontakty na parlamentnej úrovni budú realizované prostredníctvom návštevy predsedu kanadskeho parlamentu v SR.

V rámci multilaterálnej spolupráce bude prioritou SR účasť na rozvoji dialógu EÚ-CA. V tomto smere sa očakáva, že CA požiada jednotlivé členské krajiny únie o prezentáciu ich predstáv o rozvoji spolupráce v rámci "agendy 50" odsúhlasenej na poslednom kanadsko-európskom summite.

4.2. Vzťahy so štátmi Spoločenstva nezávislých štátov

Priestor SNŠ predstavuje vzhľadom na špecifické historické a spoločenské konotácie prirodzenú oblasť záujmu zahraničnej politiky SR. Naše vzťahy o dané teritórium navyše ovplyvňuje strategický záujem na stabilite oblasti, ktorá má bezprostredný dopad na bezpečnosť SR. V neposlednom rade je priestor SNŠ strategicky významný vzhľadom na prepojenie energetických potrieb SR s krajinami SNŠ.

Na základe uvedených skutočností sa odvíja politika SR voči krajinám SNŠ, v rámci ktorej hrajú prím vzťahy s **Ukrajinou** (viď kapitola 3.1.), **Ruskom** a **Bieloruskom**. SR tu má záujem mimoriadne aktívne vystupovať tak bilaterálne, ako aj multilaterálne v rámci východnej politiky EÚ.

Otvorenou ostáva otázka rozvoja vzťahov s **Moldavskom**. Predpokladom ich rozvoja je však stabilizácia pomerov v krajine, demokratizácia a uskutočnenie potrebných reforiem zameraných na budovanie trhovej ekonomiky.

Vzťahom s krajinami **Južného Kaukazu** dominuje kontext politik EÚ. SR má záujem najmä na stabilizácii pomerov v oblasti a následnom rozvoji obchodno-ekonomickej spolupráce.

Vzťahy s krajinami **Strednej Ázie** nadobudli novú dynamiku po naštartovaní **oficiálnej rozvojovej pomoci** SR, ktorej adresátmi sa stali aj Kazachstan, Kirgizsko, Tadžikistan a Uzbekistan.

Osobitnú pozornosť v priestore SNŠ bude SR venovať problematike rozvoja demokracie, dodržiavania ľudských práv a budovania právneho štátu a občianskej spoločnosti.

Ruská federácia

V roku 2005 chceme zachovať kontinuitu pozitívneho rozvoja partnerských vzťahov medzi SR a RU. Hlavným nástrojom presadzovania záujmov SR bude pragmatický dialóg na čo najvyššej úrovni zameraný na kultiváciu priateľských a korektných vzťahov. Prioritným záujmom zahraničnej politiky SR vo vzťahu k RU bude v roku 2005 rozvoj bilaterálnych kontaktov s dôrazom na ich ekonomickú dimenziu a spojitosť s členstvom SR v EÚ a NATO.

SR má ambíciu byť aktívnym účastníkom presadzovania politiky EÚ voči RU s cieľom podporovať demokratické reformy a ekonomickú transformáciu v RU. Podpora krokov vedúcich k posilňovaniu bezpečnosti a stability v strednej a východnej Európe zostáva jedným z prvorádych cieľov slovenskej bezpečnostnej a obrannej politiky a vývoj v RU je kľúčovým faktorom v tomto smere.

V roku 2005 je potrebné čím skôr ukončiť adaptáciu dvojstrannej zmluvno-právnej základne na vstup SR do EÚ. SR musí svoje úsilie vo vzťahu k RU zamerať na to, aby ani ako členský štát EÚ a NATO nestratila komparatívne výhody, ktoré má vo vzťahoch s RU.

Ekonomická a obchodná spolupráca je dlhodobou prioritou vzájomných vzťahov SR s RU. Dobrým znakom vzájomnej spolupráce je spokojnosť ruských investorov s podmienkami v SR. Činnosť medzivládnej komisie bola obojstranne hodnotená v zásade pozitívne, v poslednom období však stagnovala. SR sa bude usilovať, aby sa jej činnosť dostala na potrebnú úroveň a získala normálnu dynamiku. Významným prvkom bilaterálnej spolupráce je energetický dialóg, ktorý je dôležitý aj ako súčasť energetického dialógu RU s EÚ. RU potvrdila bezpečnosť ruských dodávok energonosičov. RU bude aj naďalej diverzifikovať trasy, avšak hlavná bude aj v budúcnosti viesť cez UA. Zvyšovanie objemu prepravy inými trasami nebude podľa RU znamenať zníženie prepravy cez územie SR.

RU bude v SR čoraz viac vnímaná aj ako významný investičný partner. RU prejavuje záujem a realizuje celý rad investičných projektov. Slovenské podnikateľské subjekty svoju prítomnosť na ruskom trhu považujú aj napriek niektorým problémom za perspektívnu a ekonomicky významnú a výhodnú. Význam ruského trhu, ktorý za posledných päť rokov zaznamenal značné zmeny bude rásť. Na druhej strane SR bude pozorne sledovať vývoj ekonomických káz, ktoré by mohli ovplyvniť slovenské hospodárske záujmy (napr. Jukos). Aktuálnou je tiež potreba urýchleného posúdenia možnosti finančného zabezpečenia vývozu slovenských tovarov do RU. Vzhľadom na vysokú úroveň colných bariér bude úspešnosť prenikania na ruský trh v strednodobej perspektíve závisieť takmer výlučne od schopnosti slovenských firiem investovať do vytvárania spoločných podnikov s ruskými partnermi.

V najbližšom období sa v RU neočakávajú výraznejšie vnútropolitické udalosti, ktoré by priniesli zásadné zmeny do smerovania krajiny. Nie sú signály o procesoch, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť realizáciu zahraničnej politiky SR voči RU na rok 2005. SR naďalej sleduje otázku uskutočnenia návštevy prezidenta RU, predsedu vlády RU a predsedu Štátnej dумы RU v SR. Prezident SR prijal pozvanie na oslavy 60. výročia Víťazstva nad fašizmom v Moskve. Dôležitý je mechanizmus pravidelných každoročných rokovaní ministrov zahraničných vecí oboch krajín.

Bielorusko

V rámci Európskej susedskej politiky patrí BY k východoeurópskym zahraničnopolitickým prioritám SR. Z toho dôvodu sa slovenská diplomatická služba bude aktívne spolupodieľať na vypracovaní a realizácii nového spoločného pôsobenia EÚ v rámci východnej dimenzie SZBP. Vo vzájomných vzťahoch budeme podporovať prodemokratické, proreformné a proeurópske sily, ktoré sa usilujú o zmenu pomerov v krajine podľa všeobecne uznávaných európskych a medzinárodných štandardov.

Pokračujúca samoizolácia autoritatívneho režimu prezidenta A. Lukašenka naďalej neumožňuje rozvoj bilaterálnych politických vzťahov na vysokej úrovni. Z toho dôvodu aj v nastávajúcom období budú politické kontakty SR s BY obmedzené. Priorita v oblasti stykovej činnosti bude spočívať v stimulovaní pracovných kontaktov na expertnej úrovni.

Ťažisko vzťahov SR s BY bude prioritne zamerané na rozširovanie obchodno-ekonomickej spolupráce. K najvýznamnejším stykovým aktivitám bude patriť 7. zasadanie Medzivládnej komisie pre obchodno-ekonomickú a vedecko-technickú spoluprácu medzi SR a BY, ktoré sa má konať v druhom polroku 2005 v SR.

Moldavská republika

V záujme stabilizácie a demokratizácie vývoja v MD bude SR podporovať úsilie moldavskej vlády a medzinárodného spoločenstva o mierové doriešenie podnestrovského konfliktu pri zachovaní štátnej integrity, suverenity a územnej nedotknuteľnosti MD. V oblasti vnútropolitického vývoja MD bude SR podporovať úsilie o demokratizáciu krajiny, ekonomickú a celospoločenskú transformáciu v záujme reálneho zaradenia sa medzi európske demokratické krajiny budujúce trhovú ekonomiku a otvorenú demokratickú spoločnosť. SR bude pozorne sledovať predvolebnú kampaň pred parlamentnými voľbami v MD na jar 2005 a podporovať demokraticky zvolené vedenie štátu.

V roku 2005 bude pokračovať spolupráca rezortov zahraničia oboch krajín v zmysle príslušnej dohody. V závislosti od vývoja politickej situácie po voľbách by sa mala uskutočniť recipročná návšteva ministra zahraničných vecí MD v SR. SR má záujem na dovŕšení prác na dôležitých bilaterálnych zmluvných dokumentoch (osobitne readmisnej dohody) a o rozvíjanie spolupráce v oblasti školstva a kultúry. V oblasti konzulárnej bude SR venovať pozornosť problému nelegálnej migrácie z MD. V ekonomickej oblasti bude SR podporovať rozvoj obchodnej výmeny, rozvojové a investičné projekty. V tomto smere bude naďalej podporovať i aktivity HK SR v Kišiňove.

Južný Kaukaz

Tak ako v minulosti, aj v roku 2005 nebudú patriť štáty Južného Kaukazu k strategicky prioritným oblastiam zahraničnej politiky SR. Vstupom SR do EÚ a NATO však bude potrebné zaoberať sa týmto regiónom minimálne v kontexte zahraničnej politiky v rámci EÚ. Jedná sa o politicky výnimočne nestabilný región, v ktorom územné spory zasahujú do politického a spoločenského života každej jednej krajiny. Postoj SR k procesu riešenia jednotlivých konfliktov, bude vychádzať z princípu územnej celistvosti **Arménska, Azerbajdžanu a Gruzínska**. Zároveň je potrebné vyvinúť v rámci EÚ maximálne úsilie, aby sa zlepšila situácia v oblasti bezpečnosti, ľudských práv a demokracie. SR bude presadzovať, aby sa na rokovaní o konečnom štatúte Abcházska, Južného Osetská a Náhorného Karabachu zúčastňovali všetky strany konfliktu vrátane zástupcov "separatistických" provincií.

Intenzívnejšie úsilie medzinárodného spoločenstva smerom k vyriešeniu územných sporov by prispelo k stabilizácii pomerov na Južnom Kaukaze a následnému lepšiemu využitiu hospodárskeho potenciálu regiónu a rozvoju obchodno-ekonomickej spolupráce, ktorá predstavuje prioritu SR v tomto regióne. Relatívne najdôležitejším obchodným partnerom pre SR by mohol byť Azerbajdžan, predovšetkým v ropnom priemysle – predmetná spolupráca môže priaznivo vplývať na diverzifikáciu energetických zdrojov SR.

Stredná Ázia

Zahraničná politika SR vo vzťahu ku **Kazachstanu** by sa v súvislosti s otvorením ZÚ SR v Astane a plánovaným otvorením Obchodno-ekonomického zastupiteľstva v Alma Ate mala výrazne zintenzívniť. Impulzom najmä pre projekty obchodno-ekonomickej spolupráce sa môže stať návšteva prezidenta KZ v SR plánovaná predbežne na začiatok roka 2005. Predpokladá sa tiež realizácia dvoch projektov ODA. Prvý je zameraný na podporu rozvoja trhového prostredia prostredníctvom zosúladenia noriem a následného zníženia technických prekážok v obchode KZ s členskými krajinami WTO a EÚ. Druhý projekt je zameraný na realizáciu programu školenia poľnohospodárskych pracovníkov za účelom zvýšenia produktivity poľnohospodárskej výroby. SR by sa mala zamerať na rozšírenie stykových aktivít na oficiálnej úrovni.

Zintenzívneniu vzťahov s **Kirgizskom** by malo napomôcť zriadenie HK SR, plánované na prelome rokov 2004-2005. KG taktiež patrí medzi krajiny, kde sa bude realizovať projekt ODA zameraný na riešenie environmentálnych problémov. Na budovanie kontaktov možno využiť existenciu slovenskej menšiny v KG. Na udržanie doterajšej úrovne bilaterálneho dialógu by bolo vhodné realizovať v roku 2005 návštevu na úrovni ministra zahraničných vecí alebo ministra hospodárstva.

Impulzom pre rozvoj vzťahov s **Tadžikistanom** by sa mala stať zmena priakreditácie ZÚ Taškent, ktorý bude podľa nového pokrývať aj TJ. Doteraz bol pre TJ priakreditovaný ZÚ SR v Moskve. Vzťahy s TJ sú síce na minimálnej úrovni, ale geopolitické postavenie krajiny a jej špecifické problémy (napr. rozsiahle zamínované územia) vytvárajú predpoklady pre primeranú angažovanosť SR v oblasti a zvýšenie stykovej úrovne. TJ patrí taktiež medzi teritoriálne priority ODA. Perspektívnou je aj možná slovenská podpora transformačných procesov. Mohla by sa pritom využiť skúsenosť z programu OSN v roku 2002, na realizáciu ktorého bola vybraná práve SR.

Zahraničná politika SR vo vzťahu k **Turkmenistanu** bude aj v roku 2005 vychádzať z prioritného cieľa, ktorým je rozvoj spolupráce v obchodno-ekonomickej oblasti. Vo vzťahu k TM sa v roku 2005 nepredpokladá uskutočnenie významnejších stykových aktivít. Napriek tomu, v závislosti od vývoja situácie v

exporte turkménskeho plynu do Európy, by bolo možné opätovne sa vrátiť k posúdeniu projektu dodávok tohto plynu aj do SR.

SR sa bude podieľať na formovaní stratégie a politiky medzinárodných organizácii voči **Uzbekistanu**, predovšetkým v rámci OBSE a SZBP EÚ, s dôrazom na problematiku liberalizácie, demokratizácie a dodržiavania ľudských práv. V roku 2005 bude SR klásť v rozvoji bilaterálnej spolupráce dôraz na rozvoj hospodárskej spolupráce a presadzovanie slovenských podnikateľských subjektov na trhu UZ s presahom do celej Strednej Ázie a AF. V rámci stykovej činnosti sa predpokladá uskutočnenie odloženej oficiálnej recipročnej návštevy prezidenta UZ v SR. V roku 2005 je taktiež potrebné prikrčiť k zmene postavenia ZÚ SR Taškent - vyhodnotiť organizačné, spravodajské, ekonomické a personálne možnosti transformácie ZÚ Taškent na plnohodnotný úrad so samostatnou akreditáciou na čele s rezidenčným veľvyslancom. UZ je v zozname krajín, ktorým má SR v úmysle do roku 2006 smerovať ODA. O konkrétnej forme pomoci sa rozhodne na základe predložených projektov.

4.3. Vzťahy so štátmi Západného Balkánu

SR považuje Západný Balkán za oblasť svojho prioritného záujmu a v plnej miere podporuje **integračné ambície** krajín tohto regiónu. EÚ zobrala na seba vedúcu úlohu pri stabilizácii hospodárskej a politickej situácie, ako aj pri upevňovaní bezpečnosti v teritóriu Západného Balkánu. SR plne podporuje doterajšie kroky EÚ, vrátane realizácie plánu Stabilizačného a asociačného procesu pre krajiny Západného Balkánu.

SR podporuje integráciu krajín Západného Balkánu do **transatlantických bezpečnostných štruktúr**. Srbsko a Čierna Hora a Bosna a Hercegovina sú jedinými krajinami Európy, ktoré nie sú zapojené do formálneho partnerského dialógu s NATO prostredníctvom účasti v PfP. SR dlhodobo a jednoznačne podporuje ich skorý vstup do PfP.

SR podobne ako EÚ pri hodnotení pokroku jednotlivých krajín kladie dôraz na spoluprácu krajín Západného Balkánu s medzinárodným spoločenstvom a **Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY)**, na budovanie efektívneho súdnictva, právneho štátu a regionálnej spolupráce. Podľa SR spolupráca s ICTY nemá alternatívu a od jej efektivity bude závisieť rýchlosť integrácie dotknutých krajín do medzinárodných štruktúr. MS SR pripravuje uzavretie Dohody medzi SR a OSN o vykonávaní rozsudkov ICTY.

Dôležitým nástrojom pôsobenia SR v oblasti je **oficiálna rozvojová pomoc (ODA)** ktorá smeruje do všetkých krajín regiónu s výnimkou HR, pričom Srbsko a Čierna Hora má ako programová krajina ODA osobitné postavenie.

Špecifickým nástrojom presadzovania záujmov SR v regióne sa v roku 2005 stane **predsedníctvo v Stredoeurópskej iniciatíve**, ktorej členmi sú všetky krajiny oblasti.

Srbsko a Čierna Hora

Vo vzťahoch SR voči štátnemu spoločenstvu Srbska a Čiernej Hory bude zahraničná politika SR, vychádzajúc zo SZBP EÚ, zameraná na napĺňanie medzinárodne uznaných dokumentov, hlavne Belehradskej dohody a Ústavnej charty, ktoré definujú fungovanie spoločného štátu Srbska a Čiernej Hory a tiež členských republík. Zahraničná politika SR bude odrážať špecifické postavenie a záujmy SR v regióne (o.i. ODA, existencia významnej slovenskej národnostnej menšiny, ekonomické záujmy štátno-strategického významu), ako aj doterajšie uznávané medzinárodné postavenie SR na Balkáne.

Spolupráca Srbska a Čiernej Hory s ICTY nemá alternatívu a SR bude trvať na komplexnej spravodlivosti a na potrestaní všetkých, ktorí sa dopustili zločinov. SR bude ďalej vyvíjať úsilie na podporu a vysvetľovanie pozícií Srbska a Čiernej Hory, rovnako ako pokračovať v podpore demokratických síl v krajine a jej orientácie na euroatlantické inštitúcie. Veľmi dôležitým prvkom v integračných ambíciách Srbska a Čiernej Hory bude stotožnenie sa s novým dvojkoľajným prístupom (twin track) Srbska a Čiernej Hory k EÚ.

V roku 2005 čaká srbskú spoločnosť viacero dôležitých udalostí, ktoré s ohľadom na krehkosť a rôznorodosť vládnej koalície vyvolávajú otázku možnosti predčasných parlamentných volieb. Očakáva sa prijatie novej srbskej ústavy, ktorá by mala odrážať zmeny dosiahnuté v srbskej spoločnosti a v štátoprávnom usporiadaní od roku 2000, čo však naráža na roztrieštenosť parlamentných politických síl a z toho vyplývajúce prekážky v legislatívnej rovine. Osobitná pozornosť sa bude venovať diskusii o budúcom štatúte Kosova.

Za veľmi dôležitý stimulačný moment v dvojstrannej relácii možno označiť naštartovanie procesu ODA v roku 2004, kde si SR určila Srbsko a Čiernu Horu ako programovú krajinu. Proces ODA pre Srbsko a Čiernu

Horu má nesporný potenciál pre ďalšie zdynamizovanie a prehĺbenie v roku 2005. Perspektívnym sa javí aj pokračovanie intenzívne započatej spolupráce v oblasti obrany, vnútra a európskej integrácie, kde Srbsko a Čierna Hora deklaruje záujem o praktické skúsenosti SR.

Začiatkom roka 2005 sa očakáva návšteva ministra zahraničných vecí SR v Srbsku a Čiernej Hore a v priebehu roka recipročná návšteva predsedu parlamentu Srbska Čiernej Hory v SR. V hospodárskej oblasti je potrebné dynamizovať v zásade stagnujúcu spoluprácu na úrovni ekonomických rezortov SR, SOPK, AZZZ a ZMOS a v tomto zmysle maximálne využiť potenciál zmiešanej medzivládnej komisie, ktorej 4. zasadnutie by sa malo uskutočniť začiatkom roka 2005.

V krajanskej oblasti zaužívané formy pomoci SR vojvodinským Slovákom už nezodpovedajú aktuálnym potrebám tejto unikátnej slovenskej komunity v zahraničí. Predovšetkým by sa mal, a to v spolupráci s Národnostnou radou slovenskej národnostnej menšiny, racionalizovať súčasný model poskytovania vysokoškolských štipendií vlády SR tak, aby sa po ukončení štúdia garantoval návrat absolventov do Srbska a Čiernej Hory a ich uplatnenie v krajanskom prostredí, čím táto forma pomoci SR naplní svoj účel. V tejto súvislosti sa nevyhnutným javí takisto doriešenie otázky vzájomného uznávania rovnocennosti dokumentov o vzdelaní. Ďalšiu pomoc možno zhrnúť do nasledujúcich oblastí: (1) vzdelávanie na všetkých stupňoch škôl a v predškolských ustanovizniach, (2) mediálny sektor (zvýšenie odbornej a jazykovej úrovne krajanských médií) a (3) podnikateľská sféra.

Chorvátska republika

HR ako kandidátska krajina EÚ má záujem o skúsenosti SR z integračného procesu. Vzhľadom na deklarovanú podporu SR úsiliu HR o členstvo v EÚ, máme záujem aj v roku 2005 pokračovať v spolupráci na všetkých úrovniach a ponúkame tiež svoje skúsenosti z prístupového procesu do NATO a z implementácie MAP.

V priebehu roka 2005 je potrebné pokračovať v rozvoji spolupráce na úrovni rezortných ministrov a uskutočniť plánované recipročné návštevy ústavných činiteľov.

Jednou z prvoradých úloh vo vzťahu k HR v priebehu roka 2005 je potreba zintenzívnenia hospodárskej spolupráce, ktorá výrazne zaostáva za možnosťami oboch krajín.

Bosna a Hercegovina

Otvorenie ZÚ SR v Sarajeve v roku 2004 je jedným z impulzov pre rozvoj vzájomnej spolupráce. Predpokladá sa rozšírenie stykových, ekonomických, kultúrnych a ďalších aktivít a v ich dôsledku aj k zvýšenému záujmu o dianie v SR zo strany miestnych médií.

SR sa ako členská krajina EÚ a NATO bude viac ako doteraz spolupodieľať na medzinárodnej spolupráci s BA v smere jej ďalšej demokratizácie a bezpečnostnej a ekonomickej stabilizácie. SR zaradila BA do zoznamu krajín prijímateľov ODA v období rokov 2003-2006 a je pripravená vyslať zástupcov OS SR do mierovej operácie Althea.

V roku 2005 je potrebné ukončiť revíziu zmluvnej základne zdedenej po ČSFR a SFRJ, ktorá v priebehu roka 2004 nebola definitívne doriešená.

Macedónska republika

Od výsledkov referenda o novom decentralizačnom pláne (7.11.2004), ktoré spôsobilo odklad konania lokálnych volieb na jar 2005, bude závisieť tempo naštartovaných reforiem, implementácia Ohridského mierového dohovoru, ako aj integračný proces do EÚ a NATO a v širšom zmysle vnútropolitický vývoj a zahraničnopolitické napredovanie MK. Pre slovenskú diplomaciu zostáva naďalej smerodajné odovzdávanie svojich skúseností z integračných procesov s dôrazom na budovanie administratívnych kapacít, nadväzujúcej legislatívy, čerpania finančnej pomoci a reformy ozbrojených zložiek. Nemenej dôležitou prioritou bude takisto kontinuita poskytovania ODA ako potvrdenia záujmu o politickú a bezpečnostnú stabilitu, hospodársku prosperitu a európsku budúcnosť MK. V budúcom roku sa očakáva vyriešenie súčasného obojstranne nevyhovujúceho vízového režimu medzi SR a MK, ktorý je objektívnou prekážkou rozvoja vzťahov.

Intenzifikácia dialógu na parlamentnej úrovni bude po návšteve predsedu NR SR v MK potvrdená aj ďalšou návštevou predstaviteľov macedónskeho parlamentu zodpovedajúcich za oblasť európskej integrácie v SR.

SR očakáva finalizáciu rozpracovaných bilaterálnych dohôd o zamedzení dvojitého zdanenia, o vzájomnej ochrane a podpore investícií a o sociálnom zabezpečení. Impulzom pre dynamizáciu obchodno-ekonomickej spolupráce by malo byť nedávne otvorenie pobočky OBEO ZÚ Belehrad v Skopje, ktorá by mala

zabezpečiť zvýšenie prítomnosti slovenských podnikateľských subjektov v MK a zintenzívniť vzájomné kontakty v tejto oblasti. Vo vojenskej a bezpečnostnej oblasti je namieste realizovať plánované návštevy ministra obrany SR, resp. náčelníka GŠ OS SR v Skopje.

Albánska republika

Prioritným vo vzťahu k AL bude završenie revízie zmluvno-právnej základne, ktorá nie je doriešená od vzniku samostatnej SR. Ďalšou dominantnou otázkou pre rok 2005 je vysporiadanie dlhu AL voči SR. V nadväznosti na vyriešenie uvedených otázok je reálne uskutočnenie odloženej oficiálnej návštevy ministra zahraničných vecí AL v SR. Pri plánovaní ďalších aktivít je potrebné vychádzať zo záujmu AL o využitie skúseností SR z integrácie. Keďže politický dialóg na parlamentnej úrovni značne zaostáva za úrovňou exekutívnu, bude rovnako dôležité sústrediť sa aj na túto oblasť. Ďalej sa treba sústrediť na finalizáciu rozpracovaných dohôd o zamedzení dvojitého zdanenia a o spolupráci v oblasti kultúrnej a školskej. V neposlednom rade je potrebné rozšíriť program ODA aj do AL, ktorého zaradenie do zoznamu prioritných krajín zatiaľ nenadobudlo konkrétnejší rozmer.

4.4. Vzťahy s ďalšími západoeurópskymi štátmi a štátnymi útvarmi

Švajčiarska konfederácia

Prioritou zostáva udržiavanie dobrej úrovne a kvality slovensko-švajčiarskych vzťahov a zintenzívnenie bilaterálnych kontaktov na rôznych úrovniach.

Je potrebné sledovať a venovať pozornosť vývoju záverečnej fázy ratifikačného procesu o druhom balíku bilaterálnych dohôd medzi EÚ a CH a priebežne sledovať implementáciu dohôd z prvého balíka bilaterálnych dohôd, ktoré sú už v platnosti. Ide predovšetkým o problematiku voľného pohybu osôb, kde CH zamýšľa uplatniť maximálne prechodné obdobia (až do roku 2011).

V oblasti technickej pomoci budeme pokračovať v spolupráci pri dočerpaní finančných prostriedkov zo Slovensko-švajčiarskeho revolvingového fondu a aktívne vstúpime do kontaktu so švajčiarskou stranou pri hľadaní možností efektívneho využitia švajčiarskej dotácie kohézneho fondu pre nové členské štáty EÚ.

V rámci existujúcej medzivládnej dohody o výmene stážistov sa budeme zaujímať o možnosti využívania disponibilných kapacít stážistov aj mimo doteraz využívanú oblasť hotelierstva a reštauračných služieb (s prioritným zameraním na moderné informačné technológie, strojársky/automobilový priemysel a farmaceutický priemysel).

Svätá stolica

V roku 2005 bude SR pokračovať v doterajšej línii zahraničnej politiky voči Svätej stolici založenej na vzájomnej dôvere a rešpekte. V oblasti právnej úpravy vzájomných vzťahov bude pokračovať proces prípravy ďalších čiastkových zmluvných dokumentov, ktorých prijatie vyplýva zo Základnej zmluvy medzi SR a Svätou stolicou. Nové perspektívy rozvoja vzájomného dialógu v otázkach zachovania svetového mieru, riešenia vojenských konfliktov, boja proti terorizmu, ochrany ľudských práv a základných slobôd sa črtajú aj na úrovni multilaterálnych fór, predovšetkým OSN. Ďalšie možnosti *ad hoc* spolupráce medzi SR a Svätou stolicou inštitucionálneho charakteru existujú v oblasti vedy, školstva, kultúry, zdravotníctva, migrácie. V rámci stykových aktivít na najvyššej úrovni sa v roku 2005 predpokladá oficiálna návšteva prezidenta SR.

Monacké kniežatstvo

SR chce v budúcnosti bilaterálne vzťahy s Monakom upevňovať a rozvíjať. SR má záujem o prílev investícií monackých podnikateľov predovšetkým do oblasti cestovného ruchu a kúpeľníctva. Budeme sa usilovať i o zintenzívnenie výmen vo sfére kultúry. Bilaterálne aktivity prispievajú k prehĺbeniu spolupráce v rámci Medzinárodnej organizácie frankofónnych krajín.

Zvrchovaný rád maltézskych rytierov

S ohľadom na unilaterálny charakter aktivít ZRMR v oblasti zdravotníckej, sociálnej a humanitárnej bude SR v roku 2005 rozvíjať diplomatické styky predovšetkým v oblasti protokolárnej. V roku 2005 sa predpokladá oficiálna návšteva prezidenta SR v sídle ZRMR. Faktorom ZP SR voči ZRMR bude aj prehlbovanie vzájomnej dôvery v osobnom styku s maltézskymi predstaviteľmi a podpora ich činnosti v SR. Existujú perspektívy rozvoja vzájomného dialógu aj v otázkach boja proti násiliu, terorizmu, ochrany ľudských práv, humanitárnej pomoci v rizikových a konfliktných oblastiach sveta.

Andorrské kniežatstvo

Vzhľadom na špecifiká Andorrského kniežatstva sa spolupráca s Andorrským kniežatstvom bude rozvíjať hlavne na pôde medzinárodných organizácií, kde Andorra má ako plnoprávny člen rovnaké hlasovacie práva. Nateraz jediné vrcholné bilaterálne rokovanie predstaviteľov SR a Andorry sa uskutočnilo začiatkom roka 2004 počas návštevy ministra zahraničných vecí Andorry v SR. Recipročná návšteva ministra zahraničných vecí SR by sa mohla uskutočniť v časovom horizonte 2006-2007.

Sanmarínska republika

Keďže sa doposiaľ nerealizovala pripravovaná návšteva predsedu parlamentu v SM, uskutočnenie oficiálnej návštevy predsedu NR SR či iného ústavného činiteľa SR do SM treba považovať za prioritu v dvojstranných vzťahoch pre rok 2005.

Lichtenštajnské kniežatstvo

SR od svojho vzniku uznáva LI ako suverénny a nezávislý štát a je pripravená s ním nadviazať diplomatické styky bez akýchkoľvek výhrad a jednostranných podmienok. V nastávajúcom období je SR odhodlaná spolupracovať s LI tak v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru, ako aj vo všetkých iných oblastiach vzájomných vzťahov na základe rovnosti a partnerstva.

4.5. Vzťahy so štátmi Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky, Austrálie a Oceánie

4.5.1. VZŤAHY SO ŠTÁTMI ÁZIE, AUSTRÁLIU A ŠTÁTMI OCEÁNIE

Zahraničnopolitické pôsobenie SR voči Ázii bude vychádzať z jej kontinuálne silnejúceho postavenia v medzinárodných vzťahoch. Rastúci význam regiónu Ázie je postavený na dynamickom hospodárskom rozvoji kľúčových krajín a z toho vyplývajúceho záujmu o aktívnejšiu účasť na riešení globálnych medzinárodných otázok ako je svetový obchod či bezpečnosť. SR preto okrem svojich záujmov v bilaterálnych vzťahoch bude presadzovať a podporovať aj pôsobenie EÚ v oblasti riešenia regionálnych bezpečnostných otázok súvisiacich s výskytom nestabilných oblastí (Afganistan, Kašmír, Srí Lanka, Aceh, Mindanao, Taiwanský prieliv, hranica medzi severnou a južnou Kóreou a Juhočínske more). V záujme politicky stabilného a trvalo udržateľného rozvoja krajín regiónu bude SR ďalej podporovať aktivity EÚ zamerané na upevňovanie demokracie a budovanie právneho štátu, hospodárske reformy, dodržiavanie ľudských práv, dodržiavanie medzinárodných záväzkov, reformu OSN, boj proti terorizmu, nešírenie zbraní hromadného ničenia, kontrolu zbrojenia a jadrových programov a podporu vrstiev umiernených moslimov. Súčasťou pôsobenia bude aktívna prezentácia SR ako integračnej časti európskeho hospodárskeho priestoru

Pôsobenie SR bude postavené na princípoch pozitívnej zaangažovanosti, partnerského politického dialógu a solidarity prostredníctvom rozvojovej pomoci. V tejto súvislosti sa podľa možnosti bude podieľať na spolupráci medzi regiónmi v rámci ázijsko-európskeho dialógu ASEM, v rámci aktivít EÚ v ARF (Regionálne fórum ASEAN) a pri príprave vrcholových stretnutí EÚ s najvýznamnejšími partnermi regiónu – CN, JP, IN, Kórejskou republikou a ASEAN.

V máji 2005 sa SR zúčastní stretnutia ASEM na úrovni ministrov zahraničných vecí v japonskom Kjóte. Prioritnou úlohou v multilaterálnom kontexte bude získanie podpory krajín regiónu kandidatúre SR na miesto nestáleho člena BR OSN v rokoch 2006 – 2007. Bilaterálne bude dôraz kladený na rozvoj vzťahov s CN, JP, Kórejskou republikou, IN a hlavnými krajinami ASEAN. V primeranej miere bude pôsobenie SR zahŕňať aj Austráliu, významného partnera v OECD a spojenca v bezpečnostných otázkach. V oblasti stykovej činnosti bude prioritným zámerom SR realizácia návštev predsedu vlády SR v CN a Kórejskej republike a ministra

zahraničných vecí SR v Singapore a Thajsku a návštev predsedu vlády JP a ministrov zahraničných vecí CN a Austrálie v SR.

Vzťahy s **Čínskou ľudovou republikou** patria medzi najvýznamnejšie priority zahraničnej politiky SR v oblasti Ázie. SR bude pokračovať v udržiavaní partnerského a konštruktívneho politického dialógu na všetkých úrovniach a vyvíjať úsilie na dosiahnutie vyváženej vzájomných návštev na najvyššej úrovni. Pripravujú sa oficiálne návštevy predsedu NR SR a predsedu vlády SR v CN a ministra zahraničných vecí CN v SR. Prebiehajúce hospodárske reformy v CN spolu s politikou otvárania sa svetu vytvárajú predpoklady na stále intenzívnejšiu hospodársku spoluprácu, ktorá je ťažiskovou oblasťou slovensko-čínskych vzťahov. SR bude naďalej klásť dôraz na zvýšenie podielu slovenského exportu vo vzájomnej obchodnej výmene, získanie dodávateľskej účasti na čínskych investičných projektoch v oblasti energetiky a na zapojenie sa do nadnárodných európskych projektov v CN. Pozornosť bude ďalej upriamená na možnosť získavania priamych čínskych investícií a spoluprácu v oblasti lesníctva a aktívnej turistiky. Vo vzťahu k **Taiwanu** sa bude SR konzistentne pridržiavať politiky "jednej Číny".

Zahraničná politika SR voči **Japonsku** bude kontinuálne zameraná na všestranný rozvoj vzťahov s dôrazom na ďalšie zintenzívnenie hospodárskej spolupráce prednostne orientovanej na získavanie priamych zahraničných investícií, užšiu spoluprácu v oblasti vyspelých technológií a podporu aktívneho cestovného ruchu. Slovenská diplomacia sa bude usilovať o systematické prehlbovanie politického dialógu na úrovni vlád a parlamentov, vyrovnanie asymetrie vo vzájomných návštevách na najvyšších úrovniach, o budovanie siete kontaktov na rezortnej a podnikateľskej úrovni. Pozornosť budeme venovať doriešeniu otázky zmluvnej úpravy slovensko-japonských obchodných vzťahov po vstupe SR do EÚ. Úsilie bude venované postupnému vytvoreniu siete honorárnych konzulátov v najvýznamnejších japonských mestách a oblastiach. Medzi záujmy SR bude aj v tomto období v primeranej miere patriť príjem zahraničnej pomoci v kultúrnej a vzdelávacej oblasti.

Pokračovanie politického dialógu a prehlbovanie hospodárskej spolupráce zostanú aj v tomto období prioritnými oblasťami vo vzťahu ku **Kórejskej republike**. V tomto kontexte by mala významné impulzy priniesť návšteva predsedu vlády SR. Slovenská diplomacia sa bude usilovať o získanie pozitívneho rozhodnutia Kórejskej republiky otvoriť zastupiteľský úrad v Bratislave. Pokračovať bude spolupráca v oblasti kórejských investícií v SR a budovanie zmluvného rámca hospodárskej spolupráce (uzatvorenie dohody o vzájomnej podpore a ochrane investícií). Pozornosť bude venovaná spolupráci v oblasti aktívnej turistiky. Situácia v **Kórejskej ľudovo-demokratickej republike** bude sledovaná a v prípade pozitívneho vývoja budú identifikované možnosti hospodárskej spolupráce.

Vo vzťahu k **Indickej republike** bude SR pokračovať v úsilí oživiť vzťahy vo všetkých oblastiach, s orientáciou na hospodársku spoluprácu, vrátane zvýšenia objemu slovenského vývozu. Pozornosť bude sústredená na všestranné využitie impulzov z návštevy prezidenta SR v decembri 2004. V rámci ďalšieho prehĺbenia politického dialógu bude SR usilovať o realizáciu návštevy predsedu NR SR v IN. Slovenská diplomacia bude napomáhať spolupráci podnikateľských subjektov, kde sa predpokladá pozitívny vplyv členstva SR v EÚ. Osobitná podpora bude venovaná spolupráci rezortov obrany a ozbrojených síl vrátane dodávok slovenskej špeciálnej techniky pre potreby indickej armády. V úzkej koordinácii s EÚ bude pozornosť venovaná otázke nelegálnej migrácie cestou doplnenia bilaterálnej zmluvnej základne. V otázke indicko-pakistanských vzťahov bude SR aktívne podporovať zmierenie a obnovenie politického dialógu.

Pôsobenie voči **Pakistanu** bude zamerané na sledovania vývoja vnútornej situácie najmä z politického aj bezpečnostného hľadiska. V súlade s postupom EÚ bude pozornosť venovaná identifikácii možností prípadnej hospodárskej spolupráce.

Vo vzťahu k **Afganistanu** bude pôsobenie SR vychádzať z koordinovaného postupu medzinárodného spoločenstva. Pokračovať bude poskytovanie primeranej materiálnej a vojenskej pomoci v rámci NATO. Sledovaná bude možnosť otvorenia politického dialógu. Zámerom pôsobenia je vytvoriť vhodnú pozíciu SR pre zapájanie sa do rozvojových projektov medzinárodného spoločenstva a pri identifikácii perspektívnych oblastí hospodárskej spolupráce po stabilizácii vnútornej politickej situácie.

Hlavnou úlohou zahraničnopolitického pôsobenia SR voči **Thajsku** bude udržiavať vyvážený politický dialóg, usilovať o prehĺbenie existujúcich vzťahov vo všetkých oblastiach a v maximálnej miere využiť potenciál ekonomickej spolupráce. K dosiahnutiu uvedených cieľov by mala prispieť realizácia návštevy ministra zahraničných vecí SR v Thajsku. V priebehu roku 2005 sa slovenská diplomacia bude usilovať o ukončenie rokovaní o hospodárskej dohode a o zmluve o zamedzení dvojitého zdanenia. SR sa bude aktívne podieľať na formulácii dohody o partnerstve a spolupráci medzi EK a Thajskom.

Vo vzťahu k **Vietnamu** bude prioritnou úlohou oživenie vzájomných vzťahov po ukončení činnosti zastupiteľského úradu SR v Hanoji s dôrazom na podporu hospodárskej spolupráce. Vhodnou príležitosťou pre zintenzívnenie slovensko-vietnamských kontaktov by mala byť návšteva predsedu vlády Vietnamu v SR. Pozornosť

bude venovaná skorému zriadeniu honorárnych konzulátov SR v Hanoji a Hočiminovom meste a využívaniu potenciálu Vietnamcov, ktorí študovali v SR.

Voči **Malajzii** bude pôsobenie SR zamerané na podporu slovenského exportu s cieľom dosiahnuť vyváženú bilanciu obchodnej výmeny, na podporu vstupu malajzijských investícií a účasť slovenských podnikateľských subjektov na rozvojových projektoch v Malajzii. Na naplnenie týchto cieľov bude SR udržiavať pravidelný politický dialóg na všetkých úrovniach a aktívne prezentovať SR ako integrálnu súčasť európskeho hospodárskeho priestoru. Prioritná pozornosť bude venovaná využitiu impulzov, ktoré priniesla návšteva prezidenta SR v Malajzii v decembri 2004. Slovenská diplomacia bude pokračovať v aktívnej podpore kontaktov medzi hospodárskymi ministerstvami, podnikateľskými subjektami a ich združeniami, ako aj v podpore spolupráce na úrovni jednotlivých štátov a provincií.

Vo vzťahu k **Indonézii** bude dôraz kontinuálne kladený na rozvoj hospodárskej spolupráce a udržiavanie politického dialógu. Voči **Singapuru** sa bude pôsobenie zameriavať na získanie priamych zahraničných investícií a na spoluprácu v oblasti aktívnej turistiky. Vo vzťahu k **Filipínam** bude úsilie smerovať do podpory vzájomného obchodu a získavania dodávateľskej účasti na investičných projektoch.

Primeraná pozornosť bude venovaná udržiavaniu základných kontaktov a identifikácii vhodných oblastí hospodárskej spolupráce s **Laosom** a **Kambodžou**, ktorá je príjemcom vládnej rozvojovej pomoci, a sultanátom **Brunej**. Vo vzťahu k **Barme/Mjanmarsku** bude zahraničná politika SR vychádzať z koordinovaného postupu EÚ, ktorá odsudzuje nedemokratický vývoj v krajine a porušovanie ľudských práv zo strany vojenského režimu.

Vo vzťahu k **Mongolsku** bude SR udržiavať základné kontakty a podporovať reformné procesy poskytovaním oficiálnej rozvojovej pomoci.

Európsky rozmer zahraničnej politiky SR sa bude odrážať v podpore demokracie (**Maledivy**), udržateľného rozvoja hospodárstva a podpore vrstvy umiernených moslimov (**Bangladéš**) a mierového riešenia vnútorných konfliktov (**Srí Lanka, Nepál**).

Hlavnou úlohou zahranično-politického pôsobenia SR voči **Austrálii** a primerane voči **Novému Zélandu** a **krajinám Oceánie** aj v roku 2005 zostáva vytváranie vhodných podmienok na hľadanie a využívanie možností hospodárskej spolupráce. Ako prostriedky budú využívané politický dialóg na všetkých úrovniach, podpora priamych kontaktov podnikateľských subjektov a aktívna prezentácia SR ako integrálnej súčasti európskeho hospodárskeho priestoru. V oblasti politického dialógu s Austráliou sa SR bude v roku 2005 usilovať o realizáciu parlamentných kontaktov na najvyššej úrovni. V oblasti hospodárskej spolupráce bude prioritná pozornosť venovaná podpore komplementárnej obchodnej výmeny, získavaniu priamych zahraničných investícií a nadväzovaniu spolupráce v oblasti vyspelých technológií, a to aj v širšom kontexte európsko-austrálskych vzťahov. Naďalej sa budeme usilovať o zjednodušenie vízových predpisov pre vstup slovenských občanov na jej územie. S Austráliou aj Novým Zélandom bude pokračovať spolupráca v boji proti terorizmu a pri podpore nešírenia zbraní hromadného ničenia. Naďalej bude kladený dôraz na podporu aktivít krajskej komunity. S ostatnými krajinami Oceánie budú udržiavané základné kontakty.

4.5.2. VZŤAHY SO ŠTÁTMI BLÍZKEHO A STREDNÉHO VÝCHODU A SEVERNEJ AFRIKY

SR má okrem ekonomických záujmov, založených na dlhodobých a tradične dobrých bilaterálnych vzťahoch, mimoriadny záujem aj na riešení bezpečnostnej situácie v oblasti. Budeme preto presadzovať a podporovať riešenie otázok regionálnej bezpečnosti v rámci svojho členstva v NATO, EÚ a OBSE. EÚ je bezprostredne zainteresovaná na riešení blízkovýchodného mierového procesu v rámci tzv. Kvarteta. Kvalitatívne nový rozmer pre komplexný rozvoj vzťahov SR s týmto regiónom ponúka zapojenie sa do aktivít EÚ v rámci Barcelonského procesu, EUROMED spolupráce a Akčných plánov v rámci Európskej susedskej politiky. V multilaterálnej oblasti bude pozornosť zameraná na získanie podpory krajín pre kandidatúru SR na miesto nestáleho člena BR OSN na obdobie 2006–2007 a k využitiu možnosti vzájomnej podpory na pôde medzinárodných organizácií. Osobitnú pozornosť budeme venovať rozvoju demokracie, budovaniu právneho štátu a občianskej spoločnosti, dodržiavaniu ľudských práv a základných slobôd a medzinárodných záväzkov, boju proti terorizmu a nešíreniu zbraní hromadného ničenia.

Vo vzťahu k **Izraelu** sa bude SR podľa svojich možností zasadzovať o zlepšenie narušených vzťahov medzi IL a EÚ. SR má dnes s IL bližšie vzťahy ako niektoré iné štáty EÚ. SR sa bude ďalej snažiť, aby IL otvoril svoj plnohodnotný zastupiteľský úrad v Bratislave. V rámci stykovej činnosti je možná realizácia oficiálnej návštevy prezidenta SR v IL a recipročná oficiálna návšteva predsedu NR SR. Kvôli vnútropolitckej nestabilite sa nepredpokladá recipročná návšteva predsedu vlády IL, resp. ministra ZV IL v SR. SR by sa mala snažiť prilákať nové izraelské investície do slovenskej ekonomiky, najmä do oblasti hi-tech, strojárstva,

biotechnológií a špeciálnej výroby, a nie iba do hoteliérstva, obchodných sietí a nehnuteľností, kam doteraz izraelské investície v prevažnej miere smerujú. Napriek znižovaniu dotácií do oblasti kultúry a školstva by malo byť v záujme SR udržať aspoň súčasnú úroveň kultúrnych a školských výmen so IL.

Smrť palestínskeho lídra J. Arafata a voľby nového vedenia **Palestínskej samosprávy (PS)** predstavujú zásadný zlom pre budúci vývoj v oblasti. SR sa bude aj naďalej zasadzovať, aby PS podniklo rozhodné kroky v boji proti terorizmu. V záujme oživenia slovensko-palestínskeho politického dialógu by bolo vhodné realizovať odloženú návštevu SR ministra pre plánovanie a medzinárodnú spoluprácu. V nadväznosti na záujem PS o otvorenie svojho ZÚ v Bratislave by bolo vhodné začať pripravovať podmienky na prípadné recipročné otvorenie pobočky ZÚ v Ramalláhu.

V súlade s existujúcou líniou vlády SR bude prioritou slovenskej zahraničnej politiky voči **Iraku** dosiahnuť postupne rozvoj štandardných bilaterálnych vzťahov vo všetkých oblastiach, s dôrazom na účasť SR v procese rekonštrukcie a obnovy irackého hospodárstva. Cieľom bude i naplnenie humanitárneho mandátu príslušníkov OS SR v IQ ako politickej a ľudskej podpory procesu transformácie krajiny. Podstatnou zložkou vzťahov s IQ by mala byť aj pokračujúca spolupráca v bezpečnostnej oblasti. Realizovať by sa mali návštevy predstaviteľov vlády SR v IQ (predseda vlády, rezortní ministri, resp. štátni tajomníci MZV, MO, MH). Na základe pozvania ministra ZV SR z augusta 2004 by sa mala uskutočniť návšteva ministra ZV IQ v SR. V ekonomickej oblasti je potrebné zvážiť vyslanie obchodného prídelenca na ZÚ SR a obnovenie činnosti Slovenského obchodného centra v Bagdade. V súlade s uznesením vlády SR je potrebné pokračovať v pomoci IQ prostredníctvom poskytovania vládnych štipendií irackým študentom, prijímaní irackých odborníkov na stáže v SR a školení irackých policajtov. Potrebné bude tiež sledovať problematiku vonkajšej zadĺženosti IQ vrátane pohľadávok SR voči IQ. Potrebné je uskutočniť revíziu zmluvnej základne medzi SR a IQ.

V oblasti rozvoja bilaterálnych vzťahov s **Egyptom** považujeme za vhodné: písomne zopakovať pozvanie na návštevu SR pre prezidenta EG (ústne tlmočené počas návštevy prezidenta SR v EG v januári 2004); zrealizovať návštevu na úrovni ministrov zahraničných vecí (existuje obnovené pozvanie pre ministra zahraničných vecí EG na návštevu SR a obnovené pozvanie pre ministra ZV SR na návštevu EG); začiatkom roka 2005 uskutočniť ďalšie kolo pravidelných medziministerských konzultácií medzi MZV SR a MZV EG v Káhire; v nadväznosti na získanie obnoveného pozvania pripraviť a realizovať návštevu predsedu NR SR v EG; na základe súhlasu oboch strán a podpisu Memoranda o porozumení medzi MO SR a EG zorganizovať v spolupráci s PO návštevu ministra obrany SR v EG. V oblasti hospodárstva bude potrebné pokračovať v prípravách na podpis dohody o zabránení dvojitého zdanenia a uskutočniť ďalšie zasadanie zmiešanej slovensko-egyptskej obchodnej komisie v prvej polovici 2005 v Bratislave. V oblasti kultúry a školstva zostáva otvorené dopracovanie vykonávacieho protokolu v oblasti kultúry medzi SR a EG na roky 2004-2007, v nadväznosti na podpis protokolu sa bude realizovať návšteva ministra kultúry SR v EG. Je potrebné vyriešiť fungovanie Lektorátu slovenského jazyka na Fakulte jazykov Univerzity Ajn Šams v Káhire, zintenzívniť účasť slovenských subjektov na akciách organizovaných egyptskou stranou a pravidelne sa zúčastňovať medzinárodných kultúrnych festivalov v Egypte. Taktiež sa preskúma možnosť realizácie odloženej návštevy Generálneho tajomníka LAŠ v SR a bude sa udržiavať aktívny dialóg s predstaviteľmi LAŠ.

V relácii s **Líbyou** spočíva ťažisko záujmov SR v oživení kontaktov na politickej úrovni a obchodno-ekonomických aktivít. Strategickým cieľom je získať čo najväčší podiel na líbyjskom trhu a pri realizácii rozvojových projektov. Z konkrétnych cieľov sú pre SR prioritnými: ukončenie prípravy a uskutočnenie 1. zasadnutia zmiešanej slovensko-líbyjskej komisie pre ekonomickú spoluprácu, iniciovanie výmeny návštev v oboch krajinách po línii ekonomických rezortov – MH a MF SR (v Tripolise a v Bratislave), ako aj iniciovanie spolupráce obch. komôr. V politickej oblasti plánujeme čo najskôr uskutočniť odloženú návštevu štátneho tajomníka MZV SR v Tripolise. Na základe existencie ústneho pozvania z roku 2002 je možné rokovať o oživení kontaktov po línii parlamentov. Napredovať budeme v revízii zmluvnej základne s dôrazom na ekonomickú oblasť (súvisí s rýchlosťou akceptácie tzv. Barcelonského aquis zo strany Líbye). Aktuálnou je otázka slovenských pohľadávok voči Líbyi, kde riešením, popri trilaterálnych rokovaniach ČR-SR-Líbya, je realizovanie expertných rokovaní v rámci spoločnej slovensko-líbyjskej komisie. Po línii konzulárnej a vízovej bude potrebné zvážiť možnosti modifikácie prístupu k líbyjským občanom tak, aby slovenská prax neprekračovala limity praxe krajín EÚ (vrátane Schengenského systému) a V4 (hlavne PR ale aj ČR).

Tunisko je dôležitým partnerom SR v oblasti severnej Afriky. V najbližšom období je žiaduce dosiahnuť ďalšiu dynamizáciu bilaterálnych vzťahov v politickej, najmä však v ekonomickej oblasti. Radi by sme zrealizovali už viackrát odloženú návštevu ministra zahraničných vecí SR v Tunisku. Vítané je zintenzívnenie medziparlamentnej spolupráce. Úlohou bude v dohľadnom čase formálne ukončiť revíziu vzájomnej zmluvnej základne. SR má vysoký záujem ukončiť proces otvorenia HK SR v Tunisku, ktorý by zastrešoval najmä rozvoj vzájomných obchodných a kultúrnych vzťahov. V tejto súvislosti sa budeme snažiť o skorú vzájomnú dohodu na osobe vhodného kandidáta.

Vo vzťahoch s **Alžírskom** je v záujme SR obmedziť negatívne vplyvy a dopady, ktoré by sa v dôsledku realizácie rozhodnutia vlády SR o uzatvorení ZÚ Alžír mohli preniesť do vzájomných politických, či hospodárskych vzťahov. Alžírsko ako dosiaľ jediná arabská krajina spláca dlh voči SR ročne vo výške cca 5 mil. USD - je v záujme SR udržať túto tendenciu do budúcnosti. Odôvodnený je záujem na prehľbovaní bilaterálnych vzťahov, hlavne v rovine hospodársko-obchodnej (zvyšovanie jej objemu i predmetu).

Vzťahy s **Marokom** v poslednom čase zaznamenali určité oživenie, predovšetkým v oblasti hospodársko-obchodnej. V posledných dvoch rokoch Maroko spolu s Egyptom patrili k najvýznamnejším obchodným partnerom SR v regióne severnej Afriky. SR má záujem na zachovaní tohto pozitívneho trendu. Žiaduce by preto bolo dosiahnuť tiež oživenie vzájomných politických kontaktov. V tejto súvislosti stále platí pozvanie ministra zahraničných vecí SR pre ministra zahraničných vecí Maroka na návštevu SR. Za dôležité považujeme čo najskoršie ukončenie revízie našej bilaterálnej zmluvnej základne.

V roku 2005 by sa mali v **Iráne** uskutočniť pravidelné medziministerské konzultácie na úrovni štátnych tajomníkov MZV. Irán prejavil záujem o zintenzívnenie kontaktov na parlamentnej úrovni, platné sú pozvania pre predsedov zahraničných výborov NR SR a iránskeho Madžlisu ako aj pozvanie iránskej strany pre prezidenta SR a ministra ZV SR na návštevu Iránu.

Prioritou vo vzťahu k **Sýrii** by mala ostať problematika sýrskeho dlhu voči bývalému Česko-Slovensku. Bude potrebné pokračovať v začatých rokovaníach na úrovni MF všetkých troch krajín (SR, ČR, Sýria). V oblasti vrcholných stykových aktivít má platné a doteraz nevyužitú pozvanie k návšteve SR prezident Sýrie (tlmočené bolo v roku 2001 počas návštevy prezidenta SR v Damasku).

Vo vzťahu k **Libanonu** a **Jordánsku** sa nepredpokladá špecifická aktivizácia vzťahov. Platné pozvanie k návšteve SR má jordánsky kráľ Abdullah (pozvanie prezidenta SR bolo odovzdané v septembri 2002).

Začiatkom roka 2005 by sa mala realizovať odložená návšteva ministra zahraničných vecí SR v **Kuvajte** a **Katare**. Priority SR voči Kuvajtu by v nadchádzajúcom období, okrem zabezpečovania bilaterálnych stykových aktivít jednotlivých rezortov, malo tvoriť posilňovanie hospodárskej prítomnosti slovenských podnikateľských subjektov.

Ťažisko záujmu SR voči **Jemenu** bude spočívať v prieskume možností rozvoja hospodársko-ekonomických vzťahov. Dôležitú úlohu pri prehľbovaní vzájomných vzťahov by mohol zohrať HK SR v Sana'a.

Kompetencie v roku 2004 uzavretého ZÚ SR Abu Dhabí v **Spojených arabských emirátoch** prevzali ZÚ SR Káhira a v júli 2004 otvorený ZÚ SR Kuvajt. MZV SR zvažuje prijať opatrenia vo vízovej oblasti na uľahčenie podmienok pre návštevníkov slovenských kúpeľov z arabských krajín. Z ekonomického hľadiska sa optimálnym javí obnoviť činnosť Slovenského obchodného centra v Dubaji v gescii MH SR

V záujme SR je oživenie politických, hospodárskych a kultúrnych vzťahov so **Saudskou Arábiou (KSA)** a **Ománom**. Vzhľadom na prejavenie záujmu zo strany KSA by bolo vhodné preveriť možnosti otvorenia HK SR v Džidde.

Vo vzťahu k **Čadu** je reálne v budúcom roku dokončiť proces otvorenia HK SR v N'Djamene, ktoré by sa mohlo stať impulzom k aspoň čiastočnej aktivizácii bilaterálnej spolupráce s prioritou v ekonomickej oblasti.

4.5.3. VZŤAHY SO ŠTÁTMI SUBSAHARSKEJ AFRIKY

V regióne **južnej Afriky** budeme hlavnú pozornosť venovať predovšetkým posilneniu politického dialógu SR s **Juhoafrickou republikou**, **Angolou** a **Mozambikom**. Aktivity budú zamerané na rozšírenie hospodárskej a obchodnej spolupráce a na pokračovanie v komplexnej prezentácii SR v regióne. Dôležitým faktorom v tomto smere bude efektívna realizácia projektov ODA SR v Mozambiku.

V multilaterálnej oblasti zahraničnopolitického pôsobenia voči ZA a štátom regiónu budeme vystupovať ako plnoprávny člen EÚ, ktorá v budúcom období chce agende Afriky venovať väčšiu pozornosť. V súvislosti s kandidatúrou SR na miesto nestáleho člena v BR OSN a záujmom ZA o miesto stáleho člena v budúcej reformovanej BR OSN sa očakáva zintenzívnenie politických konzultácií medzi SR a ZA tiež na expertnej úrovni.

V bilaterálnej oblasti budeme klást' dôraz na realizáciu oficiálnej návštevy prezidenta SR v ZA a Angole, ktoré sú zaradené do plánu zahraničných ciest prezidenta koncom roku 2005. Zároveň budeme vytvárať podmienky na uskutočnenie prvej oficiálnej návštevy ministerky zahraničných vecí ZA na Slovensku a sledovať možnosti na využitie platného pozvania viceprezidenta ZA na návštevu SR. V priebehu prvého polroka 2005 by sa mala uskutočniť v ZA návšteva delegácie poslancov NR SR na čele s predsedom ZV NR SR, čím by došlo k obnoveniu medziparlamentných kontaktov. Vo vzťahu k Angole máme záujem o uskutočnenie medziministerských konzultácií na úrovni štátnych tajomníkov MZV.

V ekonomickej oblasti budeme pokračovať v nastúpenom trende zvyšovania exportu slovenských podnikateľských subjektov na juhoafrický trh, hľadania možností na priemyselnú a technologickú kooperáciu, vrátane trojstrannej spolupráce SR s ZA a partnermi na juhu Afriky. Príslušné slovenské ministerstvá a podnikateľské subjekty budú využívať novovytvorený nástroj bilaterálnej hospodárskej spolupráce, ktorý sa zriadi na základe medzirezortnej dohody medzi MH SR a ministerstvom obchodu a priemyslu ZA. V záujme obnovenia obchodnej a hospodárskej spolupráce s Angolou, SR plánuje otvoriť v roku 2005 obchodné zastúpenie v Luande v Angolskej republike.

Na úseku zmluvnej základne sa budeme usilovať finalizovať prípravu medzivládnej dohody o vedecko-technickej a vzdelávacej spolupráci, ktorá otvorí priestor na spoločné bilaterálne projekty v oblasti vedy, výskumu a univerzitných výmen. Po línii ministerstiev dopravy sa uskutočnia expertné rokovania o návrhu na zjednanie medzivládnej dohody o spolupráci SR a ZA v oblasti leteckých služieb. V konzulárnej oblasti ZÚ predloží návrhy na zriadenie honorárnych konzulátov SR v Kapskom Meste a vybraných krajinách akreditácie.

V regióne **východnej Afriky** sa zahraničná politika SR bude zameriavať predovšetkým na podporu a rozvoj intenzívneho bilaterálneho politického dialógu s **Keňou, Etiópiou** a **Ugandou** a súčasne aktívne participovať aj na politickom dialógu EÚ.

V obchodno-ekonomickej oblasti bilaterálnej spolupráce budeme pokračovať v presadzovaní slovenského exportu a slovenských firiem vo východoafrickom teritóriu a v konkrétnych ekonomických projektoch prioritne v Etiópii, Keni, Ugande a Tanzánii. Do vybraných krajín teritória budú iniciované misie SOPK a venovaná pozornosť zabezpečeniu účasti slovenských exportérov na významných veľtrhoch.

Dôležitú úlohu bude zohrávať aj efektívna realizácia projektov oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) SR v Kenskej republike. Náležitá pozornosť bude venovaná aj podpore humanitárnych aktivít slovenských mimovládnych organizácií.

Vzhľadom na jediné efektívne zastúpenie SR v regióne prostredníctvom ZÚ SR v Nairobi v Kenskej republike sa zameriame na rozširovanie siete honorárnych konzulátov SR, konkrétne na aktivizovanie zriadenia a oficiálneho otvorenia HK v Kampale a v Addis Abebe a na vytýpaniu kandidátov na honorárnych konzulov SR v Tanzánii a potenciálne aj v Rwande.

Etiópia sa stáva prioritou nielen z dôvodu ekonomickej spolupráce, ale najmä tým, že sídlo Africkej únie je v hlavnom meste Addis Abebe, čím je prakticky považovaná za "hlavné mesto Afriky". Africká Únia je dnes pre EÚ a OSN hlavným partnerom na africkom kontinente.

V oblasti školstva sa zameriame na zintenzívnenie spolupráce a na podporu priamych kontaktov medzi univerzitami a vedeckými inštitúciami vrátane efektívneho využívania štipendií poskytovaných vládou SR a zároveň na podporu vysielania študentov – samoplatcov na vysokoškolské, resp. doktorandské štúdium do SR.

V regióne **západnej Afriky** vzhľadom na rozľahlosť teritória, kde sa nachádza takmer 19 krajín, sa SR bude zameriavať na vnútropolitické dianie, zahranično-politické aktivity a rozvíjanie bilaterálnej spolupráce predovšetkým na **Nigériu, Ghanu, Pobrežie Slonoviny, Senegal, Benin, Togo, Kamerun, Guineu** a **Gambiu**. Na základe záujmu o prehĺbenie vzťahov s týmito krajinami došlo v septembri 2003 k otvoreniu honorárneho konzulátu SR v Conakry v Guinei a v októbri 2003 v Dakare v Senegale.

Po našom vstupe do EÚ je potrebné počítať s rizikom zvýšenej imigrácie z tejto oblasti. V súčasnosti rastie nápor žiadateľov o slovenské víza, ktorých počty za rok 2004 zhruba šesťnásobne prekročili bilanciu z roku 2003.

Jednou z priorit SR v regióne západnej Afriky na rok 2005 je pôsobiť v ECOWAS, ako akreditovaný člen. V oblasti bilaterálnej spolupráce budeme napomáhať ďalšiemu rozvoju priamej spolupráce medzi jednotlivými rezortmi SR s cieľom dosiahnuť širokú a flexibilnú spoluprácu a podľa intenzity bilaterálnych vzťahov a potrieb navrhovať kontakty rezortných ministrov.

V subsaharskej Afrike, kde v súčasnej dobe pôsobia iba 3 efektívne ZÚ SR, budeme pokračovať v rozširovaní siete honorárnych konzulátov SR. V priebehu roku 2005 sa predpokladá zriadenie HK SR v Kamerune a Nigérii a výber honorárnych konzulov v Gambii, Ghane, Etiópii, Ugande a ZA, Tanzánii a Rwande.

4.5.4. VZŤAHY SO ŠTÁTMI LATINSKEJ AMERIKY

V regióne Latinskej Ameriky patria ku kľúčovým krajinám vo vzťahu k SR **Brazília, Argentína, Chile, Mexiko** a **Kuba**.

V roku 2005 sa počíta s prehĺbením spolupráce SR s krajinami LA v politickej oblasti realizáciou návštev ministra zahraničných vecí Spojených štátov mexických a viceprezidenta Paraguajskej republiky v SR. Naďalej sa bude pokračovať v pravidelných medziministerských konzultáciách a nadväzovaní parlamentnej spolupráce s krajinami latinskoamerického regiónu. Vo vzťahu ku Kube sa predpokladá v budúcom roku uvoľnenie napätej situácie medzi EÚ a Kubou v súvislosti s rastúcim počtom krajín v rámci EÚ požadujúcich revíziu Spoločnej pozície EÚ voči tejto krajine. SR bude aj naďalej sledovať otázku dodržiavania ľudských práv na Kube nielen v bilaterálnej rovine, ale aj na pôde medzinárodných organizácií.

Prioritou zostáva zvyšovanie obchodnej výmeny s regiónom LA, predovšetkým v oblasti priamej obchodnej spolupráce. Základným prostriedkom pre jej rozšírenie je obojstranná snaha o rast vývozu, najmä jeho diverzifikáciou zo strany SR, pretože jeho sústredenie na veľmi obmedzený počet komodít ho vystavuje zraniteľnosti rôznym konjunkturálnym vplyvom. Okrem tradičných komodít (energetické strojárstvo, biela technika, elektrotechnika, zdravotnícka a zavlažovacia technika) má SR záujem presadiť na trhu nové komodity súčasnej exportnej ponuky slovenskej ekonomiky (všeobecné strojárstvo, chemické výrobky, vozidlá Touareg, príslušenstvo motorových vozidiel, poľnohospodárske zariadenia). Dôležitým nástrojom v tomto smere je aj vytváranie zmluvno-právneho rámca potrebného pre rozvoj obchodných a ekonomických vzťahov. SR sa bude naďalej aktívne podieľať na prípravách Asociačnej dohody medzi EÚ a Mercosurom a sledovať vývoj v rámci rokovanií o vytvorení Zóny voľného obchodu Amerík.

V multilaterálnej oblasti sa SR zameria na získavanie podpory krajín LA pre napĺňanie našich zahraničnopolitických zámerov a cieľov, predovšetkým pri hľadaní podpory kandidatúry SR do BR OSN na roky 2006-2007, ale aj iných kandidatúrach SR do medzinárodných organizácií.

V rámci kultúrnej dimenzie zahraničnej politiky SR bude potrebné podporovať rozvoj efektívnych a produktívnych kontaktov s regiónom Latinskej Ameriky a Karibiku a touto formou napomáhať, aby sa SR dostala do širšieho podvedomia verejnosti aj v týchto geograficky značne vzdialených krajinách. Ide predovšetkým o zastúpenie SR na medzinárodných hudobných a filmových festivaloch, knižných veľtrhoch či formou vystúpení samostatných slovenských hudobných, speváckych a tanečných telies.

V konzulárnej oblasti sa bude naďalej rozvíjať spolupráca tak, aby zodpovedala štandardom členstva SR v EÚ. Vzhľadom na nízky počet efektívnych ZÚ v regióne Latinskej Ameriky a Karibiku zostáva prioritou úloha ďalšieho budovania a rozširovania siete honorárnych konzulátov, ktoré aspoň čiastočne nahrádzajú ich absenciu v tejto oblasti. Na rok 2005 sa pripravuje otvorenie honorárnych konzulátov SR na Jamajke, Haiti, Dominikánskej republike, Brazílii, Peru a Chile a oficiálne otvorenie už fungujúcich honorárnych konzulátov v Bolívií a Uruguaji.

V rámci propagačnej dimenzie ostáva v platnosti úloha prepájať mediálne aktivity s dosahovanými výsledkami v rozvoji bilaterálnej spolupráce a predstavovať SR ako moderný európsky štát, ponúkajúci široké možnosti na spoluprácu nielen v hospodárskej oblasti, ale aj vo sfére kultúry, vzdelávania, športu, vedy, techniky, turistického ruchu a ďalších oblastiach spoločného záujmu.

Zvýšená pozornosť bude venovaná podpore aktivít krajanských združení pôsobiacich v regióne Latinskej Ameriky, predovšetkým v krajinách, kde má SR efektívny ZÚ (Argentína, Mexiko). ZÚ sa budú aktívne zasadzovať o posilňovanie slovenského povedomia v radoch krajanov žijúcich v tomto regióne. V tejto súvislosti je plánovaná v druhom polroku 2005 návšteva splnomocnenca vlády SR pre zahraničných Slovákov v Argentíne.

Vo vzťahu k **Argentíne** bude potrebné pokračovať v rozširovaní spolupráce a zavedení mechanizmu pravidelných medziministerských konzultácií aj vzhľadom na predpokladané spoločné členstvo SR a Argentíny v BR OSN v roku 2006. Prioritou zostáva diverzifikácia obchodnej výmeny s touto krajinou v nadväznosti na uskutočnenú misiu argentínskych podnikateľov do SR v októbri 2004. V oblasti zdravotníctva sa rysuje možnosť nadviazania kontaktov medzi Slovenským ústavom srdcovo - cievnych chorôb a partnerskými inštitúciami v Argentíne, ktorej kardiochirurgia patrí k svetovej špičke.

Nová kvalita vzťahov medzi SR a **Mexikom** bude založená na členstve SR v EÚ, s ktorou má Mexiko uzavretú asociačnú dohodu. V tomto kontexte sa očakáva aj zvýšenie objemu slovensko-mexickej obchodnej spolupráce, najmä na strane slovenského exportu. Pozornosť treba venovať aj oblasti cestovného ruchu, v ktorom sa črtajú nové možnosti spolupráce (pripravovaná dohoda o spolupráci v oblasti cestovného ruchu medzi SR a Mexikom). V rámci zintenzívnenia kultúrnych stykov sa pripravuje podpis Programu spolupráce v oblasti kultúry.

Vo vzájomnej spolupráci s **Brazíliou** bude podstatné hľadať možnosti brazílskych investícií v SR a naopak uplatnenia slovenských produktov na brazílskom trhu, k čomu by malo prispieť aj zintenzívnenie stykových aktivít na úrovni spolkových štátov a pôsobenie Obchodnej komory Brazílie - SR pri honorárnom konzuláte v Sao Paulo. Rastúci význam a perspektívu majú obojstranné aktivity súkromného sektoru. Na brazílskom trhu sa presadzujú SES Tlmače, ktoré s brazílskou spoločnosťou Setal získali kontrakt na rekonštrukciu a rozšírenie termoelektrárne Figueira v štáte Paraná.

Vo vzťahu k **Chile** bude SR pokračovať v tendencii intenzifikácie obchodnej spolupráce, ktorá sa v posledných rokoch zvýšila o 320%. K jej ďalšiemu prehĺbeniu prispeje uzavretá asociačná dohoda Chile s EÚ. Pozornosť slovenských exportných firiem bude potrebné orientovať aj na rozsiahly a hospodársky strategický čilský ťažobný sektor.

4.6. Vzťahy v oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva

V súvislosti s posilnením medzinárodnej pozície SR po jej vstupe do EÚ a najmä v súvislosti s rozšírením diapazónu možností zintenzívnenia spolupráce v oblasti prezentácie s inými členskými krajinami EÚ bude nevyhnutné venovať oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva mimoriadnu pozornosť. Okrem pokračujúceho plnenia koordinačnej funkcie v rámci jednotlivých rezortov sa MZV SR zameria najmä na zintenzívnenie kontaktov využitelných na zlepšenie zahranično-politického postavenia SR.

Rastúca náročnosť prezentačných aktivít z pohľadu finančných nákladov i z pohľadu očakávaní prijímateľov v zahraničí sa pre obdobie roku 2005 javí ako imperatív pre výraznú zmenu v tejto oblasti. Bude nevyhnutné zmeniť súčasný, do značnej miery nesúrodý, systém prezentácií a ich financovania. Bez vytvorenia synergického efektu budú jestvujúce problémy nielen pretrvávať, ale sa budú prehľbovať a v konečnom dôsledku môžu celú oblasť prezentácie umenia a kultúry v zahraničí znehodnotiť. V záujme toho, aby sa takejto situácii predišlo, bude potrebné vytvoriť platformu pre zmysluplný dialóg všetkých relevantných zložiek zapájajúcich sa do tohto procesu, najmä MZV SR, MK SR a MH SR.

Rovnako bude potrebné usporiadať pomery v oblasti ponuky a pridelovania štipendií vlády SR záujemcom z rozvojových krajín a krajanom. Táto politika vlády SR sa bude stretávať s pozitívnou odozvou prijímateľov len v prípade, ak budú presvedčení o jej pevnom zakotvení v celkovom kontexte zahraničnej politiky SR. Podobné konštatovanie platí i pre oblasť starostlivosti o krajanov v celej zložitosti tejto problematiky.

Aktivity MZV SR pre rok 2005

a) pridelovanie štipendií vlády SR:

Na základe uznesenia vlády SR č. 1053 z 13. novembra 2003 bude MZV SR v roku 2005 zabezpečovať notifikáciu štipendií vlády SR na akademický rok 2005/2006 v rámci pomoci rozvojovým krajinám a Slovákom žijúcim v zahraničí.

b) skvalitňovanie činností slovenských inštitútov:

Pre rok 2005 sa plánuje vytvorenie podmienok pre zvýšenie možností pre rozvoj kultúrnych aktivít na ZÚ Londýn a ZÚ Kyjev. MZV SR bude pokračovať vo vytváraní kvalitnej ponuky pre aktivity SI aj ZÚ.

c) starostlivosť o Slovákov žijúcich v zahraničí:

MZV SR bude zapojené do prípravy a organizácie Dní zahraničných Slovákov v SR a Stálej konferencie SR a Slováci žijúci v zahraničí.

d) kultúrne aktivity zastupiteľských úradov:

Rok 2005 bude rokom 125. výročia narodenia M.R. Štefánika a MZV SR bude smerovať prezentačné aktivity ZÚ k pripomenutiu tejto osobnosti.

5. ĎALŠIE OBLASTI MNOHOSTRANNEJ SPOLUPRÁCE

5.1. Pôsobenie SR v medzinárodných medzivládnych organizáciách

5.1.1. ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV

Kombinácia nových a starých bezpečnostných hrozieb si vyžadujú posilnenie medzinárodnej spolupráce a vlády zákona na celom svete. Globálnu bezpečnosť je SR ako malá krajina s limitovanými ľudskými a materiálnymi zdrojmi schopná ovplyvňovať len sprostredkovane pomocou svojho členstva v medzinárodných organizáciách. V roku 2005 sa bude SR uchádzať vo Valnom zhromaždení OSN o zvolenie za nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN na obdobie 2006-2007.

Vstup SR do EÚ a NATO priniesol väčší význam multilaterálnej politiky a multilaterálnych vzťahov v zahraničnej politike SR. Na pôde OSN členské štáty EÚ úzko koordinujú svoj postup s cieľom posilnenia kolektívneho postavenia Únie v celosvetovom dianí. Po rozšírení Únie ešte vzrástli očakávania z posilnenia pôsobenia EÚ na svetovej scéne. SR bude vo svojej zahraničnej politike v rámci plnenia týchto očakávaní pôsobiť v smere posilňovania princípov efektívneho multilateralizmu a rozvoja medzinárodného práva zastrešeného OSN a schopnosti prijímať spoločné rozhodnutia zoči-voči akútnym krízam vo svete.

Potom ako sa SR stalo oficiálnym kandidátom východoeurópskej regionálnej skupiny na nestáleho člena BR OSN by malo Valné zhromaždenie OSN zvoliť SR na tento post vo voľbách v októbri 2005. V roku 2005 bude volebná kampaň SR do BR OSN vrcholiť. Snaha SR o členstvo v BR OSN by mala v zahraničnej politike SR prehĺbiť vedomie zodpovednosti a rozsah angažovanosti v otázkach globálneho charakteru a problémových oblastiach sveta, s dôrazom na presadzovanie demokracie a dodržiavanie ľudských práv.

Účasť SR v mierových operáciách OSN

Jednou z priorit bude pokračovanie pôsobenia SR v mierových misiách OSN, ktoré sú dôležitým nástrojom priamej účasti OSN na udržiavaní a posilňovaní medzinárodného mieru a bezpečnosti. Práca SR v mierových misiách OSN je dlhodobou pozitívne vnímaná a vysoko cenená. V závislosti na vývoji bezpečnostnej situácie v príslušných regiónoch vo svete a s ohľadom na záväzky voči kľúčovým regionálnym partnerom bude SR ďalej prispievať do mierového úsilia OSN formou priamej vojenskej účasti (Cyprus a Golanské Výšiny) alebo účasti vojenských pozorovateľov (Izrael/Libanon a Sierra Leone). SR plne podporuje aktivity OSN v Iraku, v Afganistane, na Blízkom Východe a na Balkáne v súvislosti s hľadaním a dosiahnutím trvalých riešení bezpečnostnej situácie a stabilizáciou politických a sociálno-ekonomických problémov. Podporuje, aby osobitne v Iraku OSN zohrávala ústrednú úlohu.

Terorizmus

SR bude naďalej aktívne podporovať boj proti terorizmu spoluprácou s protiteroristickým výborom BR OSN (CTC) v súlade so záväznými rezolúciami BR OSN 1373 (2001) a 1566 (2004), presadzovať univerzálnu ratifikáciu 12 medzinárodných dohovorov proti terorizmu a urýchlené ukončenie prác na ucelenom dohovore proti terorizmu a dohovore proti činom jadrového terorizmu.

Svoju pozornosť v OSN bude sústreďovať na otázky boja proti rasizmu a ochrany ľudských práv, predovšetkým práv žien, detí, invalidov a menšín. SR bude tiež participovať na 11. Svetovom kongrese o organizovanom zločine v Bangkoku (2005).

V roku 2005 si OSN pripomenie 60. výročie svojho založenia. Pri tejto príležitosti sa na jeseň 2005 v New Yorku uskutoční podujatie na vysokej úrovni venované plneniu Deklarácie Miléniového summitu OSN z roku 2000 a Miléniových rozvojových cieľov. Tejto problematike dlhodobu venuje SR veľkú pozornosť a podujatie využije na prezentáciu SR ako krajiny s komplexným mechanizmom poskytovania pomoci.

Ďalšie organizácie systému OSN

Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE) - SR sa sústreďí na svoje efektívne pôsobenie v hlavnom politickom orgáne MAAE – Rade guvernérov, ktorého členom je od septembra 2004 s mandátom na dva roky. V tesnej spolupráci s ostatnými členskými krajinami EÚ sa bude podieľať na hľadaní riešenia problematiky jadrového programu Iránu a KĽDR. Využijeme toto fórum tiež na hľadanie možností ďalšieho rozvoja jadrovej energetiky. SR sa bude aj roku 2005 zúčastňovať projektov technickej spolupráce, programov výmeny expertov a procesov revízie medzinárodných dohovorov v jadrovej oblasti.

Vstupom do EÚ SR na seba okrem iného prebrala povinnosť koordinácie svojej migračnej a azylovej politiky s ostatnými členskými krajinami EÚ. Z tohto pohľadu nadobúda spolupráca SR s **Úradom Vysokého komisára pre utečencov (UNHCR)** stále väčší význam. Je potrebné zväziť možnosť uchádzať sa o členstvo vo Výkonnom výbore UNHCR. Pozitívnym signálom zo strany SR smerom k UNHCR by mohlo byť zvýšenie dobrovoľného príspevku SR na činnosť UNHCR, berúc do úvahy naše členstvo v EÚ a OECD.

Pred SR stojí pomerne nový problém, keď napriek všeobecne klesajúcemu počtu žiadostí o azyl v rámci EÚ, je SR jednou z mála členských krajín EÚ, kde je trend opačný. Vzhľadom na komplexnosť humanitárnej agendy a vzrastajúcu potrebu koordinácie aktivít jednotlivých inštitúcií pôsobiacich v tejto oblasti, bude potrebné v budúcnosti ešte viac prehĺbiť spoluprácu s **Úradom pre koordináciu humanitárnej pomoci OSN (OCHA)**, ale aj priame kontakty relevantných inštitúcií v SR tak s OCHA ako aj medzi sebou navzájom.

Úrad OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) - bude potrebné doriešiť otázku efektívneho mechanizmu transparentnej komunikácie medzi jednotlivými subjektami s prihliadnutím na postavenie Generálneho sekretariátu Výboru ministrov pre drogové záležitosti a kontrolu drog, ktorý je národným koordinátorom pre problematiku drog v SR. V nasledujúcom období bude tiež potrebné zabezpečiť ratifikačný proces Dohovoru OSN proti korupcii a zabezpečiť účasť delegácie SR na 2. zasadnutí Konferencie zúčastnených strán Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu v októbri 2005 vo Viedni.

Európska hospodárska komisia (EHK) - medzi podstatné aktivity pre rok 2005 je potrebné zaradiť Výročné zasadnutie EHK vo februári, ako i Seminár EHK (február 2005) venovaný zhodnoteniu plnenia záverov Medzinárodnej konferencie o financovaní rozvoja (Monterey, Mexiko 2002). V rámci procesu reformy EHK je potrebné, aby kompetentné rezorty definovali pozície SR, berúc do úvahy meniaci sa charakter regiónu a s tým súvisiace zmeny požiadaviek členských krajín.

Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) a Svetový potravinový program (WFP)- v I. polroku 2005 bude SR pôsobiť na základe systému rotácie krajín vo funkcii predsedu skupiny štátov OECD. Medzi hlavné priority bude patriť:

- príprava návštevy výkonného riaditeľa Svetového potravinového programu (WFP) v SR so zameraním na potenciálne zvýšenie humanitárnej pomoci SR pre WFP;
- voľba nového GR FAO vo voľbách, ktoré sa uskutočnia v novembri 2005;
- príprava účasti na 33. zasadnutí Konferencie FAO;
- v súvislosti s ukončením mandátu SR vo VV WFP v roku 2005 prehodnotenie otázky členstva SR na ďalšie trojročné volebné obdobie.

V rámci Medzinárodnej telekomunikačnej únie (ITU) bude najdôležitejšou úlohou aktívna účasť delegácie SR na druhej fáze Svetového summitu o informačnej spoločnosti v dňoch 16. až 18. decembra 2005 v Tunise.

Organizácia OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO) - SR sa v zmysle priorít rozvojovej pomoci zameria na technickú pomoc balkánskym krajinám prostredníctvom Fondu priemyselného rozvoja UNIDO, resp. aj v spolupráci UNIDO a UNDP. Na Generálnej konferencii UNIDO v roku 2005 SR podporí úlohu UNIDO ako nezávislej agentúry v systéme OSN zameranej na odbornú pomoc pri priemyselnom rozvoji rozvojových krajín.

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) - Činnosť WIPO v roku 2005 sa bude odvíjať od záverov 40. série Valných zhromaždení, konaných na prelome septembra a októbra 2004. Nepredpokladaný finančný vývoj v organizácii a zámer rozvojových štátov viac spolitizovať organizáciu (snahou zaradiť rozvojovú problematiku do agendy WIPO), dostáva organizáciu do situácie, kedy v roku 2005 bude musieť realizovať viacero úsporných opatrení. SR bude preto aktívne presadzovať zámer, aby sa finančné hospodárenie organizácie plne sprehládnilo.

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) - vysoká pozornosť musí byť venovaná príprave a účasti na 58. Svetovom zdravotníckom zhromaždení (SZZ) v máji 2004, a dokončeniu procesu ratifikácie dodatkov č. 24, 25, a 74 k Ústave Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Medzinárodná organizácia práce (ILO) - osobitnú pozornosť je potrebné venovať príprave a zabezpečeniu účasti na ministerskej a expertnej úrovni na Medzinárodnej konferencii práce (máj - jún 2005) a na jednom z najdôležitejších podujatí v roku 2005 – na 7. Európskom regionálnom zasadnutí ILO, ktorá sa bude konať v Budapešti vo februári 2005.

Organizácia OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) - SR ako člen Výkonnej rady UNESCO a členská krajina EÚ má dobrú pozíciu pri presadzovaní záujmov SR pri príprave medzinárodných právnych dokumentov (Dohovor o ochrane rozmanitosti kultúrnych obsahov a umeleckých vyjadrení; Dohovor o anti-dopingu v športe; Deklarácia o univerzálnych bioetických normách), začleňovaní sa do projektov

medzinárodných medzivládnych programov a príprave konkrétnych medzinárodných aktivít na území SR s finančnou podporou organizácie. Jednou z významných úloh SR v najbližšom období je dosiahnuť zastúpenie SR v Sekretariáte organizácie.

Program OSN pre životné prostredie (UNEP) – hlavnou úlohou SR bude aktívna účasť na 23. zasadnutí Riadiacej rady UNEP vo februári 2005, ktoré sa bude venovať najmä hodnoteniu implementácie rozvojových cieľov Miléniovej deklarácie v kontexte rovnoprávnosti pohlaví, životného prostredia a politiky so zameraním na oblasť vody, sanitácie a ľudských sídel, ako aj otázkam medzinárodného environmentálneho spravovania.

Svetová organizácia cestovného ruchu (WTO) – hlavnou úlohou bude zabezpečiť účasť delegácie SR na XVI. Valnom zhromaždení WTO, ktoré sa bude konať v októbri 2005 v Dakare, Senegal.” Dňa 23.10.2003 Valné zhromaždenie OSN schválilo rezolúciu A/RES/58/232, čím sa Svetová organizácia cestovného ruchu stala novou špecializovanou agentúrou v systéme OSN a preto ju požadujeme zaradiť do textu ďalších organizácií OSN.

Konferencia OSN o obchode a rozvoji (UNCTAD) – SR sa v zmysle záverov z konferencie UNCTAD XI., prijatého dokumentu Sao Paulo Consensus, ktorý stanovil priority na ďalšie štyri roky, zameria na budovanie produktívnych kapacít a podporu medzinárodnej konkurencieschopnosti, zabezpečovanie rozvoja prostredníctvom medzinárodného obchodného systému a bude podporovať partnerstvo pre rozvoj.”

5.1.2. RADA EURÓPY

V rámci aktivít v Rade Európy bude aj v roku 2005 pokračovať v podpore jej činnosti ako regionálnej organizácie, ktorá predstavuje celoeurópske fórum na riešenie politických otázok, ochrany ľudských práv, vrátane práv národnostných menšín. Veľký dôraz sa bude klásť na spoluprácu s Komisárom Rady Európy pre ľudské práva, ako aj s ostatnými monitorovacími orgánmi Rady Európy. Potvrdením aktívneho prístupu SR vo vzťahu k Rade Európy by mala byť účasť hlavy štátu na plánovanom 3. summite Rady Európy, ktorý sa uskutoční v máji 2005 vo Varšave. Hlavným cieľom summitu má byť definovanie budúceho postavenia Rady Európy v štruktúre európskych inštitúcií, osobitne s prihliadnutím na masívne rozšírenie EÚ.

V rámci implementácie významných dokumentov na ochranu ľudských práv v systéme Rady Európy budú pokračovať odborné diskusie k Protokolu č. 13, ktorý sa týka zrušenia trestu smrti za každých okolností.

5.1.3. ORGANIZÁCIA PRE BEZPEČNOSŤ A SPOLUPRÁCU V EURÓPE (OBSE)

Vývoj v OBSE v roku 2004 do značnej miery ovplyvnili deklarácie niektorých členských štátov SNŠ prijaté 3.7.2004 v Moskve resp. 15.9.2004 v Astane, v ktorých bola činnosť OBSE a jej inštitúcií podrobená kritike najmä z dôvodu používania dvojitých štandardov a selektívneho prístupu voči krajinám EÚ a NATO na jednej strane a krajinám SNŠ na strane druhej. Deklarácie sú podľa ich iniciátorov (najmä RU) dôkazom naliehajúcej potreby uskutočnenia širokých opatrení zameraných na zásadné zlepšenie obsahu a formy činnosti OBSE. Z pohľadu signatárov predmetných deklarácií by sa mali zlepšiť aktivity v oblasti boja proti terorizmu, mala by sa posilniť spolupráca v politicko-vojenskej oblasti, prehĺbiť ekonomický rozvoj a ochrana životného prostredia a realizovať celková reforma OBSE.

V zmysle priorít bulharského predsedníctva o postupnom presune časti zdrojov zo Západného Balkánu úradujúci predseda OBSE, bulharský minister zahraničných vecí S. Passy navrhol presunúť tradičné miesta konaní Ekonomického fóra OBSE z Prahy a Implementačnej schôdzky OBSE k ľudskej dimenzii z Varšavy do Strednej Ázie resp. na južný Kaukaz.

Výsledky konferencií OBSE zameraných o tolerancii, ktoré sa konali v Berlíne, Paríži a Bruseli v roku 2004 budú predmetom záujmu účastníckych krajín OBSE aj v roku 2005. Jedným z hlavných výsledkov týchto stretnutí je napr. návrh na zriadenie postu osobitného predstaviteľa úradujúceho predsedu OBSE pre boj s antisemitizmom. Uvedený návrh je v súčasnosti predmetom širšej diskusie v rámci OBSE.

V roku 2005 oslávi OBSE 30. výročie podpisu Helsinského Záverečného aktu a 10. výročie premeny na organizáciu. Predsedníckou krajinou bude Slovinsko, ktoré medzi svoje predbežné priority zahrnilo napr. implementáciu akčného plánu pre boj proti obchodovaniu s ľudskými bytosťami; potlačanie rasizmu, xenofóbie a antisemitizmu; výchovu k ľudským právam s osobitným dôrazom na práva detí; otázky súvisiace s migráciou; problematiku podpory Rómov a Sintiov; médiá s dôrazom na potlačanie neznášanlivej propagandy; a monitorovanie volieb. V bezpečnostnej dimenzii sa chce Slovinsko zameriavať na boj proti terorizmu;

integrovanú ochranu hraníc, kontrolu hraníc a elimináciu ilegálnych prechodov; na reformu a výcvik polície a odmínovanie. Významným podujatím v roku 2005 bude každoročné zasadnutie Ministerskej rady OBSE, ktoré sa uskutoční v decembri v Lubľane.

SR bude vo vzťahu k OBSE vystupovať za transformáciu organizácie, tak aby bola schopná efektívnejšie a podstatne pružnejšie implementovať prijaté záväzky vo všetkých troch dimenziách a zároveň reagovať na nové výzvy 21. storočia.

SR využije fórum 55 účastníckych štátov OBSE na presadzovanie vlastných zahranično-politických priorít najmä vo vzťahu ku krajinám Západného Balkánu, Strednej Ázie a južného Kaukazu ako aj posilnenie bilaterálnych vzťahov s tými účastníckymi štátmi, v ktorých SR nemá diplomatické zastúpenie.

Vo vzťahu k ratifikácii Adaptovanej Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách sa vzhľadom na pretrvávajúci negatívny postoj delegácie RU k otázke plnenia tzv. istanbulských záväzkov (pozn.: stiahnutie sa ruských vojsk a munície z území Gruzínska a Moldavska) nepredpokladá výraznejší pokrok. Členské krajiny NATO a EÚ (a teda aj SR) pristúpia k ratifikácii AZKOS až po splnení istanbulských záväzkov. MZV SR bude naďalej úzko spolupracovať s MO SR a dôsledne si plniť svoje záväzky vyplývajúce zo Zmluvy o otvorenom nebi, ako aj z Viedenského dokumentu OBSE.

V kontexte EÚ sa SR bude zasadzovať za posilnenie postavenia EÚ v OBSE a aktívne presadzovanie jej priorít EÚ i vzhľadom k tomu, že EÚ tvorí takmer polovicu účastníckych štátov OBSE a je najväčším prispievateľom do jej rozpočtu (vyše 70%).

SR sa bude aj v budúcom kalendárnom roku snažiť o presadenie väčšieho počtu svojich kvalifikovaných odborníkov do štruktúr OBSE v rôznych regiónoch Európy, na južnom Kaukaze a v Strednej Ázii. Takisto sa bude naďalej zúčastňovať na pozorovateľských misiách OBSE monitorujúcich priebeh a výsledky volebných procesov v účastníckych štátoch OBSE.

5.1.4. ZÁPADOEURÓPSKA ÚNIA

SR ani po vstupe do NATO a EÚ nepožiadala o riadne členstvo v Západoeurópskej únii (ZEÚ). Stály výbor zhromaždenia ZEÚ pozmenil 21. októbra 2004 štatút SR z "asociovaného partnera" na "pridruženého člena". Aktivity SR sa zameriavajú takmer výlučne na Parlamentné zhromaždenie ZEÚ, kde pôsobí delegácia NR SR.

Podľa ustanovení modifikovanej Bruselskej dohody môže po 50-tich rokoch od jej vstupe do platnosti, t.j. 6. mája 2005, dôjsť k jej prehodnoteniu. Vzhľadom na postupné preberanie a zanikanie reziduálnych aktivít ZEÚ zo strany EÚ (prevzatie funkcií WEAG/WEAO novovytvorenou Európskou obrannou agentúrou, Parlamentné zhromaždenie ZEÚ a Sekretariát ZEÚ) sa uvažuje o ďalšej budúcnosti ZEÚ vrátane možnosti vypovedania zakladajúcej zmluvy. SR podobne ako ďalšie nové členské krajiny NATO a EÚ neuvažuje o získaní plnohodnotného členstva v ZEÚ, ani o zmenu svojho súčasného štatútu a podporuje úvahy o zániku organizácie ako takej.

5.1.5. ORGANIZÁCIA PRE HOSPODÁRSKU SPOLUPRÁCU A ROZVOJ (OECD)

Rok 2005 je už piatym rokom členstva SR v OECD. SR sa aj naďalej snaží v maximálnej miere využívať možnosti tohto fóra pre získavanie a výmenu skúseností s ekonomicky i politicky najdôležitejšími a najvyspelejšími krajinami sveta.

Slovenskí odborníci sa budú v roku 2005 zúčastňovať na aktivitách viac ako 140 výborov a pracovných skupín. Pripravuje sa najmä:

- špeciálne zasadnutie Výkonného výboru OECD
- schôdzka ministrov zodpovedných za sociálnu politiku v členských krajinách OECD
- ministerská schôdzka rady OECD
- zasadnutie Výboru OECD pre poľnohospodárstvo na vysokej úrovni
- finalizácia procesu prístupu SR do Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA)

SR bude vyvíjať v roku 2005 maximálne úsilie o **získanie predsedníctva vrcholnej schôdzky Rady OECD v roku 2006**, ktoré je jedinečnou možnosťou prezentácie SR a zároveň umožní akcentovať pozitívne výsledky SR dosiahnuté na poli ekonomického rozvoja. SR chce aj v roku 2005 venovať nemalú pozornosť a aktívne sa zapájať do prebiehajúceho procesu **reformy OECD** iniciovaného jej generálnym tajomníkom. Pre

OECD je potrebné nájsť adekvátny spôsob reakcie na narastajúcu vzájomnú prepojenosť vyspelých krajín, ktorá je v protiklade s výrazným procesom marginalizácie rozvojových ekonomík. SR ako člen Agentúry pre jadrovú energiu pri OECD sa bude aktívne zapájať do činnosti výborov a pracovných skupín s cieľom zabezpečenia vysokého štandardu bezpečnosti prevádzkovaných jadrových zariadení a efektivity dozorných činností.

Potrebný kompromis bude nevyhnutné nájsť aj v otázkach **zoštieňovania pracovných orgánov OECD**, spôsobu prijímania rozhodnutí a ich záväznosti, ako aj v citlivej otázke **budúceho rozširovania OECD** s ohľadom na zachovanie jej funkčnosti a relevantnosti pre súčasné členské krajiny. SR bude podporovať myšlienku otvorenosti OECD pre ostatné krajiny a princíp rozšírenia ako vyvrcholenie dlhodobej intenzívnej spolupráce príslušnej nečlenskej krajiny s Organizáciou. SR *a priori* neodmieta žiadnu krajinu ako člena OECD za predpokladu splnenia podmienok a absolvovania prístupového procesu. SR bude zdôrazňovať potrebu transparentných kritérií a pravidiel pre kandidátske krajiny, ktoré budú pozvané na pristúpenie do OECD, hlavne splnenie technických podmienok vyplývajúcich z prijatia a implementácie "OECD acquis", t.j. prevzatie záväzkov vyplývajúcich z liberalizačných kódov a rozhodnutí a odporúčaní Rady OECD.

5.1.6. SVETOVÁ OBCHODNÁ ORGANIZÁCIA (WTO)

V decembri roku 2005 sa uskutoční **VI. ministerská konferencia WTO**, ktorej hlavným cieľom bude prijatie modalít pre liberalizáciu obchodu s priemyselnými výrobkami, poľnohospodárskymi produktmi a službami ako aj v zlepšení pravidiel a fungovania multilaterálneho obchodného systému. Konferencia by mala ukončiť rozvojovú agendu prijatú na ministerskej konferencii v Dohe, ktorá otvorila nové kolo multilaterálnych obchodných rokovaní zameraných na rozvoj najmenej rozvinutých a rozvojových krajín. Cieľom nadchádzajúcej konferencie bude dosiahnutie vyváženého výsledku rokovaní a presadenie spravodlivejšieho a funkčného globálneho obchodno-politického režimu založeného na jasných pravidlách a právnej vynutiteľnosti ich dodržiavania. Konferencia taktiež vytvorí tlak na odbúranie nekalých obchodných praktík a administratívnych bariér obchodu.

Zámery a ciele SR budú vo všeobecnosti v súlade s presadzovanými prioritami a ambíciami EÚ. V plnej miere to platí pre oblasť prístupu na trh s nepoľnohospodárskymi výrobkami a Singapúrske otázkami. Zvýšená pozornosť SR bude venovaná rozvojovej dimenzii, kde tradične ústretová politika EÚ voči rozvojovým krajinám môže neúmerne zaťažiť nové krajiny EÚ ako v rámci prístupu na trh, tak i v rámci rozvojovej pomoci. Prioritou SR v oblasti poľnohospodárstva zostáva spôsob znižovania colných sadzieb, zachovanie kategórie citlivých výrobkov a možnosť využitia osobitného ochranného režimu pre rozvinuté krajiny. Záujmom SR v oblasti prístupu na trhu s nepoľnohospodárskymi výrobkami bude dosiahnutie výraznejšej liberalizácie na trhoch tretích krajín a zvýšenie viazanosti colných sadzieb. Z ostatných problematik je pre SR najdôležitejšou oblasť služieb. V tejto oblasti bude potrebné presadzovať záujmy SR v jednotlivých sektoroch služieb v rámci EÚ. V oblasti rozvojových problematik by sa SR mala aktívnejšie zapájať do programov rozvojovej pomoci rozvojovým a najmenej rozvinutým krajinám.

5.1.7. STREDOEURÓPSKA INICIATÍVA (SEI)

V roku 2005 SR preberie, na základe rotačného princípu, ročné **predsedníctvo** v rámci SEI.

Vychádzajúc z tradícií SEI a využívajúc skúsenosti zo slovinského a poľského predsedníctva, SR bude v priebehu roka 2005 hostiť summit predsedov vlád členských krajín SEI, stretnutie ich ministrov zahraničných vecí, stretnutie ministrov hospodárstva, Ekonomické fórum SEI, Mládežnícke fórum, stretnutia národných parlamentov a reprezentantov komôr. Okrem toho, vzhľadom na svoje pôsobenie v pracovných skupinách SEI, má SR zámer v gescii rezortov uskutočniť medzinárodnú konferenciu zameranú na boj proti organizovanému zločinu a konferenciu v oblasti kultúry.

Po obsahovej stránke bude SR kontinuálne dodržiavať aktuálnu líniu SEI stanovenú vzhľadom na meniacu sa situáciu v Európe po vstupe 5 členských krajín SEI do EÚ k 1. máju 2004 a tiež vstupe 4 krajín SEI do NATO. SEI si kladie za svoju prvoradú úlohu pomáhať svojim členským krajinám, ktoré sa uchádzajú o členstvo v Únii, resp. NATO, pokračovať v transfere skúseností a poznatkov z prístupových procesov do euroatlantických štruktúr, nakoľko väčšina týchto krajín SEI už prejavila svoj záujem o členstvo v týchto štruktúrach.

Okrem otázok integrácie do euroatlantických štruktúr je dôležité podčiarknuť význam hospodárskej spolupráce, rozvoja obchodu v regióne a orientáciu na implementáciu vhodných projektov. Prioritnými oblasťami sú okrem hospodárskej spolupráce, rozvoja infraštruktúry, malého a stredného podnikania a cestovného ruchu, aj poľnohospodárstvo, cezhraničná spolupráca, spolupráca v oblasti vedy, technológií, kultúry, vzdelania a boja proti organizovanému zločinu. Akčný plán na roky 2004–2006 stanovuje činnosť

v jednotlivých oblastiach spolupráce. SEI by mala venovať zvýšenú pozornosť odstraňovaniu existujúcich bariér v oblasti hospodárskych a obchodných vzťahov medzi zúčastnenými krajinami.

Perspektíva členstva v EÚ a NATO musí zostať otvorená aj pre tie krajiny, ktoré sú členmi Stabilizačného a asociačného procesu, resp. tie, ktoré sa o členstvo už uchádzajú. Región Západného Balkánu bude v rámci novej mapy Európy kľúčový z pohľadu SEI. Iniciatíva zároveň vychádza z koncepcie EÚ "Širšia Európa – Nové susedstvo", ktorého cieľom je vytvoriť koncept spolupráce s krajinami na východnej hranici EÚ.

Z politického hľadiska je možné využiť SEI na zviditeľnenie SR, ako aj na zviditeľnenie SEI ako takej. Bude potrebné zintenzívniť spoluprácu medzi SEI a EÚ a naštartovať mnohé aktivity v rámci zoskupenia, ktoré majú celospoločenský význam pre SR.

5.1.8 INÉ MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE

Dunajská komisia - SR prispeje k ukončeniu prác na revízii Belehradského dohovoru (1948) týkajúceho sa režimu plavby na Dunaji a bude pripravená podpísať Pozmeňujúci protokol k Dohovoru o režime plavby na Dunaji. Spolu s členskými štátmi EÚ bude SR podporovať návrhy na zvýšenie významu Dunaja ako európskej dopravnej tepny (koridor VII celoeurópskych dopravných koridorov), na harmonizáciu a unifikáciu predpisov pravidiel a noriem pre plavbu na Dunaji s predpismi štátov EÚ.

Medzinárodná organizácia Frankofónie (MOF) - Ambíciou SR je stať sa pridruženým členom MOF. SR spĺňa všetky podmienky na zmenu štatútu, ktorým sa nám otvoria možnosti zúčastňovať sa na rezortných ministerských konferenciách a aktívne sa zapojiť do programov Medzivládnej agentúry frankofónie, Frankofónneho inštitútu nových informačných technológií, Inštitútu pre energiu a životné prostredie frankofónnych krajín, ako aj Frankofónneho ekonomického fóra so sídlom v Kanade.

5.2. Odzbrojenie a kontrola zbrojenia

Problematika kontroly zbrojenia sa v kontexte globalizácie, technologického pokroku, nového vnímania bezpečnostných hrozieb a strategických prepojení rozrástla do bezprecedentných rozmerov, v ktorých sú aktívne mnohé rizikové subjekty. Vyžadujú si reagovanie na ich pôsobenie prakticky od všetkých, ktorí sú zainteresovaní na vlastnej bezpečnosti, svetovej stabilite a prosperite.

Aktivity SR vo vzťahu k ZHN budú preto naďalej vychádzať z rámca určeného EÚ, OSN a NATO, konkrétne zo:

1. Stratégie EÚ proti šíreniu ZHN a ich nosičov, ktorá nadviazala na tri základné dokumenty z júna 2003 – Deklaráciu Európskej rady o nešírení ZHN, Základné princípy stratégie EÚ proti šíreniu ZHN a Akčný plán pre implementáciu základných princípov stratégie;
2. Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN 1540 (2004) o nešírení ZHN do rúk neštátnych aktérov z apríla 2004;
3. Agendy NATO v oblasti nešírenia ZHN a rizík a hrozieb vyplývajúcich zo šírenia balistických rakiet, výstavby raketovej obrany NATO a implementácie iniciatív zameraných na ochranu a nasaditeľnosť síl v prípade použitia ZHN.

V roku 2005 sa budeme konkrétne zameriavať najmä na tieto oblasti:

Dohovor o zákaze biologických zbraní (BWC) – v oblasti implementácie BWC má SR najväčšie rezervy. Požiadavky na SR vyplývajú z 5. hodnotiacej konferencie zmluvných štátov BWC (2001-2002), na ktorej došlo k výraznému zlomu v procese prípravy Verifikačného protokolu. Namiesto jeho zavedenia sa presadilo smerovanie založené na názore, že posilnenie a dodržiavanie BWC musí byť založené na disciplíne každého štátu a predovšetkým na detailnom rozpracovaní implementácie BWC na národných úrovniach. V tomto zmysle bude v roku 2005 dôraz kladený na prípravu príslušných legislatívnych a ďalších opatrení. SR sa zúčastní expertného stretnutia a následne zasadnutia zmluvných strán dohovoru, na ktorých prebehnú konzultácie k týmto otázkam. Pôjde o posledné zasadnutia tohto druhu pred 6. hodnotiacou konferenciou BWC, ktorá zhodnotí národné implementačné opatrenia.

Zmluva o nešírení jadrových zbraní (NPT) - presadzovanie striktného dodržiavania záväzkov NPT zmluvnými stranami zostáva jedným zo základných pilierov politiky SR v oblasti nešírenia jadrových zbraní. Tento dlhodobý prístup je potrebné vhodne zapracovať do východiskovej pozície SR pre 7. hodnotiacu

konferenciu zmluvných strán NPT v r. 2005. Podporíme prijatie ďalších krokov na posilnenie režimu nešírenia a smerujúcich k jadrovému odzbrojeniu, vrátane univerzalizácie NPT.

Zmluva o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) - v roku 2005 bude SR pokračovať v aktívnej podpore urýchlenému nadobudnutiu platnosti CTBT. Osobitnú pozornosť bude venovať konferencii štátov, ktoré ratifikovali zmluvu, zvolanej podľa článku XIV CTBT. V roku 2005 očakávame na pôde Prípravnej komisie (PrepCom) Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO) a Prípravného technického sekretariátu PTS nasledujúce dôležité aktivity: voľba nového výkonného tajomníka PrepCom CTBTO, ďalšia konferencia podľa článku XIV CTBT na uľahčenie nadobudnutia platnosti zmluvy.

Dohovor o zákaze chemických zbraní (CWC) - SR sa aktívne zúčastní na implementácii tohto významného dohovoru a v spolupráci s Organizáciou pre zákaz chemických zbraní (OPCW) na výcviku inštruktorov a podobných podujatiach na podporu činnosti OPCW. Ťažiskovým momentom pre SR bude naše pokračujúce dvojročné pôsobenie (od mája 2004) vo Výkonnej Rade (VR), ktoré budeme využívať na rozvoj dlhodobého agilného prístupu k praktickým otázkam chemického odzbrojenia. SR bude intenzívne podporovať univerzalitu dohovoru, ako kľúčovú otázku chemického odzbrojenia.

Rezolúcia BR OSN 1540 (2004) - úlohou SR vyplývajúcou z rezolúcie BR OSN 1540 (2004) o nešírení ZHN do rúk neštátnych subjektov bude do októbra 2005 zhrnúť pokrok vo vyššie uvedených a súvisiacich oblastiach do druhej výročnej správy, predkladanej osobitne zriadenému výboru BR OSN.

Bezpečnostná iniciatíva proti šíreniu ZHN (PSI) - v máji 2004 sa SR oficiálne prihlásila k princípom Bezpečnostnej iniciatívy proti šíreniu ZHN (PSI). Na základe revízie svojich možností sa SR bude usilovať kvalitatívny prínos PSI pre doterajšie inštrumentárium na poli boja proti ZHN pretaviť do viditeľnejšieho príspevku SR v tejto oblasti.

Haagsky kódex proti šíreniu balistických rakiet (HCOC) – SR predloží tretiu výročnú správu o národnej implementácii tohto medzinárodného kódexu správania sa proti šíreniu balistických rakiet. SR sa bude usilovať o dosiahnutie určitého stupňa univerzalizácie medzinárodnej spolupráce v boji proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a prostriedkov ich dopravy. Jednou z ciest na presadenie tohto cieľa bude podpora rezolúcie o HCOC v 1. výbore OSN.

5.2.1. KONTROLA EXPORTU VOJENSKÉHO MATERIÁLU A TOVAROV

V oblasti kontroly exportu vojenského materiálu a tovarov a technológií dvojakého použitia sa bude SR naďalej riadiť medzinárodnými záväzkami prihliadajúc na princípy zavedené medzinárodnými organizáciami a multilaterálnymi kontrolnými režimami, ktorých je členom, alebo na ktorých členstvo ašpiruje (Kontrolný režim raketových technológií). SR sa bude pravidelne zúčastňovať medzinárodných multilaterálnych a bilaterálnych konzultácií a výmeny informácií ku kontrole exportu. Základnou prioritou v rámci týchto záväzkov budú obmedzenia BR OSN, EÚ a OBSE. Pri kontrole exportu bude oproti nedávnej minulosti ešte dôležitejšiu úlohu hrať Kódex správania sa krajín EÚ pri vývoze zbraní, a rozhodnutia multilaterálnych kontrolných režimov exportu.

Multilaterálne kontrolné režimy exportu

Dôraz v politike SR vo vzťahu ku kontrolným režimom exportu bude nasmerovaný na novú trajektóriu a to v dvoch základných dimenziách:

1. aktívnejšie prispievať do aktivít kontrolných režimov, najmä výmeny informácií, vrátane spravodajských poznatkov, skúseností z implementácie opatrení zameraných proti šíreniu ZHN a destabilizujúcim akumuláciám konvenčných zbraní;
2. využívať možnosti prístupu k poznatkom z týchto režimov na podporu vedecko-technického a hospodárskeho rozvoja.

Osobitnou kategóriou hodnotenia efektivity štátov EÚ bude pokračovanie tzv. procesu Peer review, realizácia ktorého bola priamo uložená Stratégiou EÚ proti šíreniu ZHN.

Austrálska skupina (AG) – poznatky z výmeny informácií a z databáz AG bude SR využívať na precizovanie realizácie zahraničnej politiky voči krajinám, ktoré sú predmetom záujmu AG a takisto i na zdokonaľovanie relevantných oblastí kontroly exportu v SR a sledovanie svojich hospodárskych cieľov. V politickej rovine bude SR využívať bilaterálne kontakty so zaujímavými nečlenskými krajinami AG na propagovanie cieľov skupiny a týmto spôsobom sa profilovať ako aktívny člen skupiny schopný prinášať širšie spektrum pridanej hodnoty do

jej pôsobenia. Medzi technické úlohy v rámci AG bude v r. 2005 patriť zabezpečenie podmienok na prijímanie vybranej dokumentácie prostredníctvom budovaného informačného systému AG (AGIS).

Skupina jadrových dodávateľov (NSG) / Zanggerov výbor (ZC) - úlohou SR v týchto kontrolných režimoch exportu bude zasadzovať a podieľať sa na vytváraní efektívnych mechanizmov na zabránenie takých transferov jadrových materiálov, zariadení a technológií, vrátane súvisiacich tovarov dvojakého použitia, ktoré by mohli viesť k ich zneužitiu teroristickými subjektami a krajinami, ktoré sú predmetom vážneho znepokojenia na vojenské účely a k nežiadúcemu šíreniu zbraní hromadného ničenia.

Wassenaarske usporiadanie (WA) – úlohou SR bude využívať Expertnú skupinu WA na upravovanie kontrolných zoznamov vojenského materiálu a technológií dvojakého použitia podľa bezpečnostných požiadaviek SR a jej partnerov. Na základe výsledkov dosiahnutých v rámci rokovaní expertných skupín, SR pripraví národnú pozíciu na Plenárne zasadnutie WA, ktoré určí nový rámec pre vnútroštátnu implementáciu politiky kontroly exportu vojenského materiálu a technológií dvojakého použitia v roku 2006.

Kontrolný režim raketových technológií (MTCR) - vo vzťahu k MTCR bude SR pokračovať v úsilí o získanie členstva na základe toho, že dlhodobo spĺňa podmienky na prijatie a dobrovoľne sa riadi pravidlami tohto kontrolného režimu exportu. Po predpokladanom prijatí členstva SR do MTCR bude prvoradou úlohou vytvoriť efektívny mechanizmus zapojenia sa príslušných odborných rezortov do plnenia povinností z členstva vyplývajúcich a do výmeny informácií v rámci režimu.

5.2.2. KONVENČNÉ ZBRANE

Dohovor o zákaze protipechotných mín (Ottawský proces) - SR sa bude v r. 2005 zameriavať na implementáciu záverov 1. hodnotiacej konferencie dohovoru z decembra 2004. Od SR sa očakáva príspevok do plnenia cieľov dohovoru v širších dimenziách, ako je napr. pomoc obetiam protipechotných mín (PPM), ničenie zásob PPM a ďalších formách predvídaných ottawským procesom.

Dohovor o určitých druhoch konvenčných zbraní (CCW) - pred SR stojí úloha aktívne participovať na implementácii výsledkov konferencie Dohovoru o určitých druhoch konvenčných zbraní z novembra 2004. Cieľom SR bude v priebehu r. 2005 ratifikovať 5. protokol k dohovoru CCW o nevybuchnutých pozostatkoch vojny a potvrdiť renomé SR ako popredného presadzovateľa rozvoja medzinárodného humanitárneho práva.

Ručné a ľahké zbrane - SR bude pokračovať vo vnútroštátnej implementácii Akčného programu OSN na predchádzanie, boj a elimináciu nezákonného obchodovania s ručnými a ľahkými zbraňami. O dosiahnutom pokroku bude svojich partnerov informovať v národnej správe, ktorá bude príspevkom SR do diskusie o národnej, regionálnej a globálnej implementácii tohto Akčného programu počas 2. bienálnej schôdzky členských krajín OSN k problematike ručných a ľahkých zbraní, ktoré sa uskutoční v júli 2005 v New Yorku.

5.2.3. ODZBROJENIE NA FÓRACH ŠIRŠEJ DIMENZIE

Výbor VZ OSN pre odzbrojenie a medzinárodnú bezpečnosť (1. výbor) – v jeho rámci bude SR svoje národné pozície k rezolúciám a rozhodnutiam výboru formulovať na základe priorit svojej zahraničnej politiky a úzkej koordinácie s partnermi v EÚ a NATO.

Konferencia o odzbrojení (KO) - úlohou SR je podporiť v úzkej spolupráci s krajinami EÚ a prípadne ďalšími podobne zmýšľajúcimi štátmi prelomenie šesťročnej stagnácie KO. SR sa bude usilovať o otvorenie rokovaní o Zmluve o zákaze výroby štiepných materiálov (FMCT). Vzhľadom na podporu univerzality zákazu protipechotných mín, SR bude zaujímať kladný postoj aj k prípadnému otvoreniu rokovaní o zákaze transferu týchto zbraní.

EÚ - SR bude svoje pozície úzko koordinovať s ostatnými členskými štátmi EÚ a usilovať sa aby bol vo všetkých zásadných otázkach nájdený široký konsenzus a vystupovanie EÚ jednotné. Rozhodujúcou úlohou SR bude využívať v čo najväčšej miere priestor poskytovaný v Stratégii EÚ proti šíreniu ZHN a ich nosičov a prispievať k implementácii záväzkov v ňom obsiahnutých. Záujmom SR bude prednostne podporovať tie aktivity EÚ, ktoré vplývajú (po vzore vzťahu k Líbyi) k presvedčeniu problematických krajín, že je podstatne výhodnejšie spolupracovať s medzinárodným spoločenstvom ako sa z neho izolovať kvôli svojim destabilizujúcim aktivitám. Ďalšou dominantnou témou z pohľadu SR v rámci diskusie 25-ky na expertnej úrovni bude agenda konvenčných zbraní, predovšetkým revízia Kódexu správania sa štátov EÚ pri vývozech zbraní (Kódex EÚ) a práca na "tool-boxe" zameraná na nájdenie efektívnych opatrení, ktoré by členské štáty uplatňovali v rámci vnútroštátneho systému kontroly exportu vojenského materiálu voči krajinám, na ktoré bolo zrušené zbrojné embargo EÚ.

NATO - SR bude sústreďovať pozornosť svojej zahraničnej politiky voči štátom, ktoré sú v danej oblasti predmetom záujmu, resp. znepokojenia NATO. Takéto usmerňovanie bude podstatne užšie ako doteraz previazané s posudzovaním hospodárskych a bezpečnostných záujmov SR v kontexte a v súlade s dohodnutou politikou v rámci NATO. Nástrojom takéhoto presadzovania je skupina pre nešírenie ZHN (SGP) a ďalšie naväzujúce štruktúry NATO.

5.3. Zahraničná spolupráca a rozvojová pomoc

5.3.1. OFICIÁLNA ROZVOJOVÁ POMOC (ODA)

Na základe uznesenia vlády č.332/2002 je MZV SR koordinátorom poskytovanej slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA)). Uznesením vlády SR č.432/2003 bol schválený strategický dokument – Strednodobá koncepcia oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2003-2008, ktorá určila Srbsko a Čiernu Horu ako programovú krajinu a ďalších 12 prioritných krajín ODA. V roku 2005 bude vláde SR predložený Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci pre rok 2005.

Rok 2005 sa stáva druhým rokom implementácie projektov rozvojovej pomoci v programovej krajine (Srbsko a Čierna Hora) a prioritných krajinách (najmä Západný Balkán a Stredná Ázia), čo bude ďalej výraznejšie formovať vzťahy s týmito krajinami a súčasne bude rokom detailnejšieho sektorového a teritoriálneho vyprofilovania orientácie ODA. Vstup SR do EÚ znamená aktívne zapojenie sa do jej rozvojovej politiky, ktorá je dôležitou súčasťou vonkajších vzťahov EÚ, napojenie sa na uplatňovanie harmonizácie rozvojovej pomoci podľa princípov dokumentu prijatého EK v závere minulého roku s cieľom efektívneho využitia vyčlenených prostriedkov. ODA predstavuje súčasť našich vzťahov s vyspelými donormi vo forme pokračujúcej realizácie trilaterálnych projektov s Kanadou, UNDP a členskými krajinami EÚ.

Kľúčovou úlohou bude dokončenie legislatívneho rámca formou prípravy zákona o rozvojovej pomoci. Základom inštitucionalizácie bude transformácia súčasnej administratívno-kontrakčnej jednotky situovanej v štruktúre Regionálneho centra UNDP na samostatnú rozvojovú agentúru.

5.3.2. HUMANITÁRNA POMOC

Vzhľadom na členstvo v EÚ vzniká potreba skvalitnenia spolupráce taktiež v humanitárnej oblasti, ktorou sa SR zaradiť do systému humanitárnej pomoci Únie. Definitívne dokončenie reformy systému poskytovania humanitárnej pomoci SR je riešené pripravovaným *Mechanizmom poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia* v spolupráci medzi MZV SR a Ministerstvom vnútra. Mechanizmus má za cieľ reflektovať previazanosť so systémom oficiálnej rozvojovej pomoci, dohodnuté princípy humanitárnej pomoci rešpektované medzinárodnou komunitou a tiež medzinárodnú koordináciu pomoci. Mechanizmus umožní aktívne zapojenie občianskej spoločnosti (mimovládne organizácie, Červený kríž, dobrovoľníci) do procesu poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia.

Humanitárna pomoc je poskytovaná najmä pri mimoriadnych udalostiach (živelné pohromy a technologické havárie, ozbrojené konflikty, epidémie, hladomor a i.), ktoré väčšinou nie je možné predvídať. Pozornosť sa však bude venovať tomu, aby SR pripravovala podmienky pre postupné zapojenie sa do priebežných aktivít prostredníctvom EÚ a medzinárodných organizácií (napr. v boji s hladom a podvýživou, epidémie a pod.).

6. MEDZINÁRODNOPRÁVNA A KONZULÁRNA OBLASŤ

6.1. Medzinárodnoprávna oblasť

V roku 2005 sa bude SR podieľať na budovaní svojej bilaterálnej a multilaterálnej zmluvnej základne, ktorá je právnym rámcom jej zahraničnej politiky.

V rámci systému OSN, najmä VI. (právneho) Výboru a jej odborných organizácií, ako aj systému Rady Európy a ďalších regionálnych organizácií, bude SR venovať pozornosť najmä právnym aspektom boja proti terorizmu a organizovanému zločinu, reforme OSN, humanitárnej pomoci, kolektívnej bezpečnosti, odstraňovaniu sociálnej núdze, dodržiavaniu práva, podpory efektívneho multilateralizmu, morskému právu s ohľadom na členstvo SR v organizácii INTEROCEANMETAL, zodpovednosti štátov, ochrane ľudských práv, aplikácii Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu, klonovaniu ľudských bytostí, ako aj ďalším otázkam medzinárodného verejného práva, vrátane rozhodovania MSD v Haagu.

Zriadením **Slovenského výboru pre medzinárodné humanitárne právo** sa SR zaradila medzi krajiny, ktoré vo zvýšenej miere venujú pozornosť plneniu Ženevských dohovorov a súvisiacich medzinárodnoprávných noriem. Naďalej bude pokračovať spolupráca s **Medzinárodným výborom Červeného kríža** a jeho regionálnym zastúpením v Budapešti.

SR je zmluvnou stranou všetkých univerzálnych dohovorov v oblasti boja proti **terorizmu**. V roku 2005 bude MZV SR naďalej aktívne participovať na normotvorných aktivitách v sledovanej oblasti, ktoré smerujú k dojednaniu Všeobecného dohovoru OSN o terorizme a Medzinárodného dohovoru OSN o potláčaní činov jadrového terorizmu.

SR sa v spore o Sústavu vodných diel **Gabčíkovo-Nagymaros** bude aj naďalej v rámci implementácie rozsudku Medzinárodného súdneho dvora usilovať v roku 2005 o pozitívny posun v pokračovaní negociačného procesu s maďarskou stranou na úrovni vládnych delegácií SR a MR a troch pracovných skupín: Právnej pracovnej skupiny, Pracovnej skupiny pre vodohospodárske, ekologické, plavebné a energetické otázky a Pracovnej skupiny pre ekonomické otázky. Cieľom rokovaní s maďarskou stranou v r. 2005 bude dosiahnutie dohody, ktorá bude v súlade s rozsudkom Medzinárodného súdneho dvora a zároveň bude naplnením cieľov Zmluvy o výstavbe a prevádzke SVD Gabčíkovo/Nagymaros z roku 1977. Dohoda má byť podľa názoru slovenskej strany "smernicou" pre vypracovanie budúcej medzištátnej zmluvy a bude podliehať súhlasu parlamentov SR a MR a následnej ratifikácii prezidentmi.

V roku 2005 bude venovaná prioritná pozornosť skvalitneniu zmluvnej základne. V prípadoch súhlasu druhej zmluvnej strany bude ukončená revízia bilaterálnej zmluvnej základne s jednotlivými štátmi po sukcesii SR do zmlúv bývalej ČSFR. Uvedený proces bude realizovaný v súlade so záväzkami SR, vyplývajúcimi z členstva v EÚ.

6.2. Konzulárna oblasť

Vláda SR vo svojom programovom vyhlásení zo 4.11.2002 v časti o zahraničnej politike deklaruje, že bude vykonávať primeranú a realistickú zahraničnú politiku, ktorej základným cieľom a princípom bude presadzovanie záujmov SR v ich najširšom spektre a ochrana práv jej občanov v zahraničí.

V strednodobej stratégii zahraničnej politiky SR do roku 2015, ktorá bola schválená uznesením vlády č. 914/2004 z 29.9.2004 sa slovenskí občania takisto stavajú do popredia. Za základné a trvalé zahraničnopolitické záujmy SR sa v dokumente hneď po zachovaní územnej celistvosti štátu považuje bezpečnosť jeho občanov. Konečným adresátom zahraničnej politiky sú občania SR.

V konzulárnej oblasti bude v roku 2005 venovaná prioritná pozornosť najmä nasledovným oblastiam, ktoré majú za cieľ konkrétnymi opatreniami naplňať deklarované ciele:

Schengenský akčný plán

Hlavný princíp Schengenského dohovoru spočíva v tom, že vnútorné hranice môžu byť prekračované na ktoromkoľvek mieste bez vykonávania kontroly osôb. Aplikácia tohto princípu teda predpokladá odstránenie hraničných kontrol. Vo vnútri schengenského priestoru sa princíp voľného pohybu osôb uplatňuje vo vzťahu ku každému občanovi, ktorý legálne prekročil schengenské hranice bez ohľadu na to, z ktorej krajiny pochádza.

Za záväzný termín plného začlenenia do schengenskej spolupráce sa považuje október 2007 s tým, že štáty budú pripravené na začatie hodnotiaceho procesu k 1.7.2006 a zaviazali sa, že do konca roka 2004 podajú spoločnú žiadosť o vykonanie schengenských hodnotiacich misíí, avšak ponechávajú si možnosť, ak sa niektorý zo štátov oneskorí, začleniť sa do schengenskej spolupráce aj bez neho. Termín úplného zapojenia sa do schengenskej spolupráce bude závisieť od úspešnosti tzv. schengenského hodnotenia a od sprístupnenia Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II) pre nové členské štáty, ktoré je naplánované najskôr na apríl 2007.

Na zabezpečenie úspešnosti schengenského hodnotenia je potrebné vykonať viacero opatrení: realizovať projekt nových cestovných dokladov SR formátu EÚ schválený uznesením vlády SR č. 470/2003, zabezpečovať primerane vyškolený personál na zastupiteľských úradoch SR s cieľom analyzovania migračných rizík a odhaľovania nepravých dokladov a v neposlednom rade implementovať relevantné acquis, napríklad novelou Spoločných konzulárnych pravidiel, prípadne vykonávaním Memoranda o porozumení medzi ES a Čínskou národnou turistickou organizáciou o vydávaní víz (tzv. ADS).

Vízová politika

Vstupom SR do EÚ bola ukončená harmonizácia vízovej politiky SR s vízovou politikou EÚ. V zmysle nariadenia Rady ES č. 539/2001 uvádzajúceho zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc a krajín, ktorých štátni príslušníci sú od tejto povinnosti oslobodení boli upravené vízové vzťahy s krajinami uvedenými v tomto nariadení. S krajinami, kde sa nepodarilo ukončiť rokovania o bezvízových dohodách pred vstupom SR do EÚ vláda SR jednostranne zrušila vízovú povinnosť. K recipročnému kroku spočívajúcemu k zavedeniu bezvízového režimu pre občanov SR zatiaľ nepristúpilo nasledujúcich 6 štátov: Austrália, Brunej, Kanada, Panama, Paraguaj a Spojené štáty americké.

Vychádzajúc z právnych noriem EÚ, SR ako členský štát EÚ nemôže samostatne uzatvárať nové bezvízové dohody. Keďže ďalšie rokovania o bezvízových dohodách s týmito krajinami nie sú dnes už aktuálne, bude SR vyvíjať maximálne úsilie za účelom dosiahnutia recipročných rozhodnutí týchto krajín týkajúcich sa zavedenia bezvízového režimu pre slovenských občanov. Rovnakú úlohu budú plniť zástupcovia SR v európskych inštitúciách v záujme dosiahnutia rovnoprávnosti podmienok cestovania slovenských občanov do krajín, s ktorými majú ostatné členské štáty bezvízový režim.

V zmysle rozhodnutia Rady č. 2004/512/ES, ktorým sa vytvára vízový informačný systém (VIS) je potrebné vytvoriť technické podmienky na pripojenie k národnému styčnému bodu (NI-VIS), ktorý zabezpečuje spojenie s príslušným ústredným vnútroštátnym orgánom príslušného členského štátu a komunikačnú infraštruktúru medzi centrálnym vízovým informačným systémom (CS-VIS) a národnými styčnými bodmi. SR má vybudovanú základnú infraštruktúru v podobe on-line konzultačného systému. Nový vízový informačný systém financovaný z prostriedkov Schengenského prechodného fondu bude spĺňať požiadavky EÚ. Po zohľadnení technických špecifikácií na národný styčný bod, ktoré majú byť z EÚ dodané vo februári 2005 sa predpokladá jeho zavedenie do praxe v polovici roka 2005.

Liberalizácia vízového režimu

V rámci harmonizácie vízovej politiky bol 28. júna 2000 s Ukrajinou zavedený vízový režim. S účinnosťou od 1.3.2001 sa uplatňuje Dohoda medzi vládou SR a vládou Ukrajiny o liberalizácii vízového režimu pre určité kategórie občanov a s účinnosťou od 28. júna 2000 Dohoda medzi vládou SR a vládou Ukrajiny o zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických a služobných pasov. SR v súčasnom období zvažuje ďalšie možnosti liberalizácie vízového režimu s **Ukrajinou** s ohľadom na platné záväzky SR vo vzťahu k európskemu acquis. S týmto cieľom sa v auguste 2004 uskutočnilo prvé rokovanie, na ktorom zúčastnené strany prezentovali svoje návrhy. Rokovania budú pokračovať v priebehu roka 2005 s cieľom zachovania tradičných väzieb, posilnenia hospodárskych vzťahov a turistického ruchu a zamedzenia nelegálnej migrácii.

Voči **Ruskej federácii** sa v zmysle rozhodnutia vlády SR z 15. marca 2000 uplatňuje vízový režim. Súbežne so zavedením vízového režimu bol s RU uzavretá Dohoda o zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických a služobných pasov a od 31. 10. 2001 je účinná Dohoda o zjednodušení vízového režimu pre určené kategórie občanov. V súčasnosti prebiehajú rokovania medzi RU a EÚ, ktorých cieľom je uľahčenie vízového režimu medzi RU a členskými štátmi EÚ. Závery týchto rokovaní budú tvoriť východisko aj pre realizáciu vízovej politiky SR voči RU v roku 2005.

Vo vzťahu k **Macedónsku** je zo strany SR uplatňovaný osobitný vízový režim, v zmysle ktorého je udelenie víza podmienené predložením overeného pozvania alebo potvrdenia o zaplatených službách na území SR a spiatocného lístka, bez podmienky zloženia kaucie. S cieľom uľahčenia vízového režimu Macedónsko predložilo dňa 6.10.2003 SR non-paper obsahujúci návrh na uzavretie dohody o oslobodení od poplatkov za vydávanie víz pre vybrané skupiny občanov, vytvorenie jednotného formulára a zníženie poplatkov. Na základe

tohto podnetu je v súčasnosti Ministerstvom vnútra SR vypracovaný návrh dohody medzi vládou SR a vládou Macedónskej republiky o liberalizácii vízového režimu. V prípade jeho akceptovania z macedónskej strany sa uzavretie dohody predpokladá v priebehu roka 2005.

Konzulárne úrady vedené honorárnym konzulárnym úradníkom (honorárne konzuláty)

Vedením MZV SR bola v apríli 2003 schválená Koncepcia rozširovania siete konzulárných úradov SR vedených honorárnym konzulárnym úradníkom na roky 2003 až 2007. Prioritou je rozširovanie siete honorárných konzulátov SR o také úrady, ktoré budú plniť úlohy v oblasti rozvoja obchodno-ekonomickej spolupráce a podnikania s akcentom na ekonomickú dimenziu diplomacie. Nemenej významným aspektom zostávajú i predpoklady k napomáhaniu rozvoja turistických, kultúrnych, vzdelávacích, vedeckých a športových vzťahov SR s prijímajúcimi štátmi a výkon vyhradených konzulárných funkcií.

V priebehu roka 2005 bude prebiehať zriaďovanie, resp. bude zahájená činnosť nasledovných honorárných konzulátov:

- v Európe: Veľká Británia: Edinburg, Cardiff, Belfast, Rakúska republika: Graz.
- v Amerike: US: Seattle, Dominikánska republika: Santo Domingo, Jamajka: Kingston, Haiti: Port-au-Prince, Kolumbia: Medellin, Bolívia: La Paz, Peru: Lima, Brazília: Rio de Janeiro.
- v Ázii: Čína: Macao, Japonsko: Kagoshima, Vietnam: Hočiminovo mesto, India: Mumbai, Malajzia: HK v štáte Sabah
- v Afrike: Nigéria: Port Hancourt, Kamerun: Yaoundé, Uganda: Kampala, Zimbabwe: Harare, Maroko: Casablanca.

Sieť honorárných konzulátov by mala byť naďalej koncipovaná aspoň ako čiastočná náhrada za diplomatické misie, či kariérne konzulárne úrady v štátoch, kde nemá SR efektívne zastúpenie.

Zahraníční Slováci

Nový zákon o Slovákoch žijúcich v zahraničí by mal s účinnosťou od 1. marca 2005 nahradiť v súčasnosti platný zákon č. 70/1997 Z.z. o zahraničných Slovákoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 403/2002 Z.z..

Zásadnou zmenou týkajúcou sa štátnej správy v oblasti starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí by malo byť skoncentrovanie činností, ktoré v súčasnosti vykonáva Ministerstvo zahraničných vecí SR a Ministerstvo kultúry SR pod Úrad vlády SR alebo nový Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Návrh zákona definuje, čo sa rozumie pod štátnou podporou Slovákov žijúcich v zahraničí, aké sú jej zásady a ustanovuje hlavné oblasti, v ktorých sa táto podpora vykonáva. Systém preukazov zostáva zachovaný s tým, že preukazy budú slúžiť len na uplatnenie si práv alebo výhod, ktoré Slovákom žijúcim v zahraničí priznávajú všeobecne záväzné právne predpisy SR.

6.3. Ľudské práva a práva osôb patriacich k národnostným menšinám

Zahraníčná politika SR bude aj v roku 2005 vychádzať z dosiahnutej úrovne domáceho zabezpečenia ochrany ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám a bude podporovať všeobecné uplatňovanie tejto štandardnej úrovne ľudských práv v bilaterálnych i multilaterálnych aktivitách, a najmä v účasti na činnosti príslušných orgánov medzinárodných organizácií. Z tohto hľadiska sú pre SR určujúce medzinárodné zmluvy a iné právne, či politické dokumenty obsahujúce garancie ľudských práv a práv osôb patriacich k národnostným menšinám, ktorých je SR zmluvnou stranou.

V rámci EÚ sa SR bude zapájať do aktivít v oblasti podpory dodržiavania ľudských práv vo svete v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Bude sa podieľať na definovaní priorít v tejto oblasti, ako aj na koncipovaní a realizácii programov Európskej iniciatívy pre demokratizáciu a ľudské práva. Bude tiež spolupracovať s Monitorovacím centrom EÚ pre rasizmus a xenofóbiu vo Viedni pri sledovaní stavu ľudských práv vnútri EÚ.

Na pôde ostatných medzinárodných organizácií (napr. OSN, OBSE a RE) sa SR okrem účasti na práci ich ľudsko-právnych orgánov bude zapájať do tvorby štandardov v oblasti ľudských práv a práv osôb patriacich

k národnostným menšinám, predovšetkým pri koncipovaní spoločných pozícií členských krajín EÚ v štruktúrach týchto medzinárodných organizácií.

MZV SR bude aj v roku 2005 úzko spolupracovať s Vysokým komisárom OSN pre ľudské práva, Vysokým komisárom OBSE pre národnostné menšiny, s príslušnými kontrolnými a monitorovacími orgánmi týchto medzinárodných organizácií vo všetkých oblastiach súvisiacich s ľudskými právami a s právami a postavením osôb patriacich k národnostným menšinám v SR. V súčinnosti s príslušnými rezortmi MZV SR sa bude zaoberať o to, aby sa v legislatívnom procese reflektovali medzinárodné normy a záväzky štátu v oblasti ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám.

7. INFORMAČNÁ ČINNOSŤ A PREZENTÁCIA ZAHRANIČNO-POLITICKÝCH AKTIVÍT SR

Prezentácia aktivít SR a činnosti rezortu MZV SR v zahraničných a domácich médiách úzko súvisí s prioritnými úlohami členstva SR v EÚ a v NATO a s koordinovaným postupom v rámci EÚ. Rezort bude aj naďalej klásť dôraz na systematickú propagačnú a informačnú činnosť s cieľom vytvorenia koordinačného centra pre zabezpečenie komplexnej prezentácie SR v zahraničí.

Rezort bude dbať na zabezpečenie novej kvality obsahových cieľov informačnej dimenzie diplomacie, spočívajúcich vo zviditeľňovaní SR vo svete z politického, ekonomického a kultúrneho hľadiska v zmysle záujmov SR a v prezentácii zahraničnopolitických krokov SR ako riadneho člena integračných zoskupení EÚ a NATO.

Neustále zvyšovanie dôrazu na strategicko-koncepčné aspekty informačnej politiky MZV SR smerom k zahraničiu a na diferencovanosť využívania zastupiteľských úradov na propagáciu SR podľa miestnych špecifík je permanentnou úlohou MZV SR.

MZV SR vytvorí všetky podmienky pre ďalšie zvyšovanie úrovne web-stránok MZV a ZÚ SR, kvalitu a aktuálnosť uložených informácií na Internete, pre dôsledné uplatňovanie Zákona o slobodnom prístupe k informáciám v rezorte ministerstva zahraničných vecí a Pre permanentné zvyšovanie obsahovej a prezentačnej kvality propagačných a informačných materiálov pri stálom zvyšovaní ich počtov a jazykových mutácií. Významnou platformou pre celospoločenskú diskusiu o aspektoch slovenskej zahraničnej politiky v kontexte členstva v EÚ budú pravidelné zasadnutia Národného konventu o EÚ a jeho pracovných skupín.

8. BUDOVANIE DIPLOMATICKÉHO ZBORU A PERSONÁLNA POLITIKA

V oblasti personálnej politiky sa bude dbať o stabilizáciu a profesionalizáciu slovenskej zahraničnej služby. Úspešné budovanie diplomatického zboru SR ako členskej krajiny EÚ a NATO si vyžaduje pokračovať vo vytváraní takých pracovno-právnych, finančných aj sociálnych podmienok pre jeho činnosť, ktoré budú porovnateľné s európskym štandardom. V roku 2005 bude ukončený proces prechodu zamestnancov MZV do stálej štátnej služby prostredníctvom kvalifikačnej skúšky. Diplomatický zbor sa bude naďalej dopĺňať cez výberové konania, výber do prípravnej štátnej služby bude zameraný najmä na mladých ľudí.

Zamestnanci MZV budú naďalej zapájaní do komplexného systému celoživotného vzdelávania. MZV bude spolupracovať s vybranými univerzitami, ktorých absolventi môžu nájsť uplatnenie v zahraničnej službe nielen na MZV, ale aj v iných rezortoch SR, ako aj v štruktúrach EÚ. Ide najmä o študentov Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov a Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ústavu medzinárodných vzťahov a aproximácie práva Právnickej fakulty UK v Bratislave, Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Fakulty medzinárodných vzťahov EU v Bratislave, Filozofickej fakulty UK v Bratislave a Filozofickej fakulty UKF v Nitre, ktorým ministerstvo poskytuje krátkodobé odborné stáže v ústredí aj na vybraných zastupiteľských úradoch SR, pričom krátkodobé odborné stáže môžu absolvovať aj v Kancelárii NR SR. Zamestnanci MZV budú v roku 2005 pokračovať v prednáškach o aktuálnych problémoch zahraničnej politiky a diplomacie na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB v Banskej Bystrici.

Sieť diplomatických misií SR v zahraničí sa v roku 2005 nebude meniť, v súčasnosti zodpovedá prioritám zahraničnej politiky SR. Doplnenie a určité prerozdelenie vyslaných zamestnancov medzi jednotlivými misiami však bude nutné. MZV bude zmenami v stanovenej systemizácii pružne reagovať na požiadavky posilniť personálne kapacity našich misií pri medzinárodných organizáciách, v krajinách Západného Balkánu a ďalších v krajinách prioritného záujmu zahraničnej politiky SR.

V súlade s uznesením vlády SR č. 724 zo dňa 14.7.2004 sa bude postupne dobudovávať Stále zastúpenie SR pri EÚ v Bruseli posilnením o ďalších odborných diplomatických zamestnancov a asistentov z ostatných ministerstiev a ďalších ústredných orgánov štátnej správy SR. MZV plánuje v roku 2005 v zahraničí vystriedať - okrem veľvyslancov - spolu 70 diplomatických a administratívno-technických zamestnancov. Plánovanú rotáciu zamestnancov medzi ústredím a zahraničím považujeme naďalej za nutný predpoklad ich ďalšieho kariérneho rastu.

V roku 2005 je plánované posilnenie parlamentného prepojenia a zabezpečenia toku informácií prostredníctvom otvorenia Kancelárie NR SR pri EP v Bruseli.

Prijatie SR do EÚ a NATO zvýšilo nároky na odbornú spôsobilosť diplomatického zboru. Týka sa to nielen prípravy nariadení, smerníc a rozhodnutí EÚ, prijímania politických a vojenských rozhodnutí NATO, ale aj zabezpečenia následnej implementácie týchto záväzkov SR v domácich podmienkach. Osobitnú pozornosť bude MZV venovať výberu a vysielaniu národných expertov do inštitúcií EÚ, ako aj expertov do medzinárodných organizácií. Cieľom je, aby celý proces bol efektívny, rýchly a produktívny, a to aj z hľadiska zabezpečenia funkčnosti slovenskej zahraničnej služby.

V roku 2005 sa predpokladá ďalšie zvýšenie počtu uchádzačov o zamestnanie v medzinárodných organizáciách, v EK, EP, ako aj v ďalších štruktúrach EÚ. To bude vyžadovať posilnenie spolupráce Oddelenia rozvoja ľudských zdrojov Osobného úradu MZV nielen s ústrednými orgánmi štátnej správy SR, ale aj s európskymi a svetovými organizáciami. Na MZV bude vytvorený a priebežne aktualizovaný ústredný referenčný zoznam kandidátov v jednotlivých oblastiach pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy SR, ktorí budú najlepšie spĺňať podmienky kladené na vykonávanie funkcie národného experta SR do inštitúcie EÚ, ako aj zoznam uchádzačov o vykonávanie funkcie experta medzinárodnej organizácie.

V oblasti finančného a sociálneho zabezpečenia zamestnancov MZV považujeme za nevyhnutné novelizovať zákon o cestovných náhradách tak, aby v jednotlivých dávkach bola dôsledne rešpektovaná zásada oprávnenosti a primeranosti, ako aj naše záväzky vyplývajúce z členstva v EÚ. Cieľom je tiež doriešiť zabezpečenie zdravotného poistenia našich zamestnancov s využitím komerčného poistenia tak, aby zdravotná starostlivosť o vyslaných zamestnancov a ich najbližších rodinných príslušníkov, ktorí ich nasledujú, bola primeraná k ich dlhodobému pracovnému pobytu v zahraničí.

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKY ŠTÁTOV*					
AF	Afganistan	FI	Fínsko	MK	Macedónsko
AL	Albánsko	FR	Francúzsko	MT	Malta
AT	Rakúsko	HR	Chorvátsko	NL	Holandsko
BA	Bosna a Hercegovina	HU	Maďarsko	NO	Nórsko
BE	Belgicko	IE	Írsko	PL	Poľsko
BG	Bulharsko	IL	Izrael	PT	Portugalsko
BY	Bielorusko	IN	India	RO	Rumunsko
CA	Kanada	IQ	Irak	SI	Slovinsko
CH	Švajčiarsko	IS	Island	SM	Sanmarínska republika
CN	Čína	IT	Taliano	SE	Švédsko
CY	Cyprus	JP	Japonsko	RU	Ruská federácia
CZ	Česká republika	KG	Kirgizsko	TJ	Tadžikistan
DE	Nemecko	KZ	Kazachstan	TM	Turkménsko
DK	Dánsko	LI	Lichtenštajnsko	TR	Turecko
EE	Estónsko	LT	Litva	UA	Ukrajina
EG	Egypt	LU	Luxembursko	UK	Spojené kráľovstvo
EL	Grécko	LV	Lotyšsko	US	Spojené štáty americké
ES	Španielsko	MD	Moldavsko	UZ	Uzbekistan
				ZA	Juhoafrická republika

* Skratky použité v materiále zohľadňujú skratky zaužívané v rámci EÚ, s výnimkou Slovenskej republiky, kde bola namiesto SK zachovaná zaužívaná skratka - SR.

ĎALŠIE SKRATKY

ASEAN	Združenie krajín juhovýchodnej Ázie
ASEM	Stretnutie Ázia - Európa
BR OSN	Bezpečnostná rada OSN
EBOP	Európska obranná a bezpečnostná politika
ECOWAS	Ekonomické spoločenstvo západoafrických štátov
EK	Európska komisia
EP	Európsky parlament
EUROMED	Euromediteránne partnerstvo
HK SR	Honorárny konzulát SR
ICTY	Medzinárodný trestný súd pre bývalú Juhosláviu
LAŠ	Liga arabských štátov
MO SR	Ministerstvo obrany SR
MVF	Medzinárodný Vyšehradký fond
NR SR	Národná rada SR
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
ODA	Official development assistance (oficiálna rozvojová pomoc SR)
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OS SR	Ozbrojené sily SR
PfP	Partnership for Peace (Partnerstvo za mier)
SAP	Stabilizačný a asociačný proces
SEI	Stredoeurópska iniciatíva
SNŠ	Spoločenstvo nezávislých štátov
SZBP	spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ
V4	Vyšehradská štvorka
W3	Weimarská trojka
ZEÚ	Západoeurópska únia
ZÚ SR	Zastupiteľský úrad SR